

657

OPPDRA GSMELDING

Lokal forvaltning av utnyttbare
vilt- og fiskeressurser
- status for 1998 og 1999

Børre K. Dervo
Torbjørn Østdahl

NINA • NIKU

NINA Norsk institutt for naturforskning

Lokal forvaltning av utnyttbare
vilt- og fiskeressurser
- status for 1998 og 1999

Børre K. Dervo
Torbjørn Østdahl

NINA•NIKUs publikasjoner

NINA•NIKU utgir følgende faste publikasjoner:

NINA Fagrapport NIKU Fagrapport

Her publiseres resultater av NINA og NIKUs eget forskningsarbeid, problemoversikter, kartlegging av kunnskapsnivået innen et emne, og litteraturstudier. Rapporter utgis også som et alternativ eller et supplement til internasjonal publisering, der tidsaspekt, materialets art, målgruppe m.m. gjør dette nødvendig.

Opplag: Normalt 300-500

NINA Oppdragsmelding NIKU Oppdragsmelding

Dette er det minimum av rapportering som NINA og NIKU gir til oppdragsgiver etter fullført forsknings- eller utredningsprosjekt. I tillegg til de emner som dekkes av fagrapportene, vil oppdragsmeldingene også omfatte befæringsrapporter, seminar- og konferanseforedrag, årsrapporter fra overvåkningsprogrammer, o.a.

Opplaget er begrenset. (Normalt 50-100)

NINA•NIKU Project Report

Serien presenterer resultater fra begge instituttenes prosjekter når resultatene må gjøres tilgjengelig på engelsk. Serien omfatter original egenforskning, litteraturstudier, analyser av spesielle problemer eller tema, etc.

Opplaget varierer avhengig av behov og målgrupper

Temahefter

Disse behandler spesielle tema og utarbeides etter behov bl.a. for å informere om viktige problemstillinger i samfunnet. Målgruppen er "allmennheten" eller særskilte grupper, f.eks. landbruket, fylkesmennenes miljøvern-avdelinger, turist- og friluftlivskretser o.l. De gis derfor en mer populærfaglig form og med mer bruk av illustrasjoner enn ovennevnte publikasjoner.

Opplag: Varierer

Fakta-ark

Hensikten med disse er å gjøre de viktigste resultatene av NINA og NIKUs faglige virksomhet, og som er publisert andre steder, tilgjengelig for et større publikum (presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivåer, politikere og interesserte enkeltpersoner).

Opplag: 1200-1800

I tillegg publiserer NINA- og NIKU-ansatte sine forskningsresultater i internasjonale vitenskapelige journaler, gjennom populærfaglige tidsskrifter og aviser.

Dervo, B. K. & Østdahl, T. 2000. Lokal forvaltning av utnyttbare vilt- og fiskeressurser - status for 1998 og 1999. - NINA Oppdragsmelding 657: 1-64.

Lillehammer, mai 2000

ISSN 0802-4103

ISBN 82-426-1149-1

Forvaltningsområde: Arealforvaltning

Management area: Area management

Rettighetshaver ©:

NINA•NIKU

Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

Redaksjon:

Jostein Skurdal og Lill Lorck Olden

Montering og layout:

Lill Lorck Olden

Sats: NINA•NIKU

Kopiering: Norservice

Opplag: 150

Kontaktadresse:

NINA•NIKU

Tungasletta 2

N-7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefax: 73 80 14 01

Tilgjengelighet: Åpen

Prosjekt nr.: 17151

Ansvarlig signatur:

Oppdragsgiver:

Direktoratet for naturforvaltning

Referat

Dervo, B. K. & Østdahl, T. 2000. Lokal forvaltning av utnyttbare vilt- og fiskeresurser - status for 1998 og 1999. - NINA Oppdragsmelding 657: 1-64.

Fylkesmannen (FM)

Andelen av fylkesmenn (FM) som har en intern samordning mellom miljøvern avdelingen (MVA) og landbruksavdelingene (LA) i arbeidet med lokal vilt- og fiskeforvaltning, samt ulike oppfølgingstiltak av regionale organisasjoner og kommunene, har økt litt i perioden 1997 til 1999. Omkring 60 prosent av fylkesmannsembetene oppgir at de har en slik samordning overfor kommunene og 80 prosent overfor regionale organisasjoner. Omfanget av samordningen og oppfølgingen av kommunene og de regionale organisasjoner, har blitt mer omfattende og kvalitativt bedre. Samordningen har ført til at MVA har redusert tidsbruken på lokal vilt- og fiskeforvaltning generelt (vilt ned 38 % og fisk ned 35 %), mens det har skjedd en utjamning mellom vilt og fisk på tiden som brukes til driftsplanlegging spesielt. LA har på sin side økt sitt engasjement betydelig både på lokal vilt- og fiskeforvaltning generelt (100 %), og driftsplanlegging spesielt (300 %).

Samarbeidet mellom FM og regionale organisasjoner (skogeierlag, fylkesbondelag og fylkeslag av NJFF) og kommunene blir betegnet som god av alle parter. Generelt er det oftere kontakt mellom organisasjonene og FM, enn mellom FM og kommunene. En stor del av den faglige oppfølgingen av den lokale vilt- og fiskeforvaltningen skjer direkte mellom FM og organisasjonene, og med begrenset involvering av kommunene. FM har redusert sin utadrettede virksomhet noe. Dette har først og fremst gått ut over kontakten med lokale lag og foreninger. Fortsatt er det en utstrakt kontakt mellom FM og utmarkslag eller JFF.

Kommunen

Kommunene prioriterer fortsatt vilt- og fiskeforvaltning høyt. Samlet brukte kommunene i 1997 omkring 150 årsverk på naturforvaltning. Praktisk viltforvaltning (72 %) og planarbeid knyttet til vilt (52 %) er de oppgavene flest har arbeidet med. Praktiske viltoppgaver (dvs. hjortevilt) er den oppgaven flest rangerer som viktigst (49 %). Kun 11 prosent rangerer fiskeforvaltning som viktigste oppgave. De fleste har god oversikt over både den offentlige og private aktiviteten i egen kommune. Andelen av kommunene som vurderer samarbeidet med andre som svært godt eller nokså godt, varierer mellom 56 og 80 prosent for de respektive lokale aktørene. Omkring halvparten av kommunene har opprettet fagråd for vilt og/eller fisk med representasjon fra rettighetshaverlag og lokale brukerorganisasjoner. Mange kommuner er engasjert direkte i driftsplanarbeidet i vassdrag gjennom deltagelse i planutvalg eller som sekretær for driftsplaner. Variasjonen i innsats og kunnskap er imidlertid stor. Størst innsats har kommunene i viltforvaltning, henholdsvis 2 månedesverk i gjennomsnitt for viltforvaltning og 1 månedesverk for fiskeforvaltning. Viltforvaltningen er ofte kun biologisk orientert, mens fiskeforvaltningen i større grad fokuserer på rekreasjon.

Både FM, rettighetshavere og brukere hevder at kommunenes innsats og kvalitet i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen er redusert etter at øremerkingen av midlere til egen fagperson på miljø opphørte i 1997. Forskjell mellom "gode" og "dårlige" kommuner blir større. Kommunen hevder imidlertid at større forskjeller i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen ikke nødvendigvis er negativ. Men er et uttrykk for kommunenes ulike behov og prioritinger. Det er vanskelig påvise noen store endring i kvaliteten på og omfanget av kommunenes innsats. Trolig er spriket mellom forventningene til

kommunen og de faktiske resultater som oppnås, som er årsaken til organisasjonene og FMs holdninger. Kommunene hevder på sin side at hovedoppgaven er å produsere tjenester for innbyggerne, og ikke å være en "miljøvern avdeling i miniatyr". Kommunene har positive erfaringer med driftsplaner i kommuneplanleggingen.

Rettighetshavere

Flertallet av de private rettighetshaverne bruker lite tid på lokal vilt- og fiskeforvaltning, i gjennomsnitt 1 månedesverk på vilt og fisk til sammen. Det er imidlertid en liten andel av lagene som er svært aktive. Praktisk vilt- (39 %) og fiskeforvaltning (46 %) og eget planarbeid (35 % vilt og 41 % fisk) er de vanligste oppgavetyperne. Rettighetshaverne rangerer praktiske viltoppgaver som viktigst oftere enn fiskeoppgaver (henholdsvis 44 % og 22 %). Rettighetshaverne er også involvert i kommunalt planarbeid, men er lite aktive i denne prosessen. Det er relativt mange som ikke samarbeider med andre lokale aktører (fra 25 til 81 % av rettighetshaverne), men når det er samarbeid betegnes dette som godt.

Brukere

JFFs innsats i den lokale vilt- og fiskeforvaltning er høy. Praktisk fiskeforvaltning og leie og organisering av fiske er oppgavetyperne flest JFF har arbeidet med, henholdsvis 69 og 67 prosent. Tidsbruken er omtrent dobbelt så høy på fiskeforvaltning som for viltforvaltning, henholdsvis 2,5 og 1 månedesverk. I tillegg til deltagelse i planutvalg i regi av rettighetshaverne, utfører også JFF eget planarbeid. JFF er også involvert i kommunalt planarbeid, men er som rettighetshaverne lite aktive i denne prosessen. Svært mange JFF leier småviltjakt (43 %) og eller fiskerett (67 %) av rettighetshaverne. JFF samarbeider godt med andre aktører i den lokale vilt og fiskeforvaltningen.

Fagråd

Omkring halvparten av kommunene oppgir at de har en eller annen form for lokalt fagråd hvor vilt og fisk er saksområde. Antallet fagråd både for vilt og fisk er økende, men økningen er vanskelig å tallfeste for vilt. Rådgivende roviltutvalg (RUR), hjorteviltutvalg, elgregioner og villreinutvalg er de vanligste typene regionale viltråd, mens de lokale viltrådene er svært mangfoldige. De regionale fagrådene for fisk består nesten utelukkende av regionale fagråd for anadrome vassdrag. Lokale fagråd for fisk viser et tilsvarende mangfold som for vilt, men hvor lokale fagråd for anadrome laksefisk er det vanligste.

Driftsplaner

For vilt er det registrert i overkant av 650 biologiske og fullstendige driftsplaner, hvor elgplanene utgjør omkring 550 og småviltplanene omkring 50. Oversikten er beheftet med usikkerhet pga. for dårlig svarprosent og ulik definisjonsbruk blant aktørene, og kan ikke si noe eksakt om utvikling over tid. Omkring 70 prosent av tellende areal for elg og trolig hele det tellende arealet for villreiner er dekket med driftsplaner. For de andre viltartene foreligger ikke en tilsvarende oversikt. Innholdsmessig er nesten alle driftsplanene for vilt å regne som biologiske driftsplaner, uten delplaner for næring og rekreasjon og delplan for økonomi. Svært få driftsplaner gjennomfører en driftsplanprosess som inkluderer andre enn rettighetshaverne.

For fisk er det registrert nesten 300 fullstendige driftsplaner, hvor anadrome laksevassdrag utgjør litt over halvparten. Omkring 60 prosent av de anadrome vassdragene med avkastning av laks over 100 kg er dekket med driftsplan. For innlandsfisk foreligger ikke en tilsvarende oversikt. Antall nye driftsplaner har økt betydelig fra 1995 til 1999, men økning det siste året er ikke så stor som i de foregående år. Innholdsmessig er nesten alle de 300 driftsplanene for fisk å regne som fullstendige driftsplaner, med både delplan for biologi, delplaner for næring og rekreasjon og delplan for økonomi. For nesten samtlige av disse driftsplanene er det gjennomfører en

driftsplanprosess som inkluderer andre lokale aktører, i tillegg til rettighetshaverne.

Økonomi

Samlet er det bevilget 21,0 millioner kroner i 1998 og 19,4 millioner kr i 1999 fra **Statens fiskefond**, **Statens viltfond** og **BU-midler** til vilt- og fisketiltak. Både antall driftsplanbaserte søknader (34 %) og søknader generelt (37 %) til **fiskefondet** (post 70) har gått ned fra 1998 til 1999. Søknadsbeløpet og innvilget beløp har gått ned med henholdsvis 47 og 53 prosent for driftsplanbaserte søknader og for fiskefondssøknader generelt med henholdsvis 34 prosent og 49 prosent. Nedgangen i innvilget beløp skyldes hovedsakelig mindre fiskefondsmidler tilgjengelig. Innvilgede **kommunale fiskefondsmidler** (post 60) er gått ned med 13 prosent fra 1998 til 1999. Antall driftsplanbaserte søknader til **viltfondet** har gått ned (54 %), mens antall søknader generelt har økt (9 %) fra 1998 til 1999. Søknadsbeløpet og innvilget beløp er redusert for driftsplanbaserte søknader med henholdsvis 54 og 26 prosent, og har økt med henholdsvis 1 prosent og 19 prosent for viltfondssøknader generelt. For **BU-midler** er det kun små endringer fra 1998 til 1999. Andelen av søknadsbeløpet som er innvilget for alle vilt- og fiskefondssøknader er omtrent den samme i 1998 og 1999; omkring 20 prosent for fiskefondssøknader og 30 prosent for viltfondssøknader. For BU-midler ligger innvilget beløp på omkring 70 prosent. Driftsplanbaserte søknader er høyere prioritert enn generelle vilt- og fiskesøknader for alle typer tilskudd.

Kurs og fagmøter

I 1998 og 1999 gjennomførte **rettighetshaverne** omkring 170 fagmøter (varighet mer enn 3 timer) med til sammen omkring 4 200 deltagere, og 25 kurs (minst 1 dags varighet) med til sammen omkring 1500 deltagere. For **NJFF** foreligger det ikke en nøyaktig oversikt over møter og kurs i 1998 og 1999, men det er trolig arrangert omkring 15 regionale og lokale samlinger med til sammen 1000-1500 deltagere.

Emneord: Lokal forvaltning - driftsplanlegging - vilt og fisk

Børre K. Dervo & Torbjørn Østdahl, Norsk institutt for naturforskning avd. for naturbruk, Fakkeldgården, Storhove, 2624 Lillehammer.

Abstract

Dervo, B. K. & Østdahl, T. 2000. Local management of exploited game- and fish resources - status for 1998 and 1999. - NINA Oppdragsmelding 657: 1-64.

County Governor

The proportion of county governors (CGs) who have internal co-ordination between the environmental protection department (EPD) and agricultural department (AD) in their work with local game and fish management, together with various follow-up initiatives by regional organisations and local government districts, has increased a little over the period 1997-1999. About 60 per cent of county governors' employees state that they have such co-ordination with local government districts, and 80 per cent with the regional organisations. The extent of co-operation and follow-up by the CG of the local government districts (LGDs) and the regional organisations has become more comprehensive and qualitatively better. This co-operation has led to a reduction in the amount of time spent by the EPD on local game and fish management generally (game: 38% reduction; fish: 35% reduction), while there has been an equalisation between game and fish in the time which is taken up in management planning in particular. AD has for its part increased engagement considerably both in local game and fish management generally (100%), and management planning in particular (300%).

Co-operation between the CGs and regional organisations (forest owner's associations, county farmers' associations, and county branches of the Norwegian Hunting and Fishing Society) and the local district governments is characterised as good by all parties. In general, contact is more frequent between the organisations and the CGs, than between CGs and local government districts. A large proportion of the of the technical follow-up og local game and fisheries management is handled directly through CGs and the organisations, with limited local government district involvement. The CG has reduced its external activity somewhat. This has first and foremost taken place through contacts with local associations and societies. There is continued comprehensive contact between the CG and countryside associations or the Norwegian Hunting and Fishing Society.

Local Government Districts

The LGDs continue to give game and fisheries management a high priority. Combined, the LGDs spent about 150 working years on nature management in 1997. Practical game management (72%) and planning work related to game (52%) are the tasks most have worked with. Practical game management (i.e. deer species) is the task most rank as the most important. The majority have a good overview of both official and private activities in their own LGDs. The proportion of LDGs which evaluate co-operation with others as very good or fairly good, varies from 56% to 80% for the respective local actors. About half of the LDGs have established technical advisory groups for game and/or fisheries with representation from rights owners and local user organisations. Many LGDs are directly engaged in management plan work for watersheds, through participation in planning committees or as the secretaries for management plans. Variation in effort and in knowledge are, however, large. The greatest effort is applied by LGDs to game management, respectively 2 months work on average for game management and one month for fisheries management. Game management is often biologically oriented, while fisheries management is to a larger degree focussed on recreation.

CG, rights owners, and users all maintain that the LGDs' effort and quality in the area of local game and fisheries management was

reduced after earmarking of funds to their own technical personnel in the field was discontinued in 1997. The difference between "good" and "bad" LGDs became larger. The LGDs maintain, meanwhile, that larger differences in local game and fisheries management are not necessarily negative, but are a consequence of the LGDs varying needs and priorities. It is difficult to demonstrate any large changes in the quality and extent of the LGDs effort. Probably, it is the divergence between the expectation of the LGD and the results actually attained which are the cause of the organisations and CGs views. The LGDs maintain for their part that their main task is to provide services for their inhabitants, and not to be an "environmental protection department in miniature". The LGDs have positive experiences with management plans in LGD planning.

Rights owners

The majority of the private rights owners spend little time on local game and fisheries management, on average 1 month's work on game and fisheries combined. There is at the same time a small proportion among the associations which are very active. Practical game (39%) and fisheries (46%) management and own planning work (35% game and 41% fisheries) are the most usual types of work. Rights owners rank practical game work as the most important more often than fisheries work (respectively, 44% and 22%). Rights owners are also involved in LGD planning work, but are not very active in this process. There are relatively many which do not co-operate with other local actors (from 25% to 81% of rights owners), but when there is co-operation it is described as good.

Users

The hunting and fishing societies' (HFS) contribution to local game and fish management is high. Practical fisheries management and rental and organisation of fishing are the types of task most HFS have worked with, respectively 69 and 67 percent. About twice as much time is spent on fisheries management as on game management, respectively 2.5 and 1 month's work. In addition to participation in planning committees for the direction of rights owners, HFSs also carry out their own planning work. HFSs are also involved in LGD planning work, but are, as rights owners, not very active in this process. Very many HFSs rent small game hunting (43%) and/or fishing rights (67%) from rights owners. HFSs collaborate well with other actors in local game and fisheries management.

Advisory committees

About half of the LGDs state that they have one or other form of local advisory committee in the game and fisheries area. The number of these for both fisheries and game are increasing, but the increase is difficult to quantify for game. Advisory predatory animal committees, deer committees, moose regions and wild reindeer committees are the most usual types of regional game advisory committees, while the local game advisory committees are very diverse. Local advisory committees for fish are as diverse as for game, although local advisory committees for anadromous salmonids are the most usual.

Management plans

More than 650 biological and complete management plans are registered, of which moose plans contribute c. 550 and small game plans c.50. The overview is burdened with uncertainty because of inadequate levels of reply and varying definitions among the actors, and cannot reveal anything precise about developments over time. About 70% of the relevant area for moose and probably the whole of the relevant area for wild reindeer are covered by management plans. For the other game species no similar overview is available. Almost all management plans can be considered only as biological in nature, without sub-plans for business and recreation or for economic

aspects. Very few management plans carry out a management planning process which includes other interests than rights owners.

For fisheries almost 300 complete management plans are registered. Of these, plans for anadromous salmonid watersheds comprise a little over half. About 60% of the anadromous watersheds with a yield of over 100kg of salmon are covered by a management plan. For non-anadromous fish a similar overview is not available. The number of new management plans has increased considerably between 1995 and 1999, but the increase in the last year is not as large as in previous years. Almost all the 300 management plans for fisheries can be considered complete, with subplans for biology, business and recreation, and economy. For almost all a management plan process was carried out which included other local actors, in addition to rights owners.

Economics

In combination, Government Fisheries Fund, Government Game Fund, and local development funding for game and fisheries initiatives were 21.0 million kroner in 1998 and 19.4 million in 1999. Both the number of management plan based applications, (34%) and applications generally (37%), to the Fisheries Fund (item 70) declined between 1998 and 1999. Application amounts and approved amounts have declined by 47 and 53% respectively for management plan based applications, and for Fisheries Fund applications generally by 34 and 49% respectively. The decline in the amounts granted is due mainly to reduced available funds. Approved LGD Fisheries Fund funding (Item 60) have declined by 13% from 1998-1999. The number of management plan based applications to the Game Fund has declined (54%), while the number of applications in general has increased (9%) from 1998-1999. The applied for amount and granted amount have declined for management plan based applications by 54% and 26% respectively and has increased by 1% and 19% respectively for game Fund applications generally. There have been only small changes for local development funds between 1998 and 1999. The proportion of applied for funding which was approved for all Game and Fish Fund applications was about the same in 1998 and 1999; about 20% for Fisheries Fund applications and about 30% for Game Fund applications. Management plan based applications are given higher priority than general game and fisheries applications for all types of grant.

Courses and Meetings

In 1998 and 1999, rights owners held c 170 meetings (of over 3 hours duration) with altogether c. 4 200 participants, and 25 courses (at least 1 day in duration) with altogether c. 1500 participants. There is no exact overview of Norwegian Hunting and Fishing Society meetings and courses in 1998 and 1999, but there were probably c.15 regional and local gatherings with 100-1500 participants altogether.

Keywords: Local management - Planning - Game and fish

Børre K. Dervo & Torbjørn Østdahl, Norwegian Institute for Nature Research, Norway, division of Nature employment, Fakkelgården, Storhove, N-2624 Lillehammer, Norway.

Forord

Statusrapporten inngår i NINAs oppfølging og evaluering av prosjektet "Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeresursene". Arbeidet som startet i oktober 1996 og varer ut 2000, skjer på oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Statusrapporten er skrevet av forsker Børre K. Dervo ved NINA avd. for naturbruk. Forsker Torbjørn Østdahl har samlet inn og bearbeidet deler av dataene i 1998. I tillegg har forskningssjef Jostein Skurdal bidratt med viktige kommentarer og innspill i de ulike fasene av arbeidet med statusrapporten. Punching av data fra de årlige undersøkelsene er gjennomført av Inger Dervo. Audun Pettersen og Elise Meinich i Landbruksbanken har samlet data om BU-midler i 1998 og 1999. Jorunn Vikan Larsen i DN har stått for innsamling av rapportene fra fylkesmannen (FM) om bruken av Statens vilt- og fiskefond. Innsamling av data fra skogeierforeningene og fylkesbondelag har skjedd i samarbeid med Norges Skogeierforbund ved Bjørn Kristensen. Raoul Bierach, DN, har bidratt med verdifulle kommentarer på vegene av oppdragsgiver. Alle takkes for verdifull innsats.

Lillehammer, mai 2000

Børre K. Dervo
Prosjektleder

Innhold

Referat.....	3
Abstract.....	4
Forord.....	6
1 Prosjektet "Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeresursene".....	7
1.1 Oppbygging av rapporten.....	7
2 Metoder og materiale.....	7
2.1 Datafangst.....	7
2.2 Forkortelser og definisjoner.....	7
2.2.1 Aktører.....	9
2.2.2 Fagråd.....	10
3 Status for lokal vilt- og fiskeforvaltning.....	10
3.1 Fylkesmannen.....	10
3.1.1 Tidsbruk.....	10
3.1.2 Internt samarbeid.....	10
3.1.3 Eksternt samarbeid.....	11
3.2 Kommunen.....	11
3.2.1 Tidsbruk.....	11
3.2.2 Arbeidsoppgaver.....	12
3.2.3 Samarbeid og interesse.....	12
3.3 Private rettighetshavere.....	14
3.3.1 Tidsbruk.....	14
3.3.2 Arbeidsoppgaver.....	14
3.3.3 Samarbeid.....	15
3.4 Offentlige rettighetshavere.....	16
3.5 Brukere.....	16
3.5.1 Tidsbruk.....	16
3.5.2 Arbeidsoppgaver.....	16
3.5.3 Samarbeid.....	16
3.6 Fagråd.....	17
3.6.1 Vilt.....	17
3.6.2 Fisk.....	18
3.7 Driftsplaner for vilt.....	19
3.7.1 Antall planer.....	19
3.7.2 Prosess og innhold.....	20
3.8 Driftsplaner for fisk.....	21
3.8.1 Antall planer.....	21
3.8.2 Prosess og innhold.....	22
3.9 Økonomi.....	23
3.10 Kurs og fagmøter.....	23
4 Konklusjoner og forslag til tiltak.....	24
4.1 Roller, ansvar og oppgaver.....	25
4.1.1 Fylkesmannen.....	25
4.1.2 Kommunen.....	25
4.1.3 Rettighetshavere.....	26
4.1.4 Brukere.....	26
4.2 Fagråd.....	26
4.3 Driftsplaner.....	27
4.3.1 Antall planer og innhold.....	27
4.3.2 Næring og rekreasjon.....	27
4.4 Økonomi.....	28
4.5 Kurs og fagmøter.....	28
4.6 Tiltak.....	28
5 Litteratur.....	29
Vedlegg 1 - Kommentarer til datafangst og metoder.....	31
Vedlegg 2 - Tilskuddsmidler.....	33
Vedlegg 3 - Definisjoner utarbeidet av koordineringsutvalget 13.12.99.....	37
Vedlegg 4 - Spørreskjema.....	41
Vedlegg 5 - Engelsk versjon av tabell 1-30 og figurene 1-3 i rapporten.....	53

1 Prosjektet "Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene"

Prosjektet "Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene" (driftsplanprosjektet) er et samarbeidsprosjekt mellom miljø- og landbruksmyndighetene og rettighetshaver- og brukerorganisasjonene. Prosjektet inngår i arbeidet med å omorganisere forvaltningen av de høstbare vilt- og fiskeressursene. Hovedmålsettingen med dette prosjektet er:

Innen år 2006 skal den praktiske forvaltningen av vilt- og fiskeressursene i den grad det er hensiktsmessig utøves lokalt (DN 1996).

Direktoratet for naturforvaltning (DN) engasjerte Østlandsforskning (ØF) for å resultatrapportere og evaluere prosjektet. Driftsplanprosjektet startet opp i 1996 og første fase avsluttes i 1999. Fra 1. oktober 1999 ble prosjektet overført til NINA Avd. for naturbruk. Arbeidet har bestått av flere deleprosjekter eller oppgaver:

- 1 Rapporterer status og framdrift underveis i prosjektet.
- 2 Gjennomføre evaluering av måloppnåelse både på prosjektets arbeidsoppgaver (resultatmål) og langsiktige målsettinger (forvaltningsmål).
- 3 Gjennomføre undersøkelser som går grundigere inn på utvalgte tema i løpet av prosjektperioden.

For nærmere beskrivelse av bakgrunn, målsetninger og rammer for prosjektet "Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene" se Dervo et al. (1996). Dette notatet gir en oppsummering av arbeidet med driftsplanprosjektet i 1998 og 1999, dvs. punktene 1 og 3. Selve evalueringen vil bli gjennomført i 2000.

1.1 Oppbygging av rapporten

I rapporten presenteres innledningsvis data om de ulike offentlige og private aktørenes arbeide i 1998 og 1999. Deretter presenteres data om fagråd, driftsplaner, økonomi og skoloring. Til slutt drøftes identifiserte problemområder som vurderes som viktige i det videre arbeidet med omlegging til en lokal driftsplanbasert vilt- og fiskeforvaltning.

2 Metoder og materiale

2.1 Datafangst

Undersøkelsene har bestått av postale spørreskjema, samt intervjuer pr. telefon eller direkte med ulike organisasjoner, offentlige myndigheter (fylkesmannen og kommunene) eller sentrale personer som arbeider med lokal forvaltning generelt og driftsplanlegging spesielt (**tabell 1 og 2**). Målet med spørreskjemaene og intervjuene har vært å få tallfestet aktiviteter og oppnådde resultater, samt å få synspunkter og erfaring med en lokal og driftsplanbasert forvaltning. Eksempler på spørreskjema er gitt i vedlegg. Den årlige spørreundersøkelsen til fylkesmannen (FM), skogeierforeningene og fylkeslagene av Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) om lokal vilt- og fiskeforvaltning og driftsplanlegging, er sendt ut i månedsskifte august – september, med svarfrist i slutten av september eller begynnelsen av oktober. I tillegg er det brukt data fra Statens Landbruksbank (overført til Statens Næring og distriktsutbyggingsfond (SND) 1. januar 2000) om bruken av Bygdeutviklingsmidler (BU-midler) og rapporterings-skjemaer som Direktoratet for naturforvaltning (DN) har samlet inn fra fylkesmannens miljøvernavdeling (MVA) om bruken av Statens vilt- og fiskefond. Det er gjennomført en purreunde for alle postale spørreundersøkelsene både i 1998 og 1999. I 1998 ble det purret pr. brev, mens det i 1999 ble purret pr. telefon. I tillegg til den årlige datainnsamlingen, er det sendt ut spørreskjema om lokal vilt- og fiskeforvaltning i mai 1998 til alle kommunene, alle lokalforeningene i NJFF og et utvalg av utmarkslag. I vedlegg er det en detaljert beskrivelse av datafangster.

Det var ikke tilstrekkelige midler til å bearbeide alle dataene i 1998. Rapporteringen i 1998 ble kun gitt som et internt notat, basert på en generell gjennomgang av spørreskjemaene og driftsplaner. Vi har derfor tatt med de sentrale resultatene for 1998 i denne statusrapporten.

2.2 Forkortelser og definisjoner

Forkortelser:

Prosjektet lokal forvaltning av utnyttbare vilt- og fiskeressurser: driftsplanprosjektet.

Direktoratet for naturforvaltning: DN.

Fylkesmannen: FM.

Fylkesmannens landbruksavdeling: LA.

Fylkesmannens miljøvernavdeling: MVA.

Norges Skogeierforbund: NSF.

Norges Fjellstyresamband: NFS.

Norges Jeger- og Fiskerforbund (inkluderer også fylkeslag): NJFF.

Jeger- og fiskerforeninger: JFF.

Østlandsforskning: ØF.

Norsk institutt for naturforskning: NINA.

Regionale roviltutvalg/kontaktutvalg for rovilt: RUR.

Tabell 1 Oversikt over data som er samlet inn i 1998 i forbindelse med driftsplanprosjektet. Status pr. 1. desember 1998. FM = fylkesmannen, MVA = miljøvernavdelingen hos fylkesmannen, LA = landbruksavdelingen hos fylkesmannen, NSF = fylkeslag av Norges Skogeierforbund, NJFF = fylkeslag av NJFF, JFF = lokale jeger- og fiskerforeninger. n = antall utsendt skjema eller antall innkomne svar.

Datakilde og type data	Antall svar per 01.12.98
Offentlig forvaltning	
<ul style="list-style-type: none"> Spørreundersøkelse (postal) om lokal vilt- og fiskeforvaltning til alle FM (MVA vilt/fisk + LA). (n=3x18). Spørreundersøkelse (postal) til alle kommuner om lokal vilt- og fiskeforvaltning (n=435). 	<ul style="list-style-type: none"> MVA-vilt: n=1, MVA-fisk: n=17 og LA: n=17. n= 319.
Rettighetshavere og brukere	
<ul style="list-style-type: none"> Spørreundersøkelse (postal) om lokal forvaltning sendt til et utvalg av utmarkslag (ca 200). Spørreundersøkelse (postal) om lokal forvaltning sendt til alle JFF tilsluttet NJFF (n= 575). 	<ul style="list-style-type: none"> n= 69. n=182.
Driftsplaner og fagråd	
<ul style="list-style-type: none"> Spørreundersøkelse (postal) om driftsplaner og fagråd til FM (MVA vilt og fisk) (n=18x2). Spørreundersøkelse (postal) om driftsplaner til NSF (n=16) og NJFF (n=19). Driftsplaner og driftsplanutkast (sendt inn av lag og foreninger). 	<ul style="list-style-type: none"> MVA-vilt: n=14 og MVA-fisk: n=17. NSF: n=16 og NJFF: n=5. Ca. 10 nye driftsplaner for vilt og 10 nye for fisk i forhold til 1997.
Økonomi	
<ul style="list-style-type: none"> Rapportskjema om bruken av vilt- og fiskefond sendt inn av FM til DN. Utskrift fra BU-register om bruken av BU-midler. 	<ul style="list-style-type: none"> MVA-vilt: n=15 og MVA-fisk: n=15 n= 16 fylker.
Planprosesser	
<ul style="list-style-type: none"> Kvalitative intervjuer (tlf. og direkte) om planprosesser i forbindelse med driftsplanlegging. 	<ul style="list-style-type: none"> 12 kommuner, 6 utmarkslag/delprosjekt NSF og 5 JFF intervjuet.

Driftsplan

I rapporten brukes driftsplan om en flerårig plan (privatrettslig avtale) med målsettinger og retningslinjer for forvaltningen av en eller flere viltarter eller en eller flere fiskearter innenfor et avgrenset område. Driftsplaner blir i statusrapporten delt inn i to hovedtyper:

- Biologiske driftsplaner** (forvaltningsplaner): inneholder biologiske registreringer og tiltak (f.eks. driftsplaner etter hjortevilforskriftens §19 (DN 1991) og driftsplan etter §6 i forskrift om forvaltning av bever).
- Fullstendige driftsplaner**: inneholder delplan for biologisk forvaltning, delplan for næring og rekreasjon og delplan for drift og gjennomføring (f.eks. driftsplaner utarbeidet etter driftsplanmal for anadrome laksefisk (NL 1995) og driftsplanmal for innlandsfisk (NSF 1998).

Disse begrepene er brukt for anadrome laksefisk, innlandsfisk, hjortevilt og småvilt og for alle typer eiendomsforhold, selv om forutsetningene både gjennom lovverk og forvaltningstradisjon er forskjellig.

Kommunale planer

Planer som er utarbeidet etter bestemmelser i Plan- og bygningsloven. Eksempler på slike planer er kommuneplaner (består av en langsiktig del med målsettinger for ulike sektorer og en kartfestet arealdel), og kommunedelplaner (f.eks. reguleringsplan, fisketiltaksplan, viltplan, vassdragsplan, handlingsplan for biologisk mangfold og grønn plan).

Faser i driftsplanarbeidet

For kartlegging av framdrift i driftsplanarbeidet er arbeidet med en driftsplan delt i 5 ulike faser i; **start-, registrerings-, prioriterings- og utnyttelse- og gjennomføringsfase** (ferdige planer). I tillegg er det en kategori for **planlagt oppstarting** (for nærmere beskrivelse, se Dervo et al. 1996).

Tabell 2 Oversikt over data som er samlet inn i 1999 i forbindelse med driftsplanprosjektet. Status pr. 1. desember 1999. FM = fylkesmannen, MVA = miljøvernavdelingen hos fylkesmannen, LA = landbruksavdelingen hos fylkesmannen, NSF = fylkeslag av Norges Skogeierforbund, NJFF = fylkeslag av NJFF, JFF = lokale jeger- og fiskerforeninger. n = antall utsendt skjema eller antall innkomne svar.

Datakilde og type data	Antall svar per 01.12.99
Offentlig forvaltning	
<ul style="list-style-type: none"> Spørreundersøkelse (postal) om lokal vilt- og fiskeforvaltning til alle FM (MVA fisk/vilt + LA). (n=3x18). 	<ul style="list-style-type: none"> MVA-vilt: n=12, MVA-fisk: n=17 og LA: n=9.
Rettighetshavere og brukere	
<ul style="list-style-type: none"> Spørreundersøkelse (postal) om lokal forvaltning sendt til NSF (n=15). Intervju (tlf. og direkte) av NJFF. Gruppeoppgaver på fylkeslederkonferansen for NJFF den 4. september 1999. 	<ul style="list-style-type: none"> n= 15. n=5. Skriftlig oppsummering.
Driftsplaner og fagråd*	
<ul style="list-style-type: none"> Spørreundersøkelse (postal) om driftsplaner og fagråd til FM (MVA vilt og fisk) (n=18x2). Spørreundersøkelse (postal) om driftsplaner til NSF (n=15). Driftsplaner og driftsplanutkast (sendt inn av lag og foreninger). Intervju (tlf.) om driftsplaner (kontroll av eksisterende opplysninger). 	<ul style="list-style-type: none"> MVA-vilt: n=12 og MVA-fisk: n=17. NSF: n=15. Ca 10 nye driftsplaner for vilt og 30 nye for fisk. 128 driftsplansekretærer/ utmarkslag/skogeierforeninger
Økonomi	
<ul style="list-style-type: none"> Rapportskjema om bruken av vilt- og fiskefond sendt inn av FM til DN. Utskrift fra BU-register om bruken av BU-midler. 	<ul style="list-style-type: none"> MVA-vilt: n=15 og MVA-fisk: n=15. n= 16 fylker.
Planprosesser	
<ul style="list-style-type: none"> Kvalitative intervjuer (tlf. og direkte) om planprosesser i forbindelse med driftsplanlegging. 	<ul style="list-style-type: none"> 4 FM, 10 kommuner, 5 NJFF og 5 JFF. Alle de 128 driftsplansekretærene/ utmarkslagene/ skogeierforeningene beskrevet over er også inkludert her.

*Norges Fjellstyresamband har stilt til disposisjon data fra sin spørreundersøkelsen (postal) om fjellstyrenes oppgaver og aktiviteter. Disse dataene er fra 93 av totalt 94 fjellstyrer, kommer i tillegg til de innsamlede dataene beskrevet over.

Driftsplanprosess

Med **driftsplanprosess** menes alt arbeid som knytter seg til utarbeidelse av en driftsplan. En "**fullstendig driftsplanprosess**" mens en planprosess som skjer i regi av et planutvalg med representasjon fra rettighetshavere, brukere og kommunen. En "**begrenset driftsplanprosess**" er en planprosess som skjer med kun rettighetshavere.

Lokal vilt- og fiskeforvaltning

Omfatter all offentlig myndighetsutøvelse, rettighetshavernes forvaltning av jakt- og fiskeretter, og samarbeid mellom offentlige og private aktører om forvaltning av vilt- og fiskeressursene på kommunalt nivå. Det omfatter også jeger- og fiskerforeningenes deltagelse i fagråd (se definisjon under) og tiltaksarbeid på vegne av rettighetshaver.

2.2.1 Aktører

Rettighetshavere: organiserte offentlige og private rettighetshavere av jakt/fiskerett (utmarkslag, eleveierlag, fjellstyrer, sameier, bygdeallmenninger, allmenningsstyrer, Statskog, kommunegrunn etc.). Når bare "**rettighetshavere**" brukes er alle typer rettighetshavere samlet i en aktørgruppe. Med "**private rettighetshavere**" menes kun de private, f.eks. enkeltgrunneiere, sameier og bygdeallmenninger. Med "**enkeltrunneiere**" menes den enkelte grunneier og ikke organisasjonen/laget. Med "**offentlige rettighetshavere**" menes f.eks. fjellstyrer, Statskog og kommuner. Med "**rettighetshavernes delprosjekter**" menes de 15 delprosjektene til Norges skogeierforbund, Norges Bondelag og Norske Lakselvers driftsplanprosjekt; "Lokal forvaltning og driftsplanlegging av vilt- og fiskeressursene". Delprosjektene er organisert som egne prosjekter med utgangspunkt i 13 skogeierforeninger og 2 fylkesbondelag. Delprosjektene

følger delvis fylkesgrenser og delvis de ulike skogeierforeningenes forvaltningsområde.

Offentlig forvaltning: Miljøverndepartementet/Direktoratet for naturforvaltning, fylkesmannen og kommunen. I rapporten er det skilt mellom offentlig forvaltning som skjer regionalt (gjennom fylkesmannens miljøvern- og landbruksavdeling) og offentlig forvaltning som skjer lokalt (gjennom kommunen).

Brukere: Jeger- og fiskerforeninger, både de foreningene som er medlem i organisasjoner som NJFF og Norsk Meiteunion og frittstående foreninger.

Reiseliv. Med reiseliv så mens både bedrifter og personer som tilbyr overnatting, reiselivsoperatører og organisasjoner som tilrettelegger for turisme (reiselivsråd ol.).

Andre aktører: Andre lag, foreninger og organisasjoner som har interesser i vilt- og fiskeforvaltning, men som er opprettet for andre formål, er samlet i gruppen "**andre aktører**". Dette er f.eks. velforeninger, hytteforeninger, regulanter og veterinær mm.

2.2.2 Fagråd

"**Fagråd**" er rådgivende samarbeidsorgan som har forvaltning av vilt og eller fisk som saksfelt. Fagrådet har ingen formell myndighet. Fagrådet skal ha representasjon fra offentlig forvaltning (kommuner eller fylkesmannen), rettighetshaver og brukere (JFF ol.). Andre aktører kan også være representert (se beskrivelsen over).

Fagråd for fisk kan etableres for et eller deler av et vassdrag (lokalt) eller for flere vassdrag i en naturlig geografisk enhet (regionalt). Fagråd for vilt kan etableres for hele eller deler av en kommune (f.eks. lokalt viltråd) eller flere kommuner/fylker (f.eks. elgregion).

3 Status for lokal vilt- og fiskeforvaltning

3.1 Fylkesmannen

3.1.1 Tidsbruk

Fylkesmannens landbruksavdeling (LA) har i gjennomsnitt brukt 13 ukeverk på lokal vilt- og fiskeforvaltning i 1999, nær en fordobling i forhold til 1998 (**tabell 3**). Av dette utgjør tid til driftsplanrelaterte oppgaver 8 ukeverk, en firedobling i forhold til 1998. Årsaken til økningen i tidsbruk er trolig LAs deltagelse i rettighetshavernes driftsplanprosjekt og en økt samordning mellom LA og fylkesmannens miljøvernnavdeling (MVA). I tillegg kan anslaget for gjennomsnittlig tidsbruk i 1999 være noe høyt i forhold til 1998, fordi utvalget av fylker som har besvart spørreundersøkelsen ikke er likt (17 i 1998 og 9 i 1999).

MVA har i gjennomsnitt brukt 15 ukeverk på viltforvaltning og 17 ukeverk på fiskeforvaltning i 1999, en reduksjon på 9 ukeverk (vilt: -38 % og fisk: -35 %) for begge forvaltningsområder (**tabell 3**). Av dette utgjør tiden til driftsplanrelaterte oppgaver 4 ukeverk for viltforvaltning og 3 ukeverk for fiskeforvaltning i 1999, mens tilsvarende tidsbruk i 1998 var henholdsvis 2 og 4 ukeverk (Vilt: + 100 % og fisk: - 25 %). Årsaken til reduksjon i tidsbruk til lokal vilt- og fiskeforvaltning er trolig en samordning av FM's innsats og mindre utadrettet virksomhet.

3.1.2 Internt samarbeid

Tretten av 18 fylkesmenn (72 %) hadde i 1999 en samordnet innsats i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen mellom LA og MVA, enten gjennom en egen intern styringsgruppe eller ved en samordnet deltagelse i rettighetshavernes driftsplanprosjekt. Alle 18 fylkene hadde en samordning av tilskuddsmidler. I 1997 var det 11 av 15 fylker (73 %) som hadde et formalisert samarbeid mellom LA og MVA på leder- og eller saksbehandlernivå (Dervo og Østdahl 1997).

Det er for alle år vanskelig å skille den interne samordningen av arbeidet med en lokale vilt- og fiskeforvaltningen hos FM, fra samordningen LA og MVA gjennomfører i forbindelse med eksterne aktører. Ofte ser det ut til at den overordnede interne samordning ofte skjer gjennom interne møter knyttet opp mot

Tabell 3 Gjennomsnittlig tidsbruk (ukeverk) for MVA og LA på henholdsvis lokal vilt- og fiskeforvaltning generelt og driftsplanlegging spesielt i 1998 og 1999, n= antall svar av 18 fylker.

Årstall	MVA vilt		MVA fisk		Landbruk (fisk og vilt)	
	Forvaltning generelt	Driftsplan-legging	Forvaltning enerelt	Driftsplan-legging	Forvaltning generelt	Driftsplan-legging
1998	24 (n=11)	2 (n=11)	26 (n=17)	4 (n=17)	7 (n=14)	2 (n=14)
1999	15 (n=12)	4 (n=12)	17 (n=16)	3 (n=16)	13 (n=9)	8 (n=9)

at FM er representert i rettighetshavernes driftsplanprosjekt. Selv om andelen av fylker som har en samordning av arbeidet med den lokale vilt- og fiskeforvaltning er relativt lik i perioden 1997 til 1999, tyder besvarelsene på at samordningen er bedre og mer reell i 1999 enn tidligere. Fortsatt er det imidlertid slik at LA ivaretar oppgaver som næringsutvikling, mens MVA ivaretar oppgaver som hjorteviltforvaltning, fiskekultivering, plansaker og inngrepssaker.

3.1.3 Eksternt samarbeid

I 10 av 16 fylker (63 %) har LA og MVA en eller annen form for samordnet oppfølging av **kommunene** i viltforvaltning i 1999. I 9 av 17 fylker (53 %) har LA og MVA en tilsvarende samordning av fiskeforvaltningen overfor kommunene. Oppfølgingen består ofte av en samordnet deltagelse i styringsgrupper eller en samordnet arrangering av møter om vilt- og/eller fiskeforvaltning for kommunene. Besvarelsene tyder på et det er stor variasjon i kvalitet og omfang av FMs oppfølging.

I tillegg til samordnede møter, arrangerer MVA og LA hver for seg årlige temamøter eller kurs i fiske- eller viltforvaltning. Tre av 9 (33 %) LA hadde en slik oppfølging av kommunene i 1999 om utmarksforvaltning. Tolv av 12 (100 %) MVA og 10 av 16 (63 %) MVA hadde en slik oppfølging av kommunene i henholdsvis

Tabell 4 Andel (%) av kommunene som har brukt henholdsvis < ½, ½-1, 1-3, 3-6, 6-12, 12-24 eller 24 månedersverk pr. år på vilt-, fiske- og annen naturforvaltning i 1998 (n=319).

Antall månedersverk pr. år	Viltforvaltning	Fiskeforvaltning	Annen naturforvaltning
< ½	14	52	20
½ - 1	30	27	24
1 - 3	43	14	24
3 - 6	10	3	12
6 - 12	<1	<1	8
12 - 24	<1	<1	4
> 24	0	0	2
Ikke oppgitt	3	3	7

Tabell 5 Andelen (%) av kommunene som har arbeidet med ulike naturforvaltningsoppgaver i 1998, og prioritering av oppgaven blant de som har arbeidet med den (n=319)¹.

Oppgave	Andel (%)	Andel (%) som rangerer oppgaven som den viktigste*
Planarbeid knyttet til vilt	52	32
Planarbeid knyttet til fisk	38	11
Praktiske viltforvaltningsoppgaver	72	49
Praktiske fiskeforvaltningsoppgaver	48	11
Friluftsliv og rekreasjon	64	26
Nærmiljøtiltak	43	22
Kulturminnevern	48	12
Forvaltning av trua og sårbare arter	32	16
Kalking av vassdrag	23	14

*Enkelte kommuner har krysset av flere oppgaver.

vilt- og fiskeforvaltning. I 1998 hadde 7 av 14 (50 %) og 2 av 17 (12 %) fylker slike møter med kommunene i henholdsvis vilt- og fiskeforvaltning.

For MVA er det ofte viltforvalter eller fiskeforvalter som står ansvarlige for disse møtene. Temaet for LAs møter har ofte vært næringsutvikling i utmark. LA har generelt mindre kontakt med kommunene, enn hva MVA har. Når de har en oppfølging av kommunene, er dette ofte samordnet med MVA. Oppfølgingen av kommunene som LA og MVA har, består ofte av årlige faste informasjonsmøter og kurs. Alle fylker sender også ut informasjon til kommunene pr. brev. Denne informasjonen består ofte av felles oppfølgingsbrev til kommunene, og informasjon om ulike forvaltningstema innenfor vilt- og fisk.

I 14 av 17 (82 %) fylker har LA og MVA en samordnet oppfølging av organisasjonene, dvs. regionale organisasjoner som **skogeierlag, fylkesbondelag og fylkeslag av NJFF**. Oppfølgingen skjer i form av deltagelse i styringsutvalg i rettighetshavernes driftsplanprosjekt, arrangør eller deltager på regionale samlinger med tema vilt- fiske- og eller utmarksforvaltning og rådgivende utvalg (fagråd). Fagråd er opprettet for å håndtere spesielle tema som lakseforvaltning, hjorteviltforvaltning, tildeiling av tilskuddsmidler, eller vilt- og fiskeforvaltning generelt. På side 10 er det gitt en nærmere beskrivelse av fagråd.

Det er generelt oftere kontakt og konkret samarbeid mellom FM (både MVA og LA) og regionale organisasjoner, enn mellom FM og kommunene. Enkelte kommuner har gitt uttrykk for at de i for liten grad blir inkludert av FM i arbeidet med vilt- og fiskeforvaltning på regionalt nivå.

3.2 Kommunen

3.2.1 Tidsbruk

Det er stor variasjon blant kommunene i hvor mye tid de bruker på ulike naturforvaltningsoppgaver (**tabell 4**). Flest kommuner bruker fra 1 til 3 måneder på viltforvaltning (43 % av kommunene), mindre enn ½ månedersverk på fiskeforvaltning (52 % av kommunene) og ½ - 3 månedersverk på andre naturforvaltningsoppgaver (48 % av kommunene). I gjennomsnitt bruker kommunene omkring 2 månedersverk på viltforvaltning og 1 månedersverk på fiskeforvaltning. Til sammen

¹ Tabellen viser et landsgjennomsnitt og vil derfor ikke reflektere alle oppgaver like godt. Dataene viser heller ikke kvaliteten på og omfanget av arbeidsinnsatsen.

bruker landets kommuner tilnærmet 150 årsverk på de tre forvaltningsområdene.

3.2.2 Arbeidsoppgaver

Praktiske viltforvaltning er den naturforvaltningsoppgaven som flest kommuner (72 %) har arbeidet med i 1998 (**tabell 5**). Det er også flest kommuner som rangerer dette som den viktigste oppgaven (49 %). Med praktiske viltforvaltning menes her oppgaver som tildeling av fellingstillatelser for hjortevilt, organisering av ordninger for ettersøk, rapportering i forbindelse med jaktstatistikk, arbeide med tilskuddsmidler etc. De praktiske viltforvaltningsoppgavene er først og fremst knyttet til forvaltning av hjortevilt. Det er 48 prosent av kommunene som har arbeidet med praktiske fiskeforvaltningsoppgaver som fiskekart, veiledning, tilskuddsmidler etc. Kun 11 prosent av kommunene rangerer dette som den viktigste oppgaven.

Planarbeid knyttet til vilt- og fisk har henholdsvis 52 og 38 prosent av kommunene arbeidet med i 1998 (**tabell 5**). Henholdsvis 32 og 11 prosent av kommunene rangerer planarbeid knyttet til vilt og fisk som viktigste oppgaver. De kvalitative intervjuene av kommunene viser at omfanget av planarbeid varierer mye fra år til år, og er først og fremst knyttet til rullering av kommuneplaner. Dette innebærer at de fleste kommuner er innoen denne oppgaven i løpet av en 4 års periode. Intervjuene tyder også på at kommunene bruker stadig mer tid på denne oppgaven. Det er også stadig flere miljøvernlederstillinger som kombineres med generelle kommuneplanoppgaver.

Den oppgaven færrest kommuner har arbeidet med er forvaltning av sårbare og trua arter og kalking (**tabell 5**). Kun 16 prosent av kommunene har rangert trua og sårbare arter som viktigste oppgave. I områder hvor forsuring er et problem, er andelen kommuner som har arbeidet med kalking langt høyere.

3.2.3 Samarbeid og interesse

Hele 95 prosent av kommunene vurderer samarbeidet med MVA som svært godt eller nokså godt (**tabell 6**). Tilsvarende andel for LA er 85 prosent. Det er ingen kommuner som oppgir at de ikke har hatt samarbeid med MVA, mens det er henholdsvis 5 prosent og 6 prosent som oppgir at de enten ikke har hatt samarbeid eller ikke har besvart spørsmålet i forhold til LA.

Andelen av kommunene som vurderer samarbeidet med lokale aktører som svært godt eller nokså godt, varierer mellom 56 og 80 prosent, med unntak for naturvernlag (**tabell 7**). For naturvernlag er det 22 prosent av kommunene som vurderer samarbeidet som svært godt eller nokså godt og hele 53 prosent som ikke har noe samarbeid. For de andre aktører varierer andelen av kommunene som ikke har samarbeid, mellom 7 og 30 prosent. Viktige årsaker til mangel på samarbeid er trolig at aktøren ikke er tilstede i kommunen eller at aktøren arbeider mer med andre oppgaver enn naturforvaltning. For alle typer aktører er det slik at hvis kommunene først har et samarbeid, er det svært få kommuner som vurderer dette samarbeidet som dårlig.

Det er ofte kontakt mellom kommunen og de ulike lokale aktører (**tabell 8**). Et flertall av kommunene har løpende kontakt med enkeltgrunneiere, grunneierlag, LA og MVA. Nesten halvparten av kommunene har kontakt mer enn 5 ganger pr. år med JFF.

Kontakt med enkeltpersoner gjennom telefon eller personlig oppmøte er den vanligst formen for kontakt kommunene har med lokale aktører eller regional forvaltning (**tabell 9**). Det også mange kommuner som har kontakt med MVA gjennom brev og møter. Det er også vanlig at kommunene har kontakt med grunneierlag gjennom møter. De kvalitative intervjuene bekrefter at veldig mye av kontakten som kommunen har med andre aktører skjer gjennom konkrete enkeltsaker (personlig oppmøte og telefon) i den daglige saksbehandlingen.

Næringsutvikling, organisering, støtteordninger, hjorteviltforvaltning-beiteskader og rowiltforvaltning er de vanligste type oppgaver kommunene kontakter LA om. Hjorteviltforvaltning, fiskekultivering, viltkartlegging, lover og forskrifter, støtteordninger, inngrepssaker, plansaker er de viktigste typer saker kommunen kontakter MVA om.

Andelen av kommuner hvor innsats og interesse for viltforvaltning ble vurdert som svært god eller nokså god av MVA i 1998, er litt høyere enn andelen hvor interessen er nokså dårlig eller svært dårlig (**tabell 10**). For fiskeforvaltning vurderer MVA at det er litt større andel av kommunene med nokså dårlig eller svært dårlig innsats og interesse. LA har enn litt bedre vurdering av kommunens innsats og interesse for vilt- og fiskeforvaltning enn det MVA har. Det er imidlertid en høyere andel LA som "ikke vet". Tidligere i dette kapitlet er det vist at LAs kontakt med kommunene generelt er dårligere enn MVAs. MVA og LA har naturlig nok ulike oppgaver og prioriteringer og dermed et ulikt vurderingsgrunnlag (se s 11).

LA og MVA vurderer at det er et flertall av kommuner hvor innsats og interesse for vilt- og eller fiskeforvaltning er uendret fra 1998 til 1999 (**tabell 11**). Noen få kommuner har økt sin innsats og interesse. I de kvalitative intervjuene gir FM uttrykk for at det er større forskjeller på kvaliteten av kommunens innsats i dag, enn på begynnelsen av 1990 tallet. Det blir også hevdet at økt delegering av ansvar og oppgaver, med mindre øremerking av midler og færre kommuner med miljøvernrådgivere, er med på å forsterke denne utviklingen. Mange kommuner er ikke lenger i stand til å gjøre en faglig god jobb, i følge FM.

Fleire kommuner hevder i intervjuene at større forskjeller i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen ikke nødvendigvis er negativ, men mer er et uttrykk for kommunenes ulike behov og prioriteringer. Det at kommunen kan mangle en miljøvernrådgiver betyr ikke nødvendigvis at de gjør en dårlig jobb. Kommunens hovedoppgave er å produsere tjenester for innbyggerne. Da er det nødvendig med helhetstenkning, hvor ulike behov ses i sammenheng. Kommunens rolle i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen blir mer å samordne og stimulere. Planlegging og "samarbeidsråd" blir nøkkelord i denne sammenhengen. Ofte er det et stort engasjement fra enkeltpersoner lokalt. Alle ideene som ønskes realisert har mange ganger en geografisk plassering

Tabell 6 Andel (%) av kommunene som har vurdert samarbeidet med FM som svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig i 1998 (n=319).

Aktører	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Ikke samarbeid	Vet ikke/ ikke besvart
MVA.	43	52	4	0	0	<1
LA	39	46	4	<1	5	6

Tabell 7 Andel (%) av kommunene som har vurdert samarbeidet med lokale aktører som svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig i 1998. (n=319).

Aktør	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Har ikke samarbeid	Vet ikke/ ikke besvart
Grunneierlag/utmarkslag	32	48	4	<1	12	2
Enkeltrunneiere	20	66	5	0	7	1
JFF	24	44	9	<1	18	6
Naturvernlag	3	19	6	<1	53	18
Andre frivillige organisasjoner	11	44	7	<1	23	14
Reiselivsnæringen	10	31	12	3	30	14

Tabell 8 Andel (%) av kommunene fordelt på ulik hyppighet av kontakt (1-2, 3-4, 5-10 og løpende kontakt) med lokale aktører og offentlig regional forvaltning i 1998. Andelen er regnet av de som har hatt samarbeid. Antall kommuner er angitt på hver linje.

Aktør	1-2 ganger pr år	3-4 ganger pr år	5-10 ganger pr år	Løpende	Vet ikke/ ikke besvart
Grunneierlag/utmarkslag (n=280)	13	25	24	35	3
Enkeltrunneiere (n=297)	9	12	16	56	6
JFF (n=261)	22	25	23	22	7
Naturvernlag (n=149)	30	19	14	7	30
Andre frivillige organisasjoner (n=245)	18	28	19	14	21
Reiselivsnæringen (n=222)	20	22	17	16	24
MVA (n=319)	3	6	19	69	5
LA. (n= 311)	10	10	14	52	11

Tabell 9 Andel (%) av kommunene fordelt på ulike former for kontakt (møter, brev, enkeltpersoner og annet) med lokale aktører eller regional forvaltning i 1998. Andelen er regnet av de som har hatt kontakt. Antall kommuner er angitt på hver linje.

Aktør	Møter	Brev	Enkeltpersoner	Annen form for kontakt	Ikke besvart
Grunneierlag/utmarkslag (n=280)*	52	41	55	6	14
Enkeltrunneiere (n=297)*	20	34	73	10	15
JFF (n=261)*	34	33	52	8	17
Naturvernlag (n=149)*	24	34	32	9	35
Andre frivillige organisasjoner (n=245)*	35	35	37	6	26
Reiselivsnæringen (n=222)*	32	28	37	9	28
FM MVA. (n=319)*	43	59	55	12	15
FM LA (n=311)*	35	52	46	12	21

*Summen av prosentene kan bli over 100 fordi det kan være flere typer kontakt.

Tabell 10 Andel (%) av kommunene hvor innsats og interesse for vilt- og eller fiskeforvaltning i 1998 var svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig. Vurderingen er gitt av LA (både vilt- og fiskeforvaltning) og MVA (henholdsvis vilt- og fiskeforvaltning). Andelen er gitt som et gjennomsnitt av alle fylkene som har besvart spørreundersøkelsen. Antall fylker er angitt til høyre i tabellen.

Aktør	Svært god	Nokså god	Nokså dårlig	Svært dårlig	Vet ikke	Antall svar
MVA-vilt	19	36	29	8	8	17
MVA-fisk	12	25	39	18	6	14
LA	11	34	14	3	38	10

Tabell 11 Andelen (%) av kommunene hvor innsats og interesse for vilt- og eller fiskeforvaltning fra 1998 til 1999 er uendret, økt eller redusert. Vurderingen er gitt av LA (både vilt- og fiskeforvaltning) og MVA (henholdsvis vilt- og fiskeforvaltning). Andelen er gitt som et gjennomsnitt av alle fylkene som har besvart spørreundersøkelsen. Antall svar til høyre.

Aktører	Uendret	Økt	Redusert	Vet ikke	Antall svar
MVA –fisk	75	14	4	7	14
MVA vilt	55	9	2	33	12
LA	45	5	0	50	4

som flertallet av innbyggerne i kommune ikke er tjent med. Kommunens rolle blir da å prøve å bevare det lokale engasjementet, men bidra til prosesser som på sikt gir bedre løsninger. Det er i lys av dette at kommunenes innsats og interesse må vurderes, og ikke som en "miljøvernavdeling i miniatyr".

Flere kommuner hevder intervjuene at for mye av arbeidet i vilt- og fiskeforvaltningen lokalt går direkte mellom FM og rettighetshaverorganisasjonene. Kommunene blir ikke tilstrekkelig inkludert. Dette fører til at de ikke greier å fylle sin hovedrolle. Dette fører også til at vilt- og fiskeforvaltningen ikke får den politiske prioriteringen i kommunen som er ønskelig.

3.3 Private rettighetshavere

3.3.1 Tidsbruk

De private rettighetshaverne bruker generelt lite tid på lokal vilt- og fiskeforvaltning og annen naturforvaltning (**tabell 12**). Med private rettighetshavere menes her de som er organisert i utmarkslag ol. (jf. definisjoner side 9). Offentlige rettighetshavere er ikke inkludert i denne undersøkelsen som. Flertallet av rettighetshaverne brukte i 1998 mindre enn ½ månedsværk på henholdsvis vilt- (39 % av rettighetshaverne), fiske- (38 % av rettighetshaverne) og annen naturforvaltning (29 % av rettighetshaverne). Det er en relativt stor andel av rettighetshavere som ikke

har oppgitt tidsbruk, samtidig som det er en del usikkerheten knytt generelt til denne undersøkelsen (jf. metoder side 7). I gjennomsnitt bruker rettighetshaverne omkring 1 månedsværk samlet på vilt- og fiskeforvaltning. De kvalitative intervjuene av skogeierlag og rettighetshavere bekrefter at det er en stor gruppe lite aktive lag og en liten gruppe lag som er svært aktive (tidsbruk på mer enn 2-3 månedsværk). Den aktive gruppen av private rettighetshavere står for mye av den lokale vilt- og fiskeforvaltningen.

Tabell 12 Andel (%) av rettighetshaverne som har brukt henholdsvis < ½, ½-1, 1-3, 3-6, 6-12, 12-24 eller 24 månedsværk pr. år på vilt-, fiske- og annen naturforvaltning i 1998 (n=69).

Antall månedsværk pr.	Viltforvaltning	Fiskeforvaltning	Annen naturforvaltning
< ½	39	38	29
½ - 1	13	20	4
1 - 3	10	10	0
3 - 6	1	1	0
6 - 12	0	0	0
12 - 24	0	0	0
> 24	0	0	0
Ikke oppgitt	36	30	67

3.3.2 Arbeidsoppgaver

Praktiske vilt- (39 %) og fiskeforvaltningsoppgaver (46 %) er de naturforvaltningsoppgave flest rettighetshavere har arbeidet med i 1998 (**tabell 13**). Kalking og forvaltning av trua og sårbare arter er de oppgaven flest rettighetshavere rangerer som de viktigste (50 %). Det er imidlertid grunn til å tro at forvaltning av trua og sårbare arter er overvurdert her. Årsaken til dette er at utvalget er lite og at det er kun to rettighetshaverlag som oppgir å ha arbeidet med denne oppgaven. I forhold til rettighetshavere generelt i hele landet er nok også synet på kalking som viktigste oppgave rangert for høyt. Med bakgrunn i de kvalitative intervjuene og denne spørreundersøkelsen, er det grunn til å anta at

Tabell 13 Andelen (%) av rettighetshaverne som har arbeidet med ulike naturforvaltningsoppgaver i 1998, og prioritering av oppgaven blant de som har arbeidet med den (n=69).

Oppgave	Andel (%)	Andel (%) som rangerer oppgaven som den viktigste*
Deltagelse i kommunalt planarbeid knyttet til vilt (n=20)	29	35
Deltagelse i kommunalt planarbeid knyttet til fisk (n=13)	19	15
Eget planarbeid på vilt (n=24)	35	33
Eget planarbeid på fisk (n=28)	41	39
Praktiske viltforvaltningsoppgaver (n=27)	39	44
Praktiske fiskeforvaltningsoppgaver (n=32)	46	22
Friluftsliv og rekreasjon (n=18)	26	22
Nærmiljøtiltak (n=7)	10	14
Kulturminnevern (n=9)	13	33
Kartlegging og bevaring av trua og sårbare arter (n=2)	3	50
Kalking av vassdrag (n=18)	26	50

*Enkelte rettighetshavere har krysset av flere oppgaver.

Tabell 14 Andel (%) av rettighetshaverne som har vurdert samarbeidet med offentlig forvaltning som svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig i 1998 (n=69).

Aktører	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Ikke samarbeid	Vet ikke/ ikke besvart
MVA.	22	30	10	6	25	7
LA	15	15	10	0	46	15
Kommunen	33	41	10	0	12	4

Tabell 15 Andel (%) av rettighetshaverne som har vurdert samarbeidet med lokale aktører som svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig i 1998. (n=69).

Aktør	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Har ikke samarbeid	Vet ikke/ ikke besvart
Enkeltgrunneiere	28	36	1	0	25	10
JFF	7	23	4	3	52	10
Naturvernlag	0	4	1	0	81	13
Andre frivillige organisasjoner	10	19	6	0	51	15
Reiselivsnæringen	7	10	6	1	61	15

praktiske viltforvaltningsoppgaver er den oppgaven som flest rettighetshavere rangerer som den viktigste. Med praktiske viltforvaltningsoppgaver menes her oppgaver som vilttiltak, tilrettelegging av jakt, salg av jaktkort etc. Selv om det er flest rettighetshavere som har arbeidet med praktiske fiskforvaltningsoppgaver, er det kun 22 prosent av rettighetshavere som rangerer dette som den viktigste oppgaven.

Eget planarbeid knyttet til vilt- og fisk har henholdsvis 35 og 41 prosent av rettighetshavere arbeidet med i 1998 (**tabell 13**).

Tabell 16 Andel (%) av rettighetshaverne fordelt på ulik hyppighet av kontakt (1-2, 3-4, 5-10 og løpende kontakt) med lokale aktører og offentlig regional forvaltning i 1998. Andelen er regnet av de som har hatt samarbeid. Antall rettighetshavere er angitt på hver linje.

Aktør	1-2 ganger pr år	3-4 ganger pr år	5-10 ganger pr år	Løpende	Vet ikke/ ikke besvart
Enkeltstående rettighetshavere (n=52)	29	29	12	23	8
JFF (n=33)	39	21	0	9	30
Naturvernlag (n=13)	31	0	0	0	69
Andre frivillige org. (n=34)	29	21	6	9	35
Reiselivsnæringen (n=27)	33	7	11	11	37
Kommunen (n=61)	30	31	13	16	10
MVA (n= 52)	25	33	21	8	13
LA (n=37)	24	16	5	14	41

Tabell 17 Andel (%) av rettighetshaverne fordelt på ulike former for kontakt (møter, brev, enkeltpersoner og annet) med lokale aktører eller regional forvaltning i 1998. Andelen er regnet av de som har hatt kontakt. Antall kommuner er angitt på hver linje.

Aktør	Møter	Brev	Enkeltpersoner	Annen form for kontakt	Ikke besvart
Enkeltstående rettighetshavere (n=52)*	46	23	65	2	6
JFF (n=33)*	24	12	36	12	39
Naturvernlag (n=13)*	0	8	8	0	85
Andre frivillige org. (n=34)*	35	21	24	12	38
Reiselivsnæringen (n=27)*	26	15	22	4	44
Kommunen (n=61)*	43	36	43	10	18
Fylkesmannens miljøvernadv. (n= 52)*	21	65	29	13	13
Fylkesmannens landbruksadv. (n=37)*	16	41	27	5	46

*Summen av prosentene kan bli over 100 fordi det kan være flere typer kontakt.

Tilsvarende andeler for kommunal planlegging er henholdsvis 29 og 19 prosent. Henholdsvis 33 og 39 prosent av rettighetshavere rangerer eget planarbeid knyttet til vilt og fisk som viktigste oppgave. Den oppgaven færrest rettighetshavere har arbeidet med er forvaltning av sårbare og trua arter og kalking (**tabell 13**).

3.3.3 Samarbeid

Hele 74 prosent av rettighetshaverne vurderer samarbeidet med kommunene som svært godt eller nokså godt (**tabell 14**). Tilsvarende andel for LA er 30 prosent, og for MVA 52 prosent. Det er imidlertid en relativt stor andel som oppgir at de ikke har samarbeidet med LA (46 %) og MVA (25 %).

Det er langt flere rettighetshaverne som vurderer samarbeidet med lokale aktører som svært godt eller nokså godt, enn som vurderer dette som dårlig (**tabell 15**). Det er imidlertid en svært stor andel av rettighetshaverne som ikke har noe samarbeid med andre lokale aktører.

Hovedtyngden av rettighetshavere har ikke kontakt mer 1 til 4 ganger pr. år med ulike andre lokale aktører og regional offentlig forvaltning (**tabell 16**). Dette kommer i tillegg til at mange ikke har kontakt eller samarbeid med andre aktører. Kommunen og LA er de aktørene flest rettighetshavere har en løpende kontakt med, hvis man ser bort fra enkeltgrunneiere

Deltagelse på møter og kontakt med enkeltpersoner gjennom telefon eller personlig oppmøte er den vanligste formen for kontakt rettighetshaverne har med lokale aktører (**tabell 17**). Brev er den vanligste formen for kontakt rettighetshaverne har med LA og MVA.

3.4 Offentlige rettighetshavere

Det er ikke gjennomført en tilsvarende kvantitativ spørreundersøkelse mot de offentlige rettighetshaverne som for de private. Norges Fjellstyresamband (NSF) har imidlertid gjennomført en spørreundersøkelse mot alle fjellstyrene (NSF 1999). NSF sin spørreundersøkelse, sammen med kvalitative intervju gjennomført i dette prosjektet av noen fjellstyrer, tyder på at de offentlige rettighetshaverne er mer aktive enn de private. Det er imidlertid mye av de samme oppgavene som de arbeider med. Kontakten med andre aktører er også både god og omfattende (se vedlegg).

3.5 Brukere

3.5.1 Tidsbruk

Mens 46 prosent av JFF bruker mindre enn ½ månedsverk på viltforvaltning, bruker hele 47 % av de mer enn 1 månedsverk på fiskeforvaltning (**tabell 18**). Ni prosent oppgir at de bruker mer enn et halvt årsverk på fiskeforvaltning. I gjennomsnitt bruker JFF 1 månedsverk på viltforvaltning og 2,5 måned på fiskeforvaltning.

3.5.2 Arbeidsoppgaver

Praktiske fiskeforvaltningsoppgaver (63 %) er den naturforvaltningsoppgave flest JFF har arbeidet med i 1998 (**tabell 19**). Kalking er den oppgaven flest JFF rangerer som den viktigste (52 %).

Fjorten prosent av JFF har deltatt i driftsplanutvalg i regi av rettighetshaverne på vilt, mens 34 prosent har gjort tilsvarende på fisk i 1998 (**tabell 19**). Tilsvarende andeler for kommunal planlegging er henholdsvis 20 og 30 prosent. I tillegg utførte JFF planarbeid på jakt- og fiskerettigheter som de leier av rettighets

Tabell 18 Andel (%) av JFF som har brukt henholdsvis < ½, ½-1, 1-3, 3-6, 6-12, 12-24 eller 24 månedsverk pr. år på vilt- og fiskeforvaltning i 1998 (n=182).

Antall månedsverk pr. år	Viltforvaltning	Fiskeforvaltning
< ½	42	24
½ - 1	16	20
1 - 3	7	26
3 - 6	4	12
6 - 12	2	4
12 - 24	< 1	3
> 24	0	2
Ikke oppgitt	28	9

haverne. Førtitre prosent av JFF disponerer slike jaktrettigheter og 67 prosent slike fiskerettigheter. Henholdsvis 24 prosent av JFF har arbeidet med eget planarbeid på vilt og 39 prosent på fisk.

3.5.3 Samarbeid

Hele 69 prosent av JFF vurderer samarbeidet med kommunene som svært godt eller nokså godt (**tabell 20**). Tilsvarende andel for MVA er 68 prosent, og for LA er 13 prosent. Det er imidlertid en stor andel som oppgir at de ikke har samarbeidet med LA (59 %).

Det er langt flere JFF som vurderer samarbeidet med lokale aktører som svært godt eller nokså godt, enn som vurderer dette som dårlig (**tabell 21**). Svært få JFF har samarbeidet med reiselivsaktører.

Det er størst andel av JFF som har hatt kontakt 1 til 2 ganger pr. år med ulike andre lokale aktører og regional offentlig forvaltning (**tabell 22**). Variasjonen er imidlertid stor. Oftest kontakt er det med kommunen og enkeltgrunneiere, og minst med LA.

Deltagelse på møter og kontakt med enkeltpersoner gjennom telefon eller personlig oppmøte er den vanligste formen for kontakt JFF har med andre lokale aktører (**tabell 23**). Brev er den vanligste formen for kontakt JFF har med LA og MVA.

Registreringene av regionale fagråd for vilt ble første gang gjennomført i 1998. Fordi oversikten er ufullstendig, er det ikke mulig ut fra disse registreringene å si noe om endring over tid. Kommentarer fra FMs viltforvaltere tyder på at antall regionale råd er økende.

Tabell 19 Andelen (%) av JFF som har arbeidet med ulike naturforvaltningsoppgaver i 1998, og prioritering av oppgaven blant de som har arbeidet med den (n=182).

Oppgave	Andel* (%)	Andel (%) som rangerer oppgaven som den viktigste
Deltagelse i kommunalt planarbeid knyttet til vilt (n=36)	20	28
Deltagelse i kommunalt planarbeid knyttet til fisk (n=55)	30	24
Deltagelse i rettighetshavernes planarbeid på vilt (n=25)	14	20
Deltagelse i rettighetshavernes planarbeid på fisk (n=63)	35	25
Eget planarbeid på vilt (n=44)	24	**
Eget planarbeid fisk (n=95)	52	**
Praktiske vilttiltak (n=53)	29	17
Praktiske fisketiltak (n=125)	69	47
Leie og organisering av jaktrettigheter (n=78)	43	**
Leie og organisering av fiskerettigheter (n=122)	67	**
Kartlegging av trua og sårbare arter (n=15)	8	0
Kalking av vassdrag (n=66)	36	53

*Enkelte JFF har kryssset av flere oppgaver slik at sum blir mer enn 100 prosent

**JFF ble ikke bedt om å rangere disse oppgavene

Tabell 20 Andel (%) av JFF som har vurdert samarbeidet med offentlig forvaltning som svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig i 1998 (n=182).

Aktører	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Ikke samarbeid	Vet ikke/ ikke besvart
MVA.	32	36	10	2	14	32
LA	1	12	3	4	59	1
Kommunen	25	44	14	2	10	25

Tabell 21 Andel (%) av JFF som har vurdert samarbeidet med lokale aktører som svært godt, nokså godt, nokså dårlig eller svært dårlig i 1998. (n=182).

Aktør	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Har ikke samarbeid	Vet ikke/ ikke besvart
Grunneierlag/utmarkslag	21	34	8	4	25	8
Enkeltgrunneiere	32	31	7	3	18	9
Andre frivillige organisasjoner	12	37	8	2	31	12
Reiselivsnæringen	4	15	4	7	56	14

3.6 Fagråd

3.6.1 Vilt

FM oppgir 24 regionale fagråd for vilt (**tabell 24**). Oversikten er ufullstendig da 6 fylker ikke har besvart denne delen av spørreundersøkelsen. Det vanligste er hjorteviltutvalg (9 fagråd) og regionale rovviltutvalg (RUR, 8 utvalg). Det finnes trolig flere hjorteviltutvalg/ elgregioner enn denne oversikten viser. Ingen fylker har heller oppgitt villreinutvalg eller villreinnemnder. Det er også usikkert om RUR bør regnes med i denne oversikten. Selv om det ofte er de samme aktørene som er deltagere i andre typer regionale viltutvalg og i RUR, er saksfeltet ikke direkte høstbare viltarter. De viktigste oppgavene til rådene har vært hjorteviltforvaltning, høringer, kvoter, overvåkingstiltak og rovviltkonflikter/forebyggende tiltak (RUR).

I tillegg til de regionale fagrådene finnes det mange lokale fagråd for vilt. I kommuneundersøkelsen i 1998 oppgav 28,5 prosent av kommunene at de hadde et fagråd for vilt (**tabell 25**). Disse fagrådene hadde i gjennomsnitt 3,5 møter pr . år. I tillegg kommer fagråd for fisk (21 %) og andre typer fagråd (utmarksråd, prosjekter etc.) (23,3 %). Samlet oppgav 52 prosent av kommunene (116 kommuner) at de hadde enten et fagråd for vilt, fisk eller andre typer fagråd. I beskrivelsen av fagrådene for vilt inngår både kommunale nemnder og egne rådgivende viltutvalg. Variasjon i representasjon, funksjon og arbeidsoppgaver er stor for disse rådene. Det er ikke noe klart skille mellom fagråd som kun er rådgivende og hvor organisasjonene selv velger sine representanter, og nemnder som er politisk valgt og som har beslut-

ningsmyndighet etter viltloven. Ut fra navn og beskrivelse av oppgaver tyder det imidlertid på at et stort flertall av fagrådene som kommunen her har beskrevet er upolitiske rådgivende utvalg, med rettighetshaverne som dominerende aktører. De fleste fagrådene er knyttet opp til hjorteviltforvaltning. Det er her viktig å legg til at kommunenes definisjon av fagråd er mye videre, enn den definisjon driftsplanprosjektet legger opp til i forhold til representasjon og saksområde (jf. Dervo et. al. 1996). Det er kun for lakseråd det er gitt en spesifikk definisjon. For vilt og innlandsfisk er det kun gitt generelle retningslinjer.

22,3 prosent av kommunen oppgir at de har andretype fagråd (**tabell 25**). I denne kategorien inngår regionale hjorteviltutvalg, felles samarbeidsråd for vilt og fisk, villreinutvalg, elgregioner, utmarksråd, prosjektgrupper (for eksempel viltkartlegging), rov-viltutvalg og fiskeadministrasjoner. Flere av disse fagrådene er regionale og overlapper med de som ble beskrevet i **tabell 24**.

Tabell 22 Andel (%) av JFF fordelt på ulik hyppighet av kontakt (1-2, 3-4, 5-10 og løpende kontakt) med lokale aktører og offentlig regional forvaltning i 1998. Andelen er regnet av de som har hatt samarbeid. Antall rettighetshavere er angitt på hver linje.

Aktør	1-2 ganger pr. år	3-4 ganger pr. år	5-10 ganger pr. år	Løpende	Vet ikke/ ikke besvart
Grunneierlag/utmarkslag (n=136)	33	18	13	18	18
Enkeltgrunneiere (n=149)	31	18	13	22	16
Andre frivillige organisasjoner (n=126)	36	23	6	12	24
Reiselivsnæringen (n=80)	25	11	5	6	53
Kommunen (n=163)	25	21	18	26	10
MVA. (n=157)	32	25	18	11	12
LA (n=75)	28	3	1	0	68

Tabell 23 Andel (%) av JFF fordelt på ulike former for kontakt (møter, brev, enkeltpersoner og annet) med lokale aktører eller regional forvaltning i 1998. Andelen er regnet av de som har hatt kontakt. Antall kommuner er angitt på hver linje.

Aktør	Møter	Brev	Enkelt- personer	Annen form for kontakt	Ikke besvart
Grunneierlag/utmarkslag (n=136)	32	28	26	5	26
Enkeltgrunneiere (n=149)	18	17	57	5	25
Andre frivillige organisasjoner (n=126)	29	28	29	5	36
Reiselivsnæringen (n=80)	10	19	20	11	58
Kommunen (n=163)	38	42	42	7	17
MVA. (n=157)	17	56	29	11	21
LA (n=75)	4	27	4	1	68

*Summen av prosentene kan bli over 100 fordi det kan være flere typer kontakt.

Tabell 24 Regionale fagråd for vilt i 1999. "-" = ukjent eller ikke svart.

Fylke	Regionale fagråd 1998	Kommentar
Østfold	-	-
Oslo og Akershus	3	1 rovviltutvalg (RUR) og 2 hjorteutvalg
Hedmark	1	RUR
Oppland	2	Samarbeidsråd for vilt og fisk, RUR
Buskerud	1	Hjorteviltutvalg for hele fylket
Vestfold	1	Regionalt Utmarksråd
Telemark	2	1 RUR og 1 samarbeidsråd for vilt og fisk
Aust-Agder	-	-
Vest-Agder	4	1 Elgregion, 1 RUR, 1 hjorteviltutvalg og 1 driftsplanråd
Rogaland	1	1 hjorteviltutvalg
Hordaland	-	-
Sogn og Fjordane	-	-
Møre og Romsdal	-	-
Sør-Trøndelag	2	RUR
Nord-Trøndelag	-	-
Nordland	1	RUR
Troms	3	3 hjorteviltutvalg
Finnmark	3	1 RUR, 1 jervenemnd og 1 kontaktutvalg for Passvik
Sum	24	

3.6.2 Fisk

Det er pr. oktober 1999 registrert 42 lokale og 9 regionale råd for anadrome laksefisk, en økning på 2 regionale råd i forhold til

1998 (**tabell 26**). I 1997 var det registrert 37 lokale og 7 regionale fagråd for anadrome laksefisk. De viktigste oppgavene til rådene har vært fangststatistikk, innspill til fiskeforskrifter og overvåkingstiltak.

Tabell 25 Andel (%) av kommunene med fagråd for vilt, fisk og andre annet og antall møter i gjennomsnitt pr. år for disse fagrådene (n=319).

	Andel med fagråd	Antall møter pr. år
Vilt	28,5	3,5
Fisk	21,0	3,0
Andre samarbeidsråd	23,3	3,8

Det er registrert 1 regionalt utvalg for innlandsfisk; Mjøsa felles fiskeforvaltning. I tillegg er det registrert 2 fagråd hvor både vilt og fisk inngår; Oppland og Telemark (jf. **tabell 26**).

Det finnes også mange lokale fagrådene for innlandsfisk. I kommuneundersøkelsen i 1998 oppga 21,0 prosent av kommuner at de hadde fagråd for fisk (**tabell 25**). I disse tallene inngår imidlertid både innlandsfiskeutvalg og de lokale fagrådene for anadrome laksefisk beskrevet over. Variasjon i representasjon, funksjon og arbeidsoppgaver for fiskefagrådene, er nesten like stor som for vilt. Fagrådene for fisk ser imidlertid i større grad til å arbeide med utøvelsen av fiske (tilrettelegging av fiske, fiskekort etc.), mens viltrådene er knyttet opp til mer faglige spørsmål (bestandsskjøtsel av hjortevilt). I tillegg til fagrådene for fisk kommer andre typer fagråd beskrevet i kapittelet foran. Enkelte av disse er rene fiskefagråd, for eksempel fiskeadministrasjoner.

I intervjuene av kommunene, blir mangel på konkrete arbeidsoppgaver beskrevet som et problem for lokale fagråd. Dette gjelder spesielt for fisk, men også i enkelte tilfeller for vilt. Kommunale politiske nemnder eller rettighetshavernes slipper enkelte ganger ikke andre aktører til i den lokale forvaltningen. Det kan ofte føre til at den lokale forvaltningen blir veldig fagorientert, og oppgaver som allmennhetens adgang blir dårlig ivaretatt.

Tabell 27 Antall "biologiske" og "fullstendige" driftsplaner for vilt pr. oktober 1999 fordelt på fylke (jf. definisjon side 7). For fylker merket med "*" er det kun gitt et anslag på antall driftsplaner.

Fylke	Elg	Hjort	Rådyr	Rein	Bever	Småvilt	Sum
Østfold	35	0	5		3	8	51
Oslo og Akershus*	6	0	7		1	4	18
Hedmark	28			3	2	2	35
Oppland	30	4		8		10	52
Buskerud	20					2	22
Vestfold	19		1		1		21
Telemark*	100	3	3		4	5	115
Aust-Agder*	60	2	1		2		65
Vest-Agder	18		1	1		2	22
Rogaland	60	12		2			74
Hordaland		9					9
Sogn og Fjordane		5		6			11
Møre og Romsdal	3	21	1				25
Sør-Trøndelag*	60					1	61
Nord-Trøndelag*	100		1			1	102
Nordland							0
Troms	10					1	11
Finnmark	3						3
Sum	552	56	20	20	13	36	648

Tabell 26 Antall fagråd for anadrome laksefisk i 1999, fordelt på fylke.

Fylke	Lokalt	Regionalt
Østfold	1	1*
Oslo og Akershus	2	2*
Buskerud	2	1*
Vestfold	1	1*
Telemark	0	1*
Aust-Agder	1	1*
Vest-Agder	4	2*
Rogaland	1	1
Hordaland	11	1
Sogn og Fjordane	2	1
Møre og Romsdal	2	1
Sør-Trøndelag	5	1**
Nord-Trøndelag	5	2**
Nordland	4	1
Troms	2	0
Finnmark	0	0
Sum	42	9

*Fagråd for Skagerrakkysten er felles for alle kystfylkene fra Østfold tom Vest-Agder.

**Regionalt fagråd for Trondheimsfjorden er felles for Sør- og Nord-Trøndelag.

3.7 Driftsplaner for vilt

3.7.1 Antall planer

Det er pr. oktober 1999 registrert 648 driftsplaner for vilt, hvor elgplanene utgjør 552 (**tabell 27**). Det er laget omkring 50 bever og småviltplaner. Både biologiske driftsplaner (hjorteviltforskriftens § 19 og beverforskriftens § 6) og mer fullstendige driftsplaner etter de nye målsetningene i driftsplanarbeidet (Se vedlegg og definisjon side 7), inngår i denne oversikten. Oversikten gjelder både privat og offentlig grunn i Norge, og opplysningene kommer hovedsakelig fra MVA og delprosjektene (skogeierforeninger og fylkesbondelag) i rettighetshavernes driftsplanprosjekt.

For nærmere halvparten av fylkene er oversikten ufullstendig. Årsaken til dette er at verken MVA eller delprosjektene sitter med en fullstendig oversikt over antall driftsplaner. I tillegg er det uenighet om hvilke definisjon som skal legges til grunn for driftsplanene. Det som et delprosjekt eller en FM definerer som en fullstendig driftsplan, kan et annet delprosjekt eller FM definere som en biologisk driftsplan. Dette gjør at ulike aktører opererer

med ulike tall på antall driftsplaner i de respektive fylker. Informasjonen fra de ulike informantene er ikke overprøvd, og oversikten som gjengis her er den samme som opplysningen fra spørreskjemaene. Det er også hentet inn informasjon om driftsplaner fra kommunene, men de opererer ofte med et enda videre definisjon. For kommunen er vi også nødt til å beregne antallet i hvert fylke, fordi ikke alle kommuner svarer på spørreundersøkelsen.

I kommuneundersøkelsen som ble gjennomført i 1998 ble det også spurt om antall driftsplaner. Definisjonen på driftsplan i hjorteviltforskriften ble brukt som utgangspunkt for disse spørsmålene. På bakgrunn av skjemaene fra de 319 kommunene som besvarte spørreundersøkelsen, har vi beregnet at antall viltplaner for hele landet er 910. Det er relativt god overensstemmelse mellom svarene fra kommunene og fylkene der hvor vi har detaljerte opplysninger fra MVA/delprosjekter. Opplysningene fra kommunene er ikke detaljerte og eksakte nok til å gi en korrekt oversikt over antall viltplaner i den enkelte kommunen. Tallene egner seg best til å gi et anslag på antall planer.

Selv om oversikten over driftsplaner for vilt er ufullstendig, er det grunn til å anta på bakgrunn av intervjuer, at antall planer er relativt stabilt. Det er en tendens til sammenslåing av mindre vald til storvald (Østdahl 1997). Dette reduserer antall planer, samtidig som stadig flere nye områder får driftsplaner. Arealet med driftsplaner er trolig økende.

I spørreundersøkelsen til kommunen ble det også spurt om hvor stor andel av arealet som var dekket med driftsplaner for elg. **Figur 1** viser andelen av det totale elgareal i hvert fylke som er dekket med driftsplaner. Dekningen er best på Østlandet og Sørlandet, og dårligst på Vestlandet og Troms. Totalt er 68 prosent av landets elgareal dekket med driftsplaner.

Også for villrein er dekningsgraden av driftsplaner meget god, og det er grunn til å anta at nær 100 prosent av arealene er dekket med planer. Opplysningene som ble samlet inn i 1997 fra villreinnemnder og -utvalg, var imidlertid svært ufullstendig

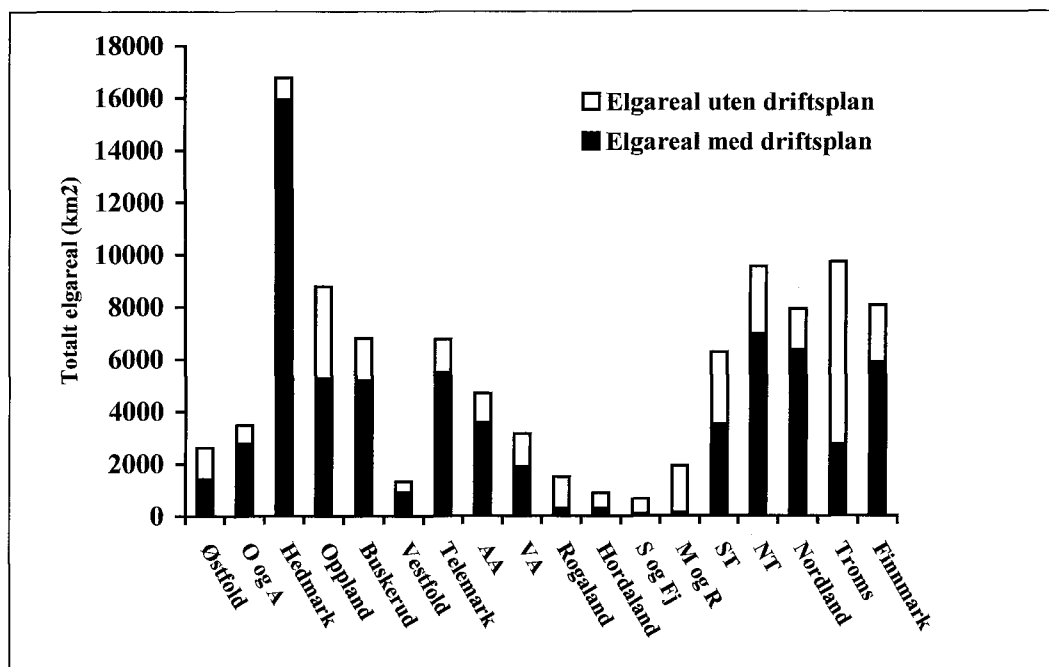
pga. dårlig svarprosent (Dervo og Østdahl 1997). Heller ikke de årlige datainnsamlingen fra FM har gitt gode nok oversikter over driftsplaner for villrein. Det er derfor ikke gjort noe forsøk her på lage en tilsvarende oversikt som for elgplaner.

3.7.2 Prosess og innhold

Gjennomgangen av de ferdige driftsplanene for vilt og de kvalitative intervjuene av Skogeierlag og utmarkslag, viser at det er stor variasjon i innhold og planprosess for viltplaner. Av de 27 (20 planer samlet inn i 1998 og 1999, og 7 planer tidligere) driftsplanene for vilt som er gjennomgått, er det 3 driftsplaner for elg og 1 utmarksplan for vilt og fisk, som både har en delplan for biologi og en delplan for næring og rekreasjon. Kun utmarksplanen for vilt og fisk har en egen delplan for økonomi. Resten av driftsplanene er å regne som biologiske driftsplaner. Det er først fremst den faglige dokumentasjonen av bestandsforholdene som varierer mellom de ulike planene (f.eks. bruken v sett elg).

Delplanene for næring og rekreasjon, for de svært få som har dette, består først og fremst av en beskrivelse av verdier og en beskrivelse av jaktutøvelsen. Ingen av driftsplanene har en beskrivelse av planprosessen som er gjennomført. Intervjuene bekrefter imidlertid at de litt mer fullstendige driftsplanene har brukt driftsplanutvalg. Disse driftsplanutvalgene har gjennomført planprosesser hvor brukerne er rådført, selv om de ikke direkte er representert i planutvalgene. Driftsplanene for rådyr, småvilt og bever ligner i stor grad på elgplanene både i innhold og form.

Det generelle bildet er at aktørene på viltsiden stiller langt mindre krav til innhold, før driftsplanen blir definert som fullstendige (delplaner for både biologi, næring og rekreasjon og økonomi), enn hva som er tilfelle for fiskeplaner. Et stort flertall av driftsplanene er laget for å tilfredsstille kravene i hjorteviltforskriftens §19, og ikke de nye målsetningene i driftsplanarbeidet (jf. definisjon side 7).

Figur 1 Andel av tellende areal for elgjakt med og uten "biologiske" og "fullstendige driftsplaner" (jf. definisjon s 8) i 1998.

Tabell 28 Antall påbegynte eller ferdige "fullstendige" driftsplaner (jf. definisjon side 7) fordelt på fylke pr. oktober 1997, og nye planer i 1998 og 1999. Driftsplanene er delt inn i driftsplaner for anadrome laksefisk (A), kombinasjonsplaner for anadrome laksefisk og innlandsfisk (A/I) og innlandsfisk (I).

Fylke	1997			1998			1999			Sum
	A	A/I	I	A	A/I	I	A	A/I	I	
Østfold	0	0	5	0	1	1	0	0	8	15
Oslo og Akershus	3	0	7	0	0	3	0	1	5	19
Hedmark			7			4			6	17
Oppland			15			8			3	26
Buskerud	4	0	8	0	0	1	0	0	2	15
Vestfold	3	0	0	0	0	1	0	0	3	7
Telemark	0	1	3	0	0	4	0	0	1	9
Aust-Agder	1	0	7	1	0	2	0	0	0	11
Vest-Agder	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Rogaland	7	0	0	1	0	0	0	0	0	8
Hordaland	12	1	2	7	1	4	0	0	0	27
Sogn og Fjordane	7	3	3	3	2	0	0	0	1	19
Møre og Romsdal	5	0	1	4	0	0	3	0	2	15
Sør-Trøndelag	9	0	2	0	1	0	1	0	0	13
Nord-Trøndelag	5	2	9	10	0	0	0	0	0	26
Nordland	8	9	0	3	14	1	1	0	3	39
Troms	2	0	8	1	0	0	2	1	0	14
Finnmark	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Sum	72	17	77	30	19	29	7	2	34	287
Akkumulert sum			166			244			287	

Driftsplaner for offentlig grunn er inkludert i **tabell 28**. Spørreskjema er imidlertid kun sendt til Statskog og fjellstyrene i 1996 (Østdahl og Dervo 1996). Svarprosenten var den gang dårlig. Etter dette bygger oversikten kun på opplysninger fra MVA og rettighetshavernes delprosjekter. Det er grunn til å tro at MVA og rettighetshavernes delprosjekter sin oversikt over offentlig grunn varierer. Norges Fjellstyresambands (NSF 1999) undersøkelse, sammen med de kvalitative intervjuene, bekrefter at det for nær 100 prosent av statsallmenningene foreligger enkle vilt- og fiskeplaner (biologiske planer). NSF hevder at disse planene, sammen med årsmøtevedtak for de ulike fjellstyrene og bestemmelser i fjelloven, skal gi en lokal basert forvaltning som tilfredsstillende de politiske målsetningene i driftsplanprosjektet (miljøpolitiske, friluftspolitiske og næringspolitiske målsetninger). Status for de områdene som Statskog forvalter, er trolig den samme som for statsallmenningene helt i sør, men arealer med planer blir stadig færre nordover. I vår oversikt pr. oktober 1999 er det kun en håndfull driftsplaner utarbeidet av fjellstyrer

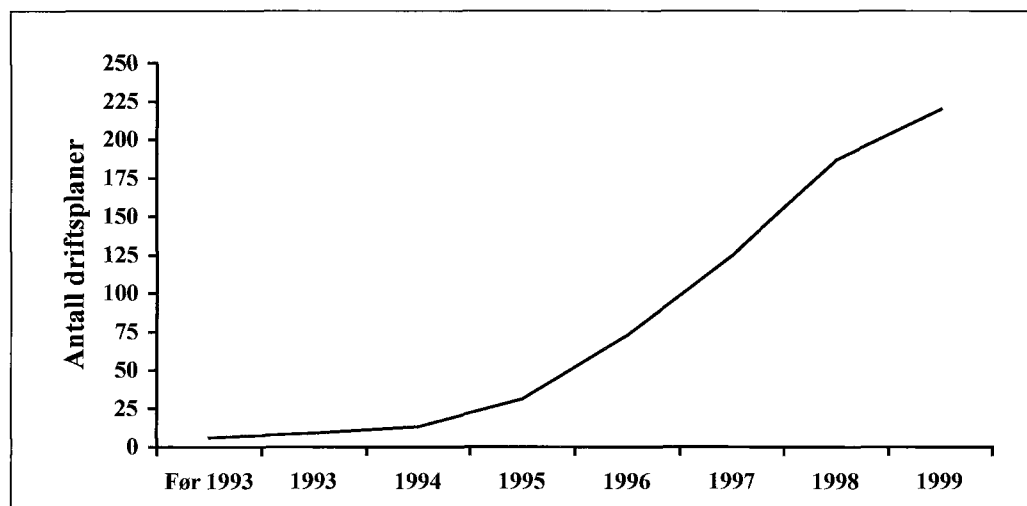
og Statskog som er inkludert. Selv om ulike planer og forvaltningspraksis på offentlig grunn innholdsmessig tilfredsstillende målsetningene i driftsplanprosjektet, har vi valgt ikke å overprøve informasjonen fra de ulike informantene. Oversikten som gjengis i **tabell 28** er den samme som opplysningen fra spørreskjemaene vi har samlet inn.

3.8 Driftsplaner for fisk

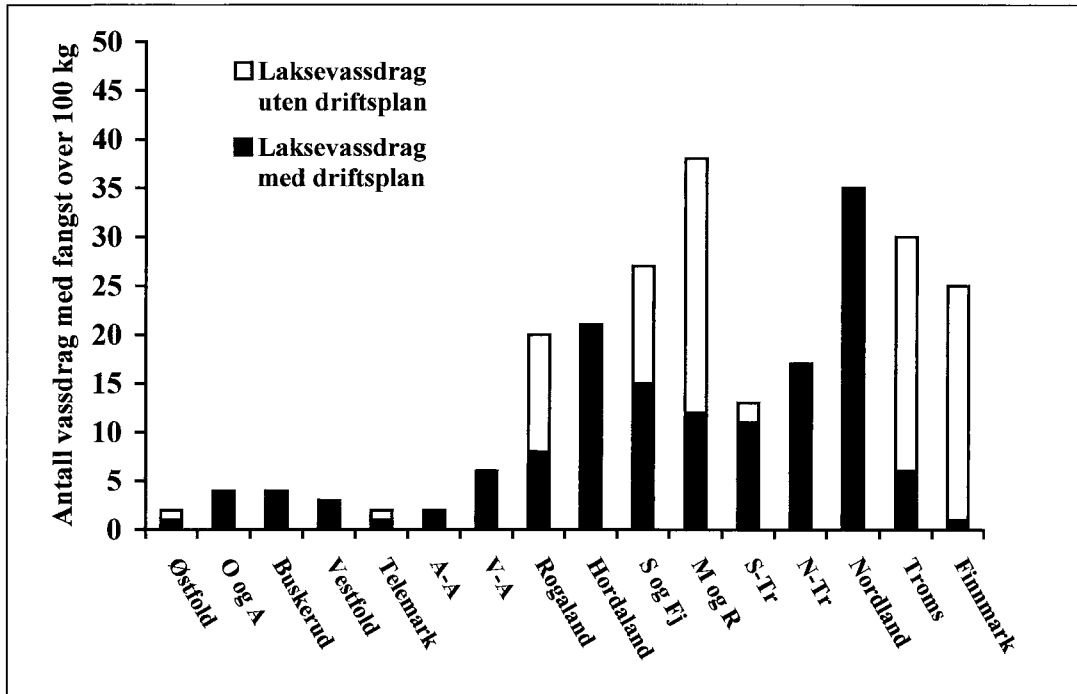
3.8.1 Antall planer

Det er pr. oktober 1999 registrert 287 "fullstendige" driftsplaner (jf. definisjon side 7) i vassdrag (**tabell 28**). Av dette er det 109 planer i anadrome vassdrag, 38 planer i kombinasjonsvassdrag og 140 i innlandsvassdrag. Oversikten gjelder både privat og offentlig grunn i Norge, og opplysningene kommer hovedsakelig fra MVA og delprosjektene i rettighetshavernes driftsplanprosjekt (skogeierforeninger og fylkesbondelag).

I tillegg til de fullstendige driftsplanen som er beskrevet i **tabell 28**, er det laget omkring 1200 – 1500 fisketiltaksplaner/ kultiveringsplaner. Dette tallet er beregnet ut fra opplysninger fra 319 kommuner i kommuneundersøkelsen fra 1998. Dette er planer som i stor grad tilfredsstillende de biologiske målsetningene i driftsplanarbeidet. De næringsmessige og rekreasjonsmessige målsetningene er ikke tilfredsstillende. Samtidig legger disse planene ikke opp til den prosessen som er ønskelig i forhold til de nye målsetningene.

Figur 2 Antall (akkumulert) "fullstendige" driftsplaner for vassdrag med anadrome lakse- og innlandsfisk i perioden 1993 til 1999 fordelt på år for oppstart av planarbeid. Antall vassdrag som inngår i oversikten er totalt 220.

Figur 3 Andel av vassdragene med (svart) og uten (hvit) fullstendige driftsplaner i anadrome vassdrag med fangst av laks på over 100 kg pr. år fordelt på fylke pr. oktober 1999. Tall for avkastning er hentet fra NOS (1999).

Antall påbegynte fullstendige driftsplaner for vassdrag med anadrome lakse- og innlandsfisk har økt spesielt mye i perioden 1996 – 1999 (**figur 2**). Økningen i antall påbegynte planer fra 1998 til 1999 var på 17 prosent, mens den årlige økningen i antall påbegynte planer har variert mellom 70 og 120 prosent i perioden 1996 til 1998.

Figur 3 viser andelen av de anadrome vassdragene med en avkastning av laks på over 100 kg pr. år med og uten driftsplaner. Omkring 60 prosent av disse 250 laksevassdragene er dekket med driftsplaner pr. oktober 1999. Med unntak av Rogaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Troms og Finnmark er dekningsgraden på fylkesnivå i dag 100 %. I de forannevnte fylker varierer dekningsgraden mellom 50 og 2 prosent.

På spørsmålet om hvilke vassdrag det bør lages driftsplaner for, svarte delprosjektene i rettighetshavernes driftsplanprosjekt at omkring 15 prosent av de anadrome vassdragene med laks burde ha slike planer. Dette tilsvarer omkring 150 vassdrag. Grensen for avkastning vi har foreslått i **figur 3** kan derfor synes noe for lav.

For innlandsfisk mangler det noe god vurdering hvilke områder/vassdrag som det bør lages driftsplaner for. Ut fra kommuneundersøkelsen i 1998 har vi anslått antall fiskekortområder i landet til omkring 2500. Delprosjektene i rettighetshavernes driftsplanprosjekt har ut fra en økonomisk vurdering og fiskebestandenes og betydning for fritidsfiske, anslått at det bør lages driftsplaner i 20 prosent av kortområdene. Dette betyr at det bør lages omkring 500 driftsplaner. Antall planer som er laget eller påbegynt i dag for vassdrag med innlandsfisk er 178. Disse anslagene gir imidlertid ikke noe grunnlag for å vurdere hvor stor andel av arealet som har driftsplaner eller det bør lages driftsplaner for. Andre aktører i forvaltningen kan også ha andre syn på hvilke områder det bør lages driftsplaner for.

3.8.2 Prosess og innhold

Gjennomgangen av driftsplanutkast eller ferdige driftsplaner for fisk viser at kun 3 av 65 planer (40 planer samlet inn i 1998 og 1999, og rundt 25 planer tidligere) mangler egen delplan for næring og rekreasjon². Alle har delplaner for biologi og økonomi. Hovedinntrykket er at alle driftsplanene er i tråd med de nye retningslinjene for driftsplaner (NL 1995, NSF 1998), med unntak for 3 planer. Delplan for næring og rekreasjon er imidlertid fortsatt svært variable i innhold for de ulike driftsplanene. Ofte mangler konkrete målsetninger. Beskrivelsen av dagens virksomhet er ofte mangelfull. Spesielt gjelder dette for beskrivelsen av rekreasjon (fiskeutøvelsen). Tiltakene som foreslås er ofte svært generelle og tar lite utgangspunkt i mulighetene for det konkrete vassdraget. De beste delplanene for næring har nyere driftsplaner i anadrome vassdrag.

Relativt få driftsplaner for fisk har en beskrivelse av den driftsplanprosessen som er gjennomført. De kvalitative intervjuene av rettighetshavernes delprosjekter og utmarkslag viser imidlertid at alle de planprosessen vi har oversikt over, er i tråd med de retningslinjene som er gitt for driftsplanprosjektet. (Dervo et al. 1996).

² Delplaner har vi her definert ut fra den enkelte driftsplans innhold. F.eks. har vi kalt en del av en driftsplan som omhandler biologi for biologisk delplan, selv om det spesifikt ikke står dette i overskriften. Kravet er at driftsplanen inneholder det som i veiledningsmateriellet en delplan for biologi skal inneholde.

3.9 Økonomi

Samlet er det bevilget 21,0 millioner kroner i 1998 og 19,4 millioner kr i 1999 fra Statens fiskefond (post 70 og 60), Statens viltfond (post 71.1 og 71.3) og BU-midler til vilt- og fisketiltak (**tabell 29**). Samlet bevilgning i 1997 er i samme størrelsesorden som 1998, men er ikke direkte sammenlignbart pga. en annen periodisering for BU-midlene (Dervo og Østdahl 1997).

Antall driftsplanbaserte søknader til **fiskefondet post 70** har gått ned fra 98 i 1998 til 65 i 1999 (34 %) (**tabell 29**). Tilsvarende har antall søknader generelt gått ned fra 269 i 1998 til 169 i 1999 (37 %). Antall innvilgede driftsplanbaserte fiskefondssøknader har gått ned fra 62 i 1998 til 38 i 1999 (40 %). Innvilget beløp for driftsplanbaserte søknader har tilsvarende gått ned fra 1,2 millioner kr til 0,6 millioner kr (53 %). Samlet for alle fiskefondssøknader (post 70) har innvilget beløp gått ned fra 4,3 millioner kr i 1998 til 2,2 millioner kr i 1999 (49 %). Nedgangen i innvilget beløp fra 1998 til 1999 for både driftsplanbaserte fiskefondssøknader og alle fiskefondssøknader er prosentvis omtrent den samme, og skyldes at det var mindre midler tilgjengelig fra fiskefondet post 70. Samtidig er det også en nedgang i antall søknader. Bevilgninger til fiskefondssøknader i 1997 var 9 prosent lavere for driftsplanbaserte søknader og 9 prosent høyere samlet for alle fiskefondssøknader enn bevilgningene i 1998 (Dervo og Østdahl 1997).

Kommunale fiskefondsmidler (post 60) er redusert fra 4,0 millioner i 1998 til 3,5 millioner i 1999 (13 %) (**tabell 29**). I utgangspunktet skal disse midlene ikke gå til driftsplanbaserte søknader, selv om dette skjedde i flere fylker i 1998. Det finnes også enkelte eksempler på dette i 1999.

Antall driftsplanbaserte **viltfondssøknader** (post 71.1 og 71.3) har gått ned fra 70 i 1998 til 39 i 1999 (54 %) (**tabell 29**). Antall viltfondssøknader generelt har økt fra 300 i 1998 til 358 i 1999 (9 %). Antall driftsplanbaserte søknader som er innvilget har gått ned fra 43 i 1998 til 32 i 1999 (26 %). Tilsvarende har innvilget beløp til driftsplanbaserte søknader gått ned fra 0,7 millioner kr til 0,4 millioner kr (49 %). Nedgangen i innvilget beløp skyldes færre driftsplanbaserte søknader. Samlet for alle viltfondssøknader har innvilget beløp gått opp fra 4,3 millioner kr til 5,1 millioner kr (19 %). Bevilgninger til viltfondssøknader i 1997 var 14 prosent lavere enn i 1998 (Dervo og Østdahl 1997).

For **BU-midler** er det kun små endringer fra 1998 til 1999 (opp 3 %) (**tabell 29**). Bevilgningene i 1997 var også i samme størrelsesorden som i 1998, men beløpene er ikke direkte sammenlignbare pga. en annen periodisering av søknadene (Dervo og Østdahl 1997).

Andelen av søknadsbeløpet som er innvilget for alle vilt- og fiskesøknader er omtrent den samme i 1998 og 1999; omkring 20 prosent for fiskefondssøknader og 30 prosent for viltfondssøknader (**tabell 30**). For BU-midler ligger innvilget beløp på omkring 70 prosent. Driftsplanbaserte søknader er høyere prioritert enn generelle vilt- og fiskesøknader for alle typer tilskudd. Gjennomsnittsbetøpet som er innvilget pr. søknad har gått ned

for fiskefondssøknader (19 %), er det samme for viltfondssøknader og har gått opp for BU-midler (14 %), i perioden 1998 til 1999.

3.10 Kurs og fagmøter

I 1998 gjennomførte rettighetshaverne 75 fagmøter (varighet mer enn 3 timer) med til sammen 3 230 deltagere, og 6 kurs (minst 1 dags varighet) med til sammen 876 deltagere. Tilsvarende tall for 1999 var 94 møter med til sammen 992 deltagere og 18 kurs med til sammen 588 deltagere.

For NJFF foreligger det ikke en nøyaktig oversikt over møter og kurs i 1998 og 1999. Det er imidlertid arrangert et titalls regionale samlinger og 2-3 sentrale samlinger. Antall deltagere ligger i størrelsesorden 1000-1500. I 1999 arrangerte NJFF 19 fiskecamper for ungdom, med til sammen 330 ungdommer i alderen 13-19 år. I tillegg er det arrangert fiskeskole for barn med noen tusen deltagere.

4 Konklusjoner og forslag til tiltak

Prosjektet "Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeresursene" har som hovedmål å utvikle en lokal driftsplanbasert forvaltning av de høstbare vilt- og fiskeresursene. Prosjektet har hittil vektlagt utvikling av driftsplaner som forvaltningsverktøy, samt å avklare roller, ansvar og oppgaver for de ulike private og offentlige aktørene. Det er spesielt arbeidet med utvikling av veiledningsmaterieell, veiledning av rettighetshavere og brukere

gjennom egne delprosjekt, øremerking av midler til driftsplanlegging, og utvikling og utprøving av driftsplaner. Aktørgruppene det er fokusert mest på er skogeierforeninger (rettighetshavernes driftsplanprosjekt), organiserte rettighetshavere (utmarks lag etc.), JFF, FM og kommunene.

Tabell 29 Bevilgninger fra Statens Fiskefond, Statens Viltfond og BU midler til lokale vilt- og fisketiltak i 1998 og 1999 for henholdsvis driftsplanbaserte søknader og alle søknader. En fylkesvis oversikt er gitt i vedlegg.

Type tilskudd	Antall fylker	Driftsplanbaserte søknader				Alle søknader			
		Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
		Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Tilskudd til fiskeformål - 1998 (1425 post 70)	18	98	3 764 860	62	1 231 350	509	18 135 176	269	4 280 999
Tilskudd til fiskeformål - 1999 (1425 post 70)	18*	65	1 992 340	38	571 000	389	11 936 486	169	2 187 000
Kommunale fisketiltaksmidler -1998 (kap. 1425 post 60)	16**	30	991,000	25	619 999	170	6,670,250	142	4 046 000
Kommunale fisketiltaksmidler - 1999 (kap. 1425 post 60)	18	-	-	-	-	182	6 717 000	156	3 537 600
Viltfondsmidler - 1998 (kap. 1425 post 71,1 og 71,3)	16	70	2 507 013	43	862,200	663	16 389 428	300	4 281 450
Viltfondsmidler - 1999 (kap. 1425 post 71,1 og 71,3)	18	39	1 011 725	32	442 100	661	16 623 832	358	5 108 435
BU-midler til vilt- og fiskeprosjekter i 1998	18	18	4 592 500	15	2 730 500	84	12 097 372	74	8 396 535
BU-midler til vilt- og fiskeprosjekter i 1999.	18	18	2 935 700	17	2 678 700	78	12 540 100	67	8 648 700

*For 2 av fylkene foreligger ikke informasjon om antall og beløp for innvilgede søknader.

**For de to fylkene som mangler er bevilgningene til fisketiltak på post 60 slått sammen med post 70.

Tabell 30 Andelen (%) av søknadene (antall og søknadsbeløp) som er innvilget for fra Statens Fiskefond, Statens Viltfond og BU midler til lokale vilt- og fisketiltak i 1998 og 1999. Til høyre i tabellen er det oppgitt den gjennomsnittlige kronebeløpet som er innvilget og andelen (%) driftsplanbaserte søknader av alle søknader.

Type tilskudd	Andel (%) av driftsplanbaserte søknader som er innvilget		Andel (%) av alle søknader som er innvilget		Gj.snitt innvilget pr søknad (kr)	Andelen (%) driftsplanbaserte søknader utgjør av alle søknader	
	Antall søknader	Søknadsbeløp	Antall søknader	Søknadsbeløp		Søkt	Innvilget
Tilskudd til fiskeformål - 1998 (1425 post 70)	63	32	52	23	15 914	19	23
Tilskudd til fiskeformål - 1999 (1425 post 70)	58	29	43	18	12 940	17	22
Kommunale fisketiltaksmidler -1998 (kap. 1425 post 60)	83	63	84	61	28 492	18	18
Kommunale fisketiltaksmidler - 1999 (kap. 1425 post 60)	-	-	86	53	22 676	-	-
Viltfondsmidler - 1998 (kap. 1425 post 71,1 og 71,3)	61	34	45	26	14 272	11	14
Viltfondsmidler - 1999 (kap. 1425 post 71,1 og 71,3)	82	44	54	31	14 269	6	9
BU-midler til vilt- og fiskeprosjekter i 1998	94	60	88	69	113 467	21	20
BU-midler til vilt- og fiskeprosjekter i 1999.	94	91	86	69	129 085	23	25

4.1 Roller, ansvar og oppgaver

4.1.1 Fylkesmannen

Andelen av fylkesmannsembetene som har en intern samordning mellom MVA og LA i arbeidet med lokal vilt- og fiskeforvaltning, samt ulike oppfølgingstiltak av regionale organisasjoner og kommunene, har økt litt i perioden 1997 til 1999. Det som først og fremst har endret seg er at omfanget av samordningen og oppfølgingen av regionale organisasjoner, har blitt mer omfattende og kvalitativt bedre. Samordningen har ført til at MVA har redusert tidsbruken på lokal vilt- og fiskeforvaltning generelt, mens det har skjedd en utjamning mellom vilt og fisk på tiden som brukes til driftsplanlegging spesielt. LA har på sin side økt sitt engasjement betydelig både på lokal vilt- og fiskeforvaltning generelt, og driftsplanlegging spesielt.

Samarbeidet mellom FM og regionale organisasjoner på den ene siden (skogeierlag, fylkesbondelag og fylkeslag av NJFF), og kommunene på den andre siden, blir betegnet som godt av alle parter. Generelt er det oftere kontakt mellom organisasjonene og FM, enn mellom FM og kommunene. En stor del av den faglige oppfølgingen av den lokale vilt- og fiskeforvaltningen skjer direkte mellom FM og organisasjonene, og med begrenset involvering av kommunene. FM har redusert sin utadrettede virksomhet noe. Dette har først og fremst gått ut over kontakten med lokale lag og foreninger. Fortsatt er det en utstrakt kontakt mellom FM og utmarkslag eller JFF.

Resultatene viser at FM er viktig som faglig veileder for kommunene, rettighetshaverne og brukerne i arbeidet med å utvikle den lokale vilt- og fiskeforvaltningen. MVA er den sentrale aktøren når det gjelder vilt- og fiskefaglige spørsmål, mens LA er viktig når det gjelder økonomi og som veileder/deltager i regionale prosjekter. Spesielt kommunene understreker betydningen av å ha en regional forvaltning med spisskompetanse innenfor vilt og fisk. Det hevdes av aktørene selv at dette er en forutsetning for at kommunene skal fylle sin rolle i den offentlige naturforvaltningen. Økt delegering av oppgaver vil trolig medføre enda større behov for denne spisskompetansen. En utvikling mot mer delegering til kommunene, kombinert med saksbehandlere hos FM med vekt på generell kunnskap og mindre på faglig spisskompetanse, vil trolig svekke vilt- og fiskeforvaltningen på sikt. Sentral forvaltning spør i for liten grad kommunene om hvilke oppgaver det er fornuftig å delegerer, samtidig som forvaltningen mangler kunnskap om effektene av delegeringer som er gjennomført. Dette vil kunne føre til et misforhold mellom forventninger og hva som faktisk blir realisert i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen.

En hovedoppgave til FM i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen, er å veilede de regionale aktørene som skogeierforeninger og fylkeslag av NJFF. Lokale aktører som utmarkslag og JFF skal søke bistand hos kommunen eller sine respektive regionale organisasjonsledd. Fortsatt er de slik at utmarkslag og JFF i stor grad søker til MVA når de har faglige spørsmål om vilt- og fiskeforvaltning. Kontakten mellom lokale aktører og kommunen er

god, men utmarkslag og JFF hevder at både kommuner, og dels deres egne regionale ledd, ikke innehar den kunnskapen de har behov for. Samtidig er nok tradisjoner og tidligere kontakt viktig for hvem de lokale aktørene henvender seg til vedrørende faglige spørsmål.

Det er relativt stor forskjell mellom de ulike fylkene når det gjelder andelen av arealene eller vassdragene som det er utarbeidet driftsplaner for, graden av organisering, antall lokale og regionale fagråd etc. Forskjeller i resultatene som er oppnådd i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen mellom kommuner og mellom regioner er også påvist i tidligere undersøkelser (Østdahl og Skurdal 1996, Østdahl 1997). Mye av denne forskjellen kan forklares ut i fra ressursinnsatsen og oppfølgingen til det enkelte fylket. I tillegg er selvsagt lokale forskjeller i behov, bruks- og forvaltningstradisjoner for vilt- og fiskeressursene viktig. Fylkene har hatt ulike utgangspunkt i startfasen av driftsplanprosjektet, og gode resultater kan være oppnådd uten at dette gir store utslag i denne statusbeskrivelsen (f.eks. reorganisering av grunn-eierlag).

4.1.2 Kommunen

Kommunene prioriterer fortsatt vilt- og fiskeforvaltning høyt. De fleste har god oversikt over både den offentlige og private aktiviteten i egen kommune. Omkring halvparten av kommunen har opprettet fagråd for vilt og/eller fisk med representasjon fra rettighetshaverlag og lokale brukerorganisasjoner. Mange kommuner er engasjert direkte i driftsplanarbeidet i vassdrag gjennom deltagelse i planutvalg eller som sekretær for driftsplaner. Variasjonen i innsats og kunnskap er imidlertid stor. Størst innsats har kommunene i viltforvaltning, dvs. hjorteviltforvaltning. Viltforvaltningen (hjortevilt) er ofte kun biologisk orientert, mens fiskeforvaltningen i større grad fokuserer på rekreasjon.

Både FM, rettighetshavere og brukere hevder at kommunenes innsats og kvalitet i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen er redusert etter at øremerkingen av midler til egen fagperson på miljø opphørte i 1997. Forskjell mellom "gode" og "dårlige" kommuner øker. Antall "miljøstillinger" er redusert og det er færre personer med formell fagbakgrunn i de stillingene som er opprettholdt. I tillegg hevdes det at mange av disse arbeider stadig mindre med vilt- og fiskeforvaltning.

Undersøkelser av den kommunale naturforvaltningen viser imidlertid at det ikke er så store endringer i kommunenes prioriteringer eller innsats på 90-tallet (Hovik 1991, Taugbøl 1994, Skurdal 1994, Østdahl og Göncz 1996, Østdahl og Skurdal 1996, Østdahl 1997). Den største endringen er at "miljøstillingene" har blitt bedre integrert i kommunens planarbeid; noe som forøvrig var en av målsetningene med MIK-reformen (Hovik 1991, KS 1991). Kommunenes satsning på LA-21 har også ført til en bredere satsning i miljøarbeidet. En viktig bakgrunn for synet FM og organisasjonene har på kommunene, er de lange forvaltnings-tradisjonene privat og offentlig forvaltning har til vilt- og fiskeressursene og hvor biologisk kunnskap har stått sterkt (Søilen 1995). Det er stor forskjell på rollen som vilt-/fiskeforvalter og rollen som "samfunnsplanlegger" og produsent av tjenester til

kommunenes innbygger. Når kommunen i større grad prioriterer det siste, blir det et stort sprik mellom forventinger hos enkelte aktører og de faktiske resultater som oppnås.

Kommunene understreker de positive erfaringene med driftsplaner i kommuneplanleggingen. Flere kommuner hevder at driftsplaner har avlastet kommunenes arbeide med vilt- og fiskeforvaltning. Det blir også hevdet at driftsplaner er en god og rasjonell måte å sikre vilt- og fiskeressursene i arealforvaltningen i kommunen. Rettighetshavere og JFF er generelt lite engasjert i kommunal arealplanlegging. Det kan virke som om driftsplaner og driftsplanprosesser er en bedre måte å inkludere lokale aktører i vilt- og fiskeforvaltningen på, enn de tradisjonelle prosessene som skjer i forbindelse med utarbeidelse av kommunale planer (grendemøter, temamøter etc.).

Virkemidlene som er brukt for å involvere kommunen i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen har først og fremst vært delegering av myndighet og oppgaver etter viltloven og lakse- og innlandsfiskloven, samt faglig veiledning gjennom FM. Mange kommunene ønsker seg imidlertid mindre delegering av "sovende paragrafer" og en bedre kobling mellom driftsplanarbeid og kommunal planlegging. Selv om kontakten mellom de lokale aktørene i vilt- og fiskeforvaltningen er god, blir kommunene ikke tilstrekkelig involvert i fagspørsmål av organisasjonen. Bedre involvering og større pågang fra utmarkslag og JFF ville trolig ført til at politikerne i kommunene ville prioritert vilt- og fiskeforvaltning høyere, enn hva som er tilfellet i dag.

4.1.3 Rettighetshavere

Flertallet av de private rettighetshaverne bruker lite tid på lokal vilt- og fiskeforvaltning. Det er imidlertid en liten andel av lagene som er svært aktive. Praktisk vilt- og fiskeforvaltning og eget planarbeid er de vanligste oppgavetyper. Innsatsen er omtrent likt fordelt mellom vilt og fisk, men vilt blir rangert som viktigste oppgave oftere enn fisk. Rettighetshaverne er også involvert i kommunalt planarbeid, men er lite aktive i denne prosessen. Det er relativt mange som ikke samarbeider med andre lokale aktører, men når det er samarbeid betegnes dette som godt.

Private rettighetshavere fyller i stor grad den rollen de er tiltenkt i driftsplanprosjektet, selv om svært mange er lite aktive i forhold til forvaltning av vilt- og fiskeressursene. Liten innsats for mange av lagene er trolig også årsaken til at en relativt stor andel ikke har samarbeid med andre lokale aktører. For det aktive mindretallet av rettighetshavere er imidlertid innsatsen både kvalitativt og kvantitativt god. Utfordringene i forhold til rettighetshaverne blir å øke aktivitetene for "gjennomsnittslaget", samt stimulere til at flere lag deltar i det lokale samarbeidet. For mange lag er det nødvendig med en reorganisering og utarbeidelse av nye vedtekter for å gjøre organisasjonen mer beslutningsdyktig.

4.1.4 Brukere

JFFs innsats i den lokale vilt- og fiskeforvaltning er omfattende. Praktisk vilt- og fiskeforvaltning er de vanligste oppgavetyper. Tidsbruken er omtrent dobbelt så høy på fiskeforvaltning som

for viltforvaltning. JFF bruker minst tid på hjorteviltforvaltning. I tillegg til deltagelse i planutvalg i regi av rettighetshaverne, utfører også JFF eget planarbeid. JFF er også involvert i kommunalt planarbeid, men er som rettighetshaverne lite aktive i denne prosessen. Svært mange JFF leier småviltjakt og/eller fiskerett av rettighetshaverne. JFF samarbeider godt med andre aktører i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen.

Dataene viser at JFF er svært aktive i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen. Dataene avdekker også at JFF utfører mange av de samme oppgavene som rettighetshaverne i den lokale forvaltningen. I tillegg til å delta aktivt i det lokale samarbeidet, leier de småviltjakt og fiskeretter, organiserer salg av jakt- og fiskekort og er engasjert i vilt- og fisketiltak. I driftsplanprosjektet er det tenkt at JFF skal bistå rettighetshaverne med praktisk arbeide, samt å ivareta brukernes interesser. I dagens forvaltning er det en uklar rolle- og ansvarsfordeling mellom JFF og rettighetshaverne. Enkelte ganger er det vanskelig, bare på bakgrunn av arbeidsoppgaver og vedtekter, å skille JFF fra grunneierlag. Til tross for dette overlappet i rolle og oppgave, er samarbeidet godt og det er svært lite konflikter blant de lokale aktørene. En viktig årsak til dette er trolig at rettighetshaverlag og JFF i stor grad har "delt områdene seg i mellom" når det gjelder småviltjakt og forvaltning av fiske. Sterke og aktive JFF fører ofte til passive rettighetshaverlag, og omvent. Utfordringen i forhold til JFF blir både å ta vare på den store og positive dugnadsinnsatsen som foreningene står for, og samtidig ansvarliggjøre rettighetshaverne i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen. Det finnes flere eksempler på at dette er mulig, og hvor JFF fortsatt har en aktiv rolle. Trolig er det behov for å se nærmere på JFF rolle og oppgaver, slik de er definert i driftsplanprosjektet.

4.2 Fagråd

Omkring halvparten av kommunene oppgir at de har en eller annen form for lokalt fagråd hvor vilt og fisk er saksområde. Antallet fagråd både for vilt og fisk er økende, men økningen er vanskelig å tallfeste for vilt. Rådgivende rovviltutvalg (RUR), hjorteviltutvalg, elgregioner og villreinutvalg er de vanligste typene regionale viltråd, mens de lokale viltrådene er svært mangfoldige. De regionale fagrådene for fisk består nesten utelukkende av regionale fagråd for anadrome vassdrag. Lokale fagråd for fisk viser et tilsvarende mangfold som for vilt, men hvor lokale fagråd for anadrome laksefisk er det vanligste.

Dataene viser at både lokale og regionale fagråd er vanlig og mye brukt, spesielt i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen. Flere aktører understreker de positive erfaringene med slike råd. Med unntak for fagråd i anadrome laksefiskevassdrag, er det ikke gitt noen anbefaling av rolle, oppgave og sammensetning av aktører disse rådene bør ha. Et klarere signal om dette fra sentrale offentlige myndigheter ville trolig gjort samarbeidsrådene til en mer sentral og forpliktende arena, regionalt og lokalt.

4.3 Driftsplaner

4.3.1 Antall planer og innhold

For vilt er det registrert i overkant av 650 biologiske og fullstendige driftsplaner, hvor elgplanene utgjør omkring 550 og småviltplanene omkring 50. Oversikten er beheftet med usikkerhet pga. for lav svarprosent og ulik definisjonsbruk blant aktørene, og kan derfor ikke si noe eksakt om utvikling over tid. Omkring 70 prosent av tellende areal for elg og trolig hele det tellende arealet for villrein, er dekket med driftsplaner. For de andre viltartene foreligger ikke en tilsvarende oversikt. Innholdsmessig er nesten alle driftsplanene for vilt å regne som biologiske driftsplaner, uten delplaner for næring og rekreasjon og delplan for økonomi. Svært få lag gjennomfører en driftsplanprosess som inkluderer andre enn rettighetshaverne.

For fisk er det registrert nesten 300 fullstendige driftsplaner, hvor anadrome laksevassdrag utgjør litt over halvparten. Omkring 60 prosent av de anadrome vassdragene med avkastning av laks over 100 kg er dekket med driftsplan. For innlandsfisk foreligger ikke en tilsvarende oversikt. Antall nye driftsplaner har økt betydelig fra 1995 til 1999, men en noe redusert økning det siste året. Innholdsmessig er nesten alle de 300 driftsplanene for fisk å regne som fullstendige driftsplaner, med både delplan for biologi, delplaner for næring og rekreasjon og delplan for økonomi. For nesten samtlige av disse driftsplanene er det gjennomført en driftsplanprosess som inkluderer andre lokale aktører, i tillegg til rettighetshaverne.

Status for viltplanene er beheftet med betydelig usikkerhet, både når det gjelder antall planer og når det gjelder definisjon av driftsplanbegrepet (innhold og planprosess). For fiskeplanene er det relativt lik oppfatning mellom ulike aktører både når det gjelder antall planer, planprosess og innhold. Den aktøren som kanskje skiller seg noe ut er kommunene som ofte har en videre definisjon av driftsplaner, enn hva FM, rettighetshavere og brukere har.

Både for vilt og fisk er det lange tradisjoner for utarbeidelse av biologiske driftsplaner. Selve driftsplanbegrepet har sin bakgrunn i landbrukets tradisjoner med skog- og landbruksplanlegging, og en nærmere 100-årige tradisjoner knyttet til viltkartlegging og prøvefiske med utarbeidelse av enkle tiltaksplaner (Derivo et al. 1996). Driftsplanprosjektet har, med bakgrunn i politiske vedtak, som mål at det skal utarbeides driftsplaner som inneholder, i tillegg til de tradisjonelle biologiske delplanene, delplan for næring og rekreasjon og delplan for økonomi (Derivo et al. 1996). I tillegg legges det opp til gjennomføring av en driftsplanprosess hvor andre aktører som brukere, kommunen, reiseliv etc, kan delta sammen med rettighetshaverne.

Koordineringsutvalget, som er opprettet som et rådgivende utvalg i driftsplanprosjektet, har gitt en nærmere presisering av driftsplanbegrepet og driftsplanprosessen (jf. møteinnkalling av 17.11.99 og møtereferat av 13.12.99). Utvalgsmedlemmene har besluttet at både innhold og planprosess i utgangspunktet skal

være likt for vilt og fisk, samt følge målsetningene i driftsplanprosjektet.

Det formelle og lovfestede grunnlaget for driftsplaner for vilt finnes i § 19 i *forskrift av 1 august 1989 om forvaltning av hjortevilt* og § 6 i *forskrift av 1. september 1997 om forvaltning av bever*. Det er ikke laget noe eget veiledningsmaterieell for viltplaner, ut over enkle brosjyrer og veiledere som enkelte FM har laget for hjortevilt (FM i Nord-Tøndelag 1992a,b,c, FM i Vest-Agder 1998). For hjortevilt er Norges Skogeierforbund i ferd med å utarbeide en driftsplanmal, som er tenkt ferdigstilt i 2000. I tillegg har Norges Fjellstyresamband laget en håndbok for planlegging i statsallmenningene både for vilt og fisk (NFS 1998). Både lovverk og veiledningsmateriellet som nå er tilgjengelig, legger opp til utarbeidelse av biologiske driftsplaner (kun delplan for biologi).

Lovgrunnlaget for fiskeplaner finnes i § 25 i *Lov av 15. mai 1992 om laksefisk og innlandsfisk*. Norske Lakseelver og Norges Skogeierforbund har laget driftsplanveileder for henholdsvis anadrome laksefisk og innlandsfisk (NL 1995, NSF 1998). Både lovverk og veiledningsmaterieell legger opp til utarbeidelse av fullstendige driftsplaner (delplan for biologi, delplan for næring og rekreasjon og delplan for økonomi).

Til tross for at de samme politiske målsettinger er gjort gjeldene for vilt- og fiskeressursene, og at organisasjonene i driftsplanprosjektet har presisert at planprosess og innhold i utgangspunktet skal være likt for disse to forvaltningsområdene, er utvikling og status svært forskjellig. Årsaken til dette er en betydelig kulturforskjell mellom vilt- og fiskeforvaltningen, samt at oppfølging fra sentrale og regionale myndigheter og organisasjoner har vært forskjellig. For hjortevilt er det svært mange faste og store lovpålagte oppgaver og et omfattende regelverk å forholde seg til. Interessen og innsatsen for hjorteviltforvaltning er stor blant aktørene, spesielt for rettighetshaverne og kommunene. En omlegging av viltforvaltningen blir derfor både tung og krevende. Den lokale fiskeforvaltningen er mindre forpliktende for aktørene, enn det viltforvaltningen er. Dette gjenspeiles også i kommunenes prioritering av fiskeforvaltningen. Det er mindre lovpålagte oppgaver, og regelverket enklere. Interessen og innsatsen for fiskeforvaltning har tradisjonelt vært større blant JFF og rettighetshavere, enn blant kommunene. Samtidig kan det virke som om enigheten om målsettinger mellom aktørene er dårligere for viltforvaltning enn fiskeforvaltning. Svært mange i viltforvaltningen, både nasjonalt, regional og lokalt, har vært tilfreds med dagens forvaltningspraksis. Dette har gjort det tyngre å bli enig om nye retningslinjer og nytt veiledningsmaterieell for vilt som tilfredsstillende de nye målsetningene, samt å følge opp arbeidet.

4.3.2 Næring og rekreasjon

Forvaltningstradisjoner, små størrelse på private eiendommer, måten rettighetshaverne er organisert på, JFF som tilbydere av jakt og fiske, og liten tradisjon for utnyttelse av vilt- og fiskeressursene i næringssammenheng, er viktige årsaker til at det er fokusert lite på næring og rekreasjon i driftsplanarbeidet. Det er

lange tradisjoner i å forvalte vilt- og fiskeressursene lokalt, ofte kun ut fra biologiske målsetninger. Jakt og fiske blir i stor grad betraktet som sosiale goder (Gåsdaal og Rystad 1999). Det er både motstand mot og mangel på tradisjon for å kommersialisere vilt- og fiskeressursene. Betydning har det også at JFF er aktive tilbydere av småviltjakt og fiske. Brukerorganisasjonene har naturlig nok ikke næringsutvikling som mål for sitt arbeid.

De eneste tiltakene som er spesielt rettet inn mot å stimulere næring og rekreasjon i driftsplanarbeidet, er retningslinjene for driftsplaner, veiledningsmateriellet og bruken av tilskuddsmidler. Utvikling av næring og rekreasjon forutsetter med nåværende prosjektmodell, at rettighetshaverne selv utvikler dette. Det er innenfor dette området de største utfordringene i driftsplanarbeidet er, og det er her færrest tiltak er gjennomført. Satsningen på næring og rekreasjon er med andre ord den viktigste flaskehalsen for videre utvikling av driftsplanarbeidet. Økt inntjening er et viktig incitament for å lykkes i omleggingen av den lokale vilt- og fiskeforvaltningen. Dataene i rapporten gir imidlertid ikke noe grunnlag for å diskutere dette i detalj.

Det mangler også kunnskap for å konkretisere tiltakene som er nødvendig for å styrke den næringsmessige utnyttelsen av vilt- og fiskeressursene. Kunnskapen om samvirke mellom planlegging, gjennomføring av tiltak og inntjening er mangelfull. Det er ikke kjent hvilke organisasjonsmodell som er hensiktsmessig for rettighetshaverne i forhold til en næringsmessig utnyttelse. Det er også manglende kunnskap om hvilke tiltak i forhold til skoleing og veiledning som bør prioriteres. Samtidig som det også mangler et godt "verktøy" for å beskrive økonomien knyttet til denne type virksomhet.

4.4 Økonomi

Både antall søknader, søknadsbeløp og innvilgede driftsplanbaserte søknader til fiskefondet og fiskefondssøknader generelt har gått ned fra 1998 til 1999. Nedgangen i innvilget beløp skyldes hovedsakelig mindre fiskefondsmidler tilgjengelig. Innvilgede kommunale fiskefondsmidler har også gått noe ned fra 1998 til 1999. For viltfondet har antall, søknadsbeløp og innvilgede driftsplanbaserte søknader gått ned, mens det for generelle viltfondssøknader har vært en økning i søknadsbeløp og innvilgede søknader fra 1998 til 1999. For BU-midler er det kun små endringer fra 1998 til 1999. Andelen av søknadsbeløpet som er innvilget for alle typer vilt- og fiskesøknader er omtrent den samme i 1998 og 1999. Driftsplanbaserte søknader er høyere prioritert enn generelle vilt- og fiskesøknader for alle typer tilskudd.

Små endringer i omsøkt beløp og antall søknader generelt til alle typer fond tyder på at aktiviteten er relativt stabil. Nedgangen for fiskesøknader gjenspeiler trolig reduksjonen i tilgjengelige midler. Man kunne forvente at økt fokus på lokal forvaltning generelt og driftsplanlegging spesielt, ville ført til en økt aktivitet og flere søknader. Nedgangen for driftsplanbaserte søknader er vanskelig å forklare. Spesielt for denne typen søknader burde man forvente en økning. Litt av forklaringen kan være metoden som er brukt for å skille driftsplanbaserte søknader fra andre

søknader. I 1998 var det en del fylker som ikke hadde oppgitt driftsplanbaserte søknader. Vi måtte da gjøre dette ut fra tittelen på søknadene. I 1999 hadde alle fylkene selv definert hva som var driftsplanbaserte søknader. Dette skulle imidlertid ikke gi så store utslag.

Nedgang i antall driftsplanbaserte søknader gjenspeiler trolig en reel nedgang i driftsplanlegging. Dette tyder også utviklingen i antall påbegynte driftsplaner for fisk på. I utgangspunktet skal tiltak med bakgrunn i driftsplaner ha fortrinnsrett ved tildeling av midler. Dette er det imidlertid ikke mulig å se ut fra denne statistikken. Trolig er det langt flere tiltak som skjer med basis i en driftsplan, og at tallene her mer gjenspeiler støtte som går til nye driftsplaner. Den stabile aktiviteten tyder også på at det er de samme lag og foreningene som har laget driftsplaner, som også tidligere har vært aktive i vilt- og fiskeforvaltningen. Hvis denne hypotesen stemmer betyr det en økt profesjonalisering av den delen av forvaltningen som også tidligere har vært aktiv, mens de passive fortsetter med å være passive. Trolig må det til en innsats over flere år får øke kvaliteten på flertallet av lokale aktører.

4.5 Kurs og fagmøter

Beskrivelsen av kurs og fagmøter som aktørene gir, er ikke detaljert nok til å kunne si noe om utvikling. Det er variasjon mellom år på antall kurs og antall deltagere. Dette gjenspeiler trolig at aktørene får mer og mer erfaring med temaet, og at behovet for ulike typer kurs endrer seg. I tillegg så øker det offentlige tilbudet av kurs om lokal vilt- og fiskeforvaltning (jf. referat fra koordineringsutvalget 13.12.00). Våre undersøkelser egner seg ikke til å gi et totalt bilde for skoleingen av aktørene i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen.

Fra oppstarten av vilt- og fiskeskoleringen i 1992/1993 har organisasjonene imidlertid gjennomført et omfattende kursprogram med utvikling av kursmateriell. Sannsynligvis har det blitt kurset rundt 10 000 personer fordelt på alle landets fylker. Trolig har de fleste av landets kommuner hatt en eller flere representanter på disse kursene.

4.6 Tiltak

Følgende tiltak foreslås som en oppfølging av den lokale vilt- og fiskeforvaltningen:

- 1 Formidle koordineringsutvalgets definisjoner av driftsplanlegging og lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene. Dette kan for eksempel skje gjennom at det utarbeides en enkel brosjyre som sendes til alle aktørene (organisasjoner og offentlig forvaltning) i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen.
- 2 Ferdigstille og markedsføre en driftsplanmal for vilt. Driftsplanmalen må formidles til alle aktørene (organisasjoner og offentlig forvaltning) i den lokale viltforvaltningen.

- 3 Starte opp modellprosjekter innenfor alle delprosessene. Spesielt bør det prioriteres prosjekter som inkluderer kommunale planprosesser.
- 4 Videreføre prosjektene til organisasjonene (Rettighetshaverorganisasjonene og NJFF). Spesielt rettighetshavernes delprosjekt har vært viktig for utviklingen av den lokale vilt- og fiskeforvaltningen og resultatene som er oppnådd til nå.
- 5 Starte et delprosjekt for næring og rekreasjon. Delprosjektet kan ha hovedformål; 1): framskaffe kunnskap om næring og rekreasjon og 2): legge til rette for næringsprosjekter. I dette inngår nettverksoppbygging, økonomisk stimulering av enkeltprosjekter, markedsføringstiltak og FOU knyttet til næringsutvikling og ringvirkninger. Økt satsning er nødvendig for å utvikle næring og rekreasjon i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen.
- 6 Bedre samarbeid og samhandling mellom ulike delprosessene i DN. Det er også behov for å bedre kommunikasjon og samhandling mellom DN og organisasjonene i viltforvaltning.
- 7 Det er behov for en bedre rolle- og oppgaveavklaring i den lokale vilt- og fiskeforvaltningen, samt stimulere til medvirkning for alle aktørene. Bedre rolle- og oppgaveavklaringer gjelder spesielt mellom rettighetshaverne og JFF og mellom kommunen og rettighetshaverne/fylkesmannen. Bedre medvirkning gjelder spesielt for kommunene (vilt- og fiskeforvaltning) og brukerne (viltforvaltning). Gjennom en mer aktiv samhandling vil de ulike aktørene utvikle sine roller og få til en bedre og mer hensiktsmessig rolle- og funksjonsfordeling.

5 Litteratur

- Dervo, B., Østdahl, T. og Engesæther, P. 1996. Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt og fiskeressursene - 1. Prosjektavgrensning og metoder. - ØF-notat nr. 15/1996.
- Dervo, B. og Østdahl, T. 1997. Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt og fiskeressursene - IV. Status for 1997. - ØF-rapport nr. 19/1997.
- DN, 1991. Forvaltning av hjortevilt. - Rundskriv nr 3/90. Landøkologisk avdeling/DN. 77s.
- DN, 1996. Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene - prosjektplan for 1996-99. - DN-notat.
- DN, 1999. Referat fra møte i koordineringsutvalget den 07.12. 1999.
- FM i Nord-Tøndelag 1992a. Driftsplan for Elgforvaltning. Fylkesmannen Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. 6s
- FM i Nord-Tøndelag 1992b. Driftsplan for Rådyrforvaltning. Fylkesmannen Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. 6s
- FM i Nord-Tøndelag 1992c. Driftsplaner for Hjorteforvaltning. Fylkesmannen Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. 6s
- Gåsdal, O. og Rysstad, S. 1999. Hvem får jakte elg?. - Vilt og Fisk 2-1999: 10-11.
- Hovik, S. 1991. Kommunalt miljøvern. Evaluering av forsøk med miljøforvaltning i kommunane. Norsk Institutt for By- og Regionsforskning. - Rapport 1991:3.
- Koordineringsutvalget 1999. Driftsplanlegging og lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene. - Intern notat 4s.
- KS 1991. Miljøvern i kommunene – Eksempler på tiltak. Kommuneforlaget 1991.
- NL 1995. Lokal forvaltning og driftsplanlegging i vassdrag med laks, sjørret og sjørøye - rollefordeling og prosess. - Norske Lakseelver. 16 s.
- NOS 1999. Lakse- og sjøaurefiske 1998. Statistisk sentralbyrå.
- NFS udatert. Forvaltning av statsallmenninger. Veileder. Norges Fjellstyesamband. 23 s.
- NFS 1999. Dagens friluftaktiviteter i statsallmenningane og utfordringar framover. 10 s.
- NSF 1998. Driftsplanveileder for innlandsfisk. Håndbok i lokal driftsplanbasert forvaltning. - Norges Skogeierforbund. 31 s.
- Skurdal, J. 1994 Kommunal fiskeforvaltning – organisering og tiltak. Resultater fra en spørreundersøkelse til kommunene. - ØF-rapport 13/1994.
- Søilen, E. 1995. Sportsmenn i veideland. NJFF - 125 års arbeid for jakt og fiske som rekreasjon. Eget forlag. 288 s.
- Taugbøl, T. 1994. Miljøvernsamarbeid mellom kommunene og frivillige organisasjoner. – Omfang, hindringer og stimuleringsiltak. - ØF-rapport 16/1993.
- Østdahl, T. & Göncz, G. 1996. Suksessfaktorer og flaskehalsar i det kommunale miljøvernarbeidet. - ØF-rapport 1996/03.
- Østdahl, T. & Skurdal, J. 1996. Kommunal fiskeforvaltning og fritidsfiske i kommunene. - ØF-rapport 1996/26.
- Østdahl, T. og Dervo, B. 1996. Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt og fiskeressursene - II. Status for driftsplanarbeidet og lokal forvaltning. - ØF-notat nr. 16/96.
- Østdahl, T. 1997. Kommunal viltforvaltning. - ØF-rapport 27/1997.

Vedlegg 1 - Kommentarer til datafangst og metoder

FM: De postale spørreundersøkelsene i 1998 og 1999 til FM har i tillegg til spørsmålene som ble brukt i datainnsamlingen i 1997, inneholdt spørsmål om tidsforbruk på lokal vilt- og fiskeforvaltning, samarbeid mellom offentlige etater, lag og foreninger (hvem det samarbeides med, hvor ofte samarbeides det, og type kontakt som har vært) og deltagelse i lokal vilt- og fiskeforvaltning generelt og driftsplanarbeid spesielt. Det er i 1998 og 1999 ikke stilt spørsmål til FM om utarbeidelse av strategiplaner for miljøbasert næringsutvikling. Dette ble gjort i 1997. I 1998 ble spørreskjemaene sendt samlet til FM, som selv avgjorde om svarene skulle avgis samlet eller for hvert fagområde (MVA-fisk, MVA-vilt og LA). I 1999 ble spørreskjemaene sendt til henholdsvis MVA og LA, med beskjed om at FM måtte selv samordne svarene fra hvert fagområde hvis dette var ønskelig. Se vedlegg for spørreskjema som er brukt i 1999.

Kommunene: Alle kommunene inngår ikke i den standardiserte postale datainnsamlingen om lokal vilt- og fiskeforvaltning. Årsaken til dette er kostnadene ved en slik innsamling, samt at kommunene blir belastet med svært mange spørreundersøkelser årlig. Isteden er det gjennomført årlige kvalitative intervju av omkring 10 kommuner. I mai 1998 ble det gjennomført en egen postal spørreundersøkelse til alle landets kommuner med spørsmål om tidsbruk, ansvar, oppgaver og samarbeid med ulike andre aktører. Se vedlegg for eksempel på spørreskjema.

Private rettighetshavere: I 1998 og 1999 er spørreskjemaet til skogeierforeningene (15 i 1998 og 14 i 1999) og fylkesbondelagene (1) betydelig utvidet i forhold til 1997. Årsaken til dette er at rapporteringen er samordnet med rettighetshavernes driftsplanprosjekt. Dette prosjektet er delt inn i 15 delprosjekt (16 delprosjekt i 1998 fordi to skogeierforeninger ble slått sammen), hvorav 13 er skogeierforeninger og 2 fylkesbondelag. Spørreskjemaet inneholdt spørsmål om tidsbruk, arbeidsoppgaver, skolering, møtevirksomhet og samarbeid med andre aktører. Se vedlegg for eksempel på spørreskjema som er brukt i 1999.

Utmarkslag inngår ikke i den årlige postale spørreundersøkelsen om lokale forvaltning. I mai 1998 ble det gjennomført en egen postal spørreundersøkelse til alle landets utmarkslag. Spørreskjemaet var likt med det som ble sendt til kommunen, men tilpasset utmarkslagene. Utvalget av rettighetshavere i denne spørreundersøkelsen er lite (69 svar). I tillegg ble det kun sendt ut spørreskjema til rettighetshaverlag fra og med Sogn og Fjordane og sørover. Denne spørreundersøkelsen er derfor beheftet med relativt store usikkerhet. I tillegg til denne spørreundersøkelsen er det gjennomført årlige intervju (kvalitative) av et lite utvalg av utmarkslag.

Offentlige rettighetshavere: I 1997 ble spørreskjema om driftsplanlegging og skolering sendt til Statskog og fjellstyrene. Antall svar var få. I samråd med oppdragsgiver ble det bestemt at det ikke skulle sendes ut et eget skjema i 1998 og 1999 til Statskog og Fjellstyrene som omhandlet statsgrunn, men at dette skulle følges opp i en egen undersøkelse senere.

I 1999 utførte Norges Fjellstyresamband i egen regi, en undersøkelse om fjellstyrenes oppgaver og aktiviteter (NFS 1999). Deler av denne undersøkelsen er brukt som grunnlag i denne rapporten. Nedenfor gjengis noen nøkkeltall i notatet til Norges Fjellstyresamband:

Norges Fjellstyresamband er en frivillig medlemsorganisasjon for fjellstyrene i Norge, 92 av landets 94 fjellstyrer er med. Antall ansatte er ca 55 årsverk. Totalt areal for statsallmenning i Sør- og Midt-Norge er 27.000.000 daa (11 % av landets areal), med et gjennomsnitt på ca. 300.000 daa. Samlet brutto omsetning er 35 mill. kr, eller ca. 1,30 kr/daa.

Tabell 1 Brutto omsetning for 1997 (n=91 fjellstyrer).

Omsetning	Antall fjellstyrer
> 1.000.000	10
700.000 - 1.100.000	5
400.000 - 700.000	10
200.000 - 400.000	16
100.000 - 200.000	9
50.000 - 100.000	15
< 50.000	26

Viktigste inntektskilder:

- Salg av jakt- (småvilt/rein) og fiskekort
- Inntekter storviltjakt
- Festeinntekter (50 % av tomtefeste hytter/hoteller)
- Lønnsrefusjon fra staten (50 % lønnsutgifter)
- Beiteleie
- Salg av tjenester til andre
- Hytteutleie
- Erstatninger (kraftutbygging)

Småviltjakt

- 23.000 kort
- 82 fjellstyrer har jakttilbud
- 73 % utenbygdsboende jegere

Villreinjakt

- 5.000 løyver
- 22 % til utenbygdsboende (-97)
- langt flere innenbygdsboende søkere enn det er tilgjengelige kort

Storviltjakt

- Administreres i dag av Statskog SF, inntektene tilfaller fjellstyrene
- Ca. 1000 hvorav elg er største andelen
- Ca. 250 jaktlag jakter elg i statsallmenning
- 60 % av kvoten til innenbygdsboende, mens 40 % er åpnet for alle

Fiske

- 45.000 fiskekort
- 76 fjellstyrer selger fiskekort
- 70 fjellstyrer gjennomfører fiskekultivering
- 46 fjellstyrer selger garn og/eller oterkort til utenbygdsboende
- 58 fjellstyrer i felles fiskekortområder

Friluftslivaktiviteter

- 330 hytter
- 286 båter
- 44 fjellstyrer med tilrettelegging for friluftsliv
- 38 fjellstyrer har tiltak for å rekruttere barn til friluftsliv, jakt og fiske.

Brukerne: Spørreskjemaet om lokal forvaltning til fylkeslagene av NJFF i 1998 var det samme som det som ble brukt i 1997. Skjemaet er svært forenklet i forhold til det som blir sendt til FM og skogeierforeningene, og inneholder spørsmål om driftsplaner og skoloring. Antall besvarelser begge år var lavt. Det ble derfor i 1999 valgt å bruke intervju av et lite utvalg av fylkeslag. I tillegg er datafangsten i 1999 supplert med gruppeoppgaver som ble besvart av alle fylkeslagene på en fylkesledersamling i september 1999.

JFF inngår ikke i den årlige postale spørreundersøkelsen om lokale forvaltning. I mai 1998 ble det gjennomført en egen postal spørreundersøkelse til alle JFF som er medlem av NJFF. Spørreskjemaet var identisk med det som ble sendt til kommunen, men tilpasset JFF. I tillegg er det gjennomført årlige kvalitative intervju av et lite utvalg av JFF.

Driftsplaner og fagråd: Datafangst om driftsplaner og fagråd er foretatt ved en årlig postal spørreundersøkelse til FM (MVA-fisk, MVA-vilt og LA (kun 1999)), skogeierforeningene og fylkeslag av NJFF (kun i 1997 og 1998). Det er laget et eget registreringskjema for henholdsvis viltplaner og fiskeplaner, samt fagråd for vilt og fagråd for fisk. For 1998 og 1999 ble det i driftsplanskjemaene fylt inn alle kjente ferdige og påbegynte driftsplaner for de respektive fylkene. Aktørene ble bedt om å korrigere opplysningene som var gitt, samt fylle inn nye driftsplaner. Se vedlegg for eksempel på spørreskjema.

I 1997 ble disse skjemaene også sendt til Villreirådene; Statskogs distriktskontor og til alle fjellstyrene. På grunn av svært lav svarprosent og en annen forvaltningstradisjon for de tre sistnevnte aktørene, er dette ikke gjort i 1998 og 1999. Denne avgjørelsen er tatt i samråd med oppdragsgiver. Villreirådene, Statskog og fjellstyrene vil bli fulgt opp i en egen undersøkelsen senere.

I 1999 ble det i april gjennomført intervju pr. telefon av alle kontaktpersonene for de ulike driftsplanene. Formålet med intervjuene var å oppdatere informasjonen i vår database for driftsplaner for fisk (navn på driftsplanområde, kontaktperson, status og framdrift).

Økonomi: Opplysninger om bruken av Statens viltfond og Statens fiskefond er gitt av DN. Dataene stammer fra den årlige rapporteringen som FM har til DN. Opplysninger om bruken av BU- milder er hentet ut fra BU- registeret. Samme metodikk er brukt alle år.

Planprosesser: Datafangst om planprosesser knyttet til den lokale- vilt og fiskeforvaltningen generelt og driftsplanlegging spesielt er gjort ved hjelp av intervju, både direkte og pr. tlf. Antall intervju og omfanget har variert noe fra år til år og er nærmere beskrevet i **tabell 1 og 2** i selve rapporten. Intervjuene som ble gjennomført i 1999 til utmarkslag og driftsplansekretærer ble hovedsakelig gjort for å kontrollere opplysningene i databasen for fiskeplaner. Det ble imidlertid samtidig stilt noen spørsmål (kvalitative) om planprosess.

Vedlegg 2 - Tilskuddsmidler

Tabell 2 Tilskudd til fiskeformål (1425 post 70) tildelt i 1998 fordelt på fylke.

Fylke	Driftsplanbasert				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	2	50,000	2	41,000	16	310,000	9	150,000
Oslo og Akershus	3	90,000	1	10,000	46	1,254,000	30	316,000
Hedmark	6	204,000	2	40,000	36	1,526,000	19	300,000
Oppland	4	183,000	2	50,000	29	1,008,400	13	280,000
Buskerud	2	40,000	1	10,000	40	2,826,000	20	280,000
Vestfold	3	100,000	3	40,000	15	283,000	13	150,000
Telemark	12	281,500	7	105,350	42	1,418,244	21	289,999
Aust-Agder	5	180,000	4	110,000	19	527,000	8	160,000
Vest-Agder	11	647,000	5	170,000	10	647,000	5	170,000
Rogaland	1	59,000	0	0	26	686,000	8	170,000
Hordaland	6	216,000	6	95,000	15	563,373	13	170,000
Sogn og Fjordane	2	135,000	1	60,000	19	720,550	7	150,000
Møre og Romsdal	3	110,000	3	60,000	20	713,000	20	170,000
Sør-Trøndelag	3	100,000	3	70,000	24	840,999	14	150,000
Nord-Trøndelag*	15	427,000	6	135,000	58	1,392,500	28	553,000
Nordland	19	929,360	16	235,000	33	1,433,360	20	300,000
Troms	0	0	0	0	27	1,018,750	9	290,000
Finnmark	1	13,000	0	0	34	967,000	12	232,000
Sum	98	3,764,860	62	1,231,350	509	18,135,176	269	4,280,999

*Beløpene fra post 60 og post 70 er slått sammen.

Tabell 3 Kommunale fisketiltaksmidler (kap. 1425 post 60) tildelt i 1998 fordelt på fylke.

Fylke	Driftsplanbasert				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	1	35,000	1	35,000	6	193,000	6	160,000
Oslo og Akershus	0	0	0	0	11	618,000	11	310,000
Hedmark	3	217,000	2	69,999	7	398,500	6	230,000
Oppland	0	0	0	0	5	306,000	5	230,000
Buskerud	3	90,000	3	80,000	8	304,000	7	200,000
Vestfold	0	0	0	0	5	150,000	5	150,000
Telemark	1	25,000	1	25,000	12	220,000	12	200,000
Aust-Agder	3	76,000	3	46,000	10	278,000	10	148,000
Vest-Agder								
Rogaland	0	0	0	0	6	329,000	5	238,000
Hordaland	4	61,000	4	51,000	12	414,000	11	310,000
Sogn og Fjordane	3	55,000	3	49,000	9	210,000	9	200,000
Møre og Romsdal	5	141,000	1	9,000	32	1,592,750	13	400,000
Sør-Trøndelag	3	230,000	3	220,000	5	3,580,000	5	280,000
Nord-Trøndelag								
Nordland	1	14,000	1	10,000	19	564,500	17	450,000
Troms	1	10,000	1	10,000	13	387,500	10	230,000
Finnmark	2	37,000	2	15,000	10	347,000	10	310,000
Sum	30	991,000	25	619,999	170	6,670,250	142	4,046,000

Tabell 4 Tilskudd til fiskeformål (1425 post 70) tildelt i 1999 fordelt på fylke.

Fylke	Driftsplanbasert				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	0	0	0	0	16	301 880	15	10 000
Oslo og Akershus	7	166 000	6	78 000	30	664 000	13	140 000
Hedmark	2	20 000	1	6 000	23	744 815	6	130 000
Oppland	0	0	0	0	9	204 000	9	130 000
Buskerud	0	0	0	0	22	1 260 500	10	120 000
Vestfold	1	30 000	1	17 000	9	267 000	5	10 000
Telemark	1	15 000	1	15 000	14	385 000	8	130 000
Aust-Agder	7	191 000	4	85 000	24	717 464	6	100 000
Vest-Agder	6	266 000	4	65 000	11	440 587	8	100 000
Rogaland	2	40 000	2	40 000	12	130 000	7	100 000
Hordaland	8	171 000	5	33 000	25	566 600	14	100 000
Sogn og Fjordane	4	130 000	-	-	16	473 000	-	-
Møre og Romsdal	1	12 000	0	0	24	731 000	9	170 000
Sør-Trøndelag	2	25 000	2	15 000	20	530 300	15	100 000
Nord-Trøndelag*	3	91 000	1	10 000	43	983 000	29	259 000
Nordland	13	401 000	9	130 000	28	1 066 000	9	130 000
Troms	8	434 340	2	77 000	31	1 577 340	6	278 000
Finnmark	0	0	0	0	32	894 000	-	-
Sum	65	1 992 340	38	571 000	389	11 936 486	169	2 187 000

Tabell 5 Kommunale fisketiltaksmidler (kap. 1425 post 60) tildelt i 1999 fordelt på fylke.

Fylke	Alle			
	Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	8	160 000	8	160 000
Oslo og Akershus	9	408 000	8	209 000
Hedmark	15	345 000	12	252 000
Oppland	10	343 000	10	230 000
Buskerud	8	353 000	7	200 000
Vestfold	4	150 000	4	150 000
Telemark	9	370 000	8	195 000
Aust-Agder	8	178 000	7	118 000
Vest-Agder	6	210 000	5	150 000
Rogaland	5	329 000	5	230 000
Hordaland	23	747 000	18	310 000
Sogn og Fjordane	5	131 000	4	98 000
Møre og Romsdal	15	390 000	13	300 000
Sør-Trøndelag	16	520 000	16	280 000
Nord-Trøndelag	11	298 000	11	181 000
Nordland	17	737 000	17	450 000
Troms	5	716 000	3	24 600
Finnmark	8	332 000	-	-
Sum	182	6 717 000	156	3 537 600

Tabell 6 Viltfondsmidler (kap. 1425 post 71,1 og 71,3) tildelt i 1998 fordelt på fylke.

Fylke	Driftsplanbasert*				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	1	45,000	1	40,000	30	533,000	30	235,500
Oslo og Akershus	0	0	0	0	46	1,208,500	0	0
Hedmark	14	611,613	9	239,700	63	2,806,913	23	729,000
Oppland	8	224,000	8	104,000	36	716,000	26	352,500
Buskerud	0	0	0	0	34	772,000	17	261,000
Vestfold	4	110,000	4	85,000	13	220,000	9	152,000
Telemark	10	341,000	8	134,000	41	939,000	21	291,000
Aust-Agder	0	0	0	0	15	269,650	13	123,000
Vest-Agder	7	112,400	3	18,000	35	703,900	16	139,000
Rogaland	3	165,000	3	69,000	42	700,000	19	241,000
Hordaland	10	285,000	1	35,000	63	1,480,900	23	315,000
Sogn og Fjordane								
Møre og Romsdal	2	149,000	2	57,000	54	1,397,000	30	358,000
Sør-Trøndelag	7	230,000	0	0	53	444,600	2	10,450
Nord-Trøndelag								
Nordland	4	234,000	4	80,500	52	1,283,100	37	438,000
Troms	0	0	0	0	45	1,550,965	17	322,000
Finnmark	0	0	0	0	41	1,363,900	17	314,000
Sum	70	2,507,013	43	862,200	663	16,389,428	300	4,281,450

*Antall søknader som det mangler en oversikt over er det samme i år (1998) som i 1997, men det er ikke de samme fylkene som mangler.

Tabell 7 Viltfondsmidler (kap. 1425 post 71,1 og 71,3) tildelt i 1999 fordelt på fylke.

Fylke	Driftsplanbasert*				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	1	20 000	0	0	22	422 680	7	190 000
Oslo og Akershus	0	0	0	0	39	973 692	19	321 000
Hedmark	1	15 000	1	15 000	36	742 692	34	518 000
Oppland	4	68 000	4	45 000	27	628 000	24	479 000
Buskerud	0	0	0	0	24	431 442	22	345 442
Vestfold	3	135 000	3	82 000	5	205 000	5	117 000
Telemark	0	0	0	0	30	651 150	20	314 000
Aust-Agder	3	105 000	2	90 000	38	1 356 000	17	259 000
Vest-Agder	13	111 600	13	40 600	32	391 000	30	180 000
Rogaland	3	62 000	2	30 000	35	492 500	22	185 500
Hordaland	1	33 000	1	33 000	30	813 000	11	214 493
Sogn og Fjordane	2	230 000	0	0	23	708 000	14	167 000
Møre og Romsdal	1	44 125	1	30 000	35	785 125	25	343 000
Sør-Trøndelag	0	0	0	0	60	952 928	43	422 000
Nord-Trøndelag	1	20 000	0	0	69	2 105 400	0	0
Nordland	6	168 000	5	76 500	66	2 023 000	32	445 000
Troms	0	0	0	0	41	1 380 723	12	293 000
Finnmark	0	0	0	0	49	1 561 500	21	315 000
Sum	39	1 011 725	32	442 100	661	16 623 832	358	5 108 435

Tabell 8 BU-midler til vilt- og fiskeprosjekter i 1998.

Fylke	Driftsplanbasert				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	3	192000	2	142000	7	473000	6	423000
Oslo og Akershus	1	350000	1	350000	1	350000	1	350000
Hedmark	3	1012000	2	517000	8	1476000	6	754000
Oppland	2	808000	2	345000	6	1153500	6	690000
Buskerud	1	171000	1	127000	9	1266037	9	976000
Vestfold	0	0	0	0	0	0	0	0
Telemark	1	90000	1	90000	5	720575	3	280000
Aust-Agder	1	220000	1	220000	5	662600	5	630000
Vest-Agder	0	0	0	0	4	235000	4	226900
Rogaland	2	420000	2	440000	5	595000	5	615000
Hordaland	0	0	0	0	7	562000	5	443035
Sogn og Fjordane	1	180000	1	180000	6	1582995	6	953000
Møre og Romsdal	1	830000	0	0	7	1232500	4	311000
Sør-Trøndelag	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Trøndelag	2	319500	2	319500	7	1124600	7	1084600
Nordland	0	0	0	0	0	0	0	0
Troms	0	0	0	0	0	0	0	0
Finnmark	0	0	0	0	7	663565	7	660000
Sum	18	4 592 500	15	2 730 500	84	12 097 372	74	8 396 535

Tabell 9 BU-midler til vilt- og fiskeprosjekter i 1999.

Fylke	Driftsplanbasert				Alle			
	Omsøkt		Innvilget		Omsøkt		Innvilget	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Østfold	1	122 000	1	122 000	3	424 000	3	405 000
Oslo og Akershus	0	0	0	0	2	578 500	2	578 500
Hedmark	0	0	0	0	11	1 346 000	10	967 000
Oppland	3	412 000	3	355 000	5	681 850	5	459 000
Buskerud	1	127 000	1	127 000	3	539 500	3	247 000
Vestfold	0	0	0	0	0	0	0	0
Telemark	2	345 000	2	345 000	7	1 561 000	7	1 177 000
Aust-Agder	3	258 000	3	170 000	9	549 000	5	388 000
Vest-Agder	3	424 000	3	420 000	4	439 000	3	435 000
Rogaland	0	0	0	0	3	1 485 000	3	305 000
Hordaland	2	97 700	1	97 500	6	751 575	6	724 500
Sogn og Fjordane	1	180 000	1	152 200	5	739 800	5	605 200
Møre og Romsdal	1	900 000	1	800 000	4	1 461 375	3	1 096 000
Sør-Trøndelag	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Trøndelag	1	70 000	1	90 000	11	1 323 750	7	601 750
Nordland	0	0	0	0	1	24 750	1	24 750
Troms	0	0	0	0	0	0	0	0
Finnmark	0	0	0	0	4	635 000	4	635 000
Sum	18	2 935 700	17	2 678 700	78	12 540 100	67	8 648 700

Vedlegg 3 - Definisjoner utarbeidet av koordineringsutvalget 13.12.99

Driftsplanlegging og lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene

Direktoratet for naturforvaltning opprettet november 1996 et koordineringsutvalg for samordning og samarbeid omkring lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene. Koordineringsutvalget består av representanter for sentrale aktører fra rettighetshaverne, brukerne og offentlige myndigheter. På grunn av uklarheter i lovtekst og retningslinjer fra sentrale myndigheter har koordineringsutvalget funnet det nødvendig å lage en omforent definisjon av driftsplanlegging og lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene.

Bakgrunn for omlegging av vilt- og fiskeforvaltningen

Omlegging til lokal vilt- og fiskeforvaltning er del av en større, generell utvikling de senere årene i retning av økt lokalt ansvar og selvstyre på en rekke områder. Dette var også hovedintensjonen med MIK-reformen som ble satt i verk på slutten av 1980 tallet. Mer lokal forvaltning og økt ansvar til kommunene og rettighetshaverne er videre nedfelt i den nye viltloven og den nye lakse- og innlandsfiskeloven.

I 1996 ga Stortinget miljøvernforvaltningen i oppdrag å styrke den lokale vilt- og fiskeforvaltningen i regi av kommuner og rettighetshavere (St prp nr 1 96-97). Dette skal skje ved at det utvikles en forvaltning basert på driftsplaner som utarbeides av rettighetsaverne i samarbeid med kommuner og brukere. Driftsplanene vil gi rettighetshaverne et større ansvar for utnyttelsen av vilt- og fiskeressursene og bidra til en klarere rolle- og ansvarsfordeling mellom den offentlige og den private delen av vilt- og fiskeforvaltningen.

Hovedmålsettingen med omleggingen er økt oppnåelse av nasjonale målsettinger på politikkområdene miljø, fordeling og næring. For å få dette til er driftsplanlegging med driftsplanprosessen som arena og driftsplanen som styrings- og planverktøy utpekt som det sentrale virkemiddel. Omleggingen vil føre til økt lokal forvaltning av vilt- og fiskeressursene. Offentlig forvaltning vil, som følge av omleggingen, i større grad drive med mål- og resultatstyring, kvalitetssikring og revisjon/kontroll i forhold til satte mål. Det er viktig å presisere at driftsplanlegging ikke er et mål i seg selv, men et middel for å få en bedre forvaltning av vilt- og fiskeressursene.

For å møte utfordringen om lokal driftsplanbasert forvaltning må rettighetshaverne innenfor hvert enkelt driftsplanområde inngå et forpliktende samarbeid hvor det kan fattes forpliktende vedtak om forvaltningen av felles vilt- og fiskeressurser. Det må etableres lag eller overbygninger av lag som er beslutningsdyktige på sentrale områder som: ordninger for jakt og fiskeutøvelsen, ordninger for oppsyn, fangstrapportering, overvåking og registrering av resultatindikatorer. Organisering med hensiktsmessige og forpliktende vedtekter og avtaler er en forutsetning, og ikke en del av driftsplanprosessen eller driftsplanen.

Driftsplanlegging

Innhold i driftsplan

En driftsplan kan omfatte en eller flere høstbare arter. Dette må i hvert enkelt tilfelle vurderes utfra behov og hensiktsmessighet. Driftsplanene består av tre delplaner:

1. Delplan for biologisk forsvarlig ressursforvaltning.
Denne delplanen skal primært ivareta de miljøpolitiske målsettinger.
2. Delplan for næring og rekreasjon.
Innenfor rammen av bærekraftig ressursforvaltning (delplan 1) skal denne delplanen både ivareta de næringspolitiske målsettingene og de fordelingspolitiske målsettingene. Det betyr at man i utnyttelsen av vilt- og fiskeressursene må balansere nærings- og fordelingspolitiske målsettinger.
3. Økonomisk delplan.
Denne delplanen beskriver gjennomføring, ansvarsfordeling, budsjett og finansiering av tiltakene i delplan 1 og 2. Delplan 3 er alltid en helt nødvendig del av delplan 1 og 2.

En driftsplan som ikke inneholder alle de tre delplanene er ufullstendig. Det er viktig at driftsplanene er handlingsrettet og at de setter opp klare resultatmål som er målbare og som kan evalueres etter endt planperiode. Driftsplanene bør ha en planperiode på 3-5 år. Mål-oppnåelse av definerte resultatmål evalueres årlig og etter endt planperiode. Ut fra evalueringen revideres driftsplanen for ny planperiode.

Driftsplan er en privatrettslig avtale mellom rettighetshaverne om felles forvaltning av vilt- og fiskeressursene innenfor et definert planområde. Hjemmel til å utarbeide driftsplaner er nedfelt i lakse- og innlandsfiskeloven og forskrifter tilhørende viltloven. Driftsplanene

skal ikke godkjennes av offentlige myndigheter, men planene er en forutsetning, og et grunnlag for offentlige tillatelser og utløsning av ulike offentlige virkemidler. Driftsplaner skiller seg klart fra offentligrettslige planer som offentlige forvaltningsorganer utarbeider/står bak og eventuelt godkjenner med hjemmel i lovverk. Driftsplaner er ikke bindende for offentlige planmyndigheter, men de kan gi viktige innspill til offentlige planer.

Planprosess

Driftsplanene utarbeides gjennom en prosess som ledes av rettighetshaverne. Prosessen skal være en åpen arena hvor kommunen og brukergruppene deltar sammen med rettighetshaverne. Prosessen har som mål å øke den enkeltes kompetanse og skal videre samle rettighetshaverne om en felles forvaltning av vilt- og fiskeressursene. Prosessen skal munne ut i enhandlingsrettet driftsplan som vedtas av rettighetshaverne. Prosessen skal sikre at rettighetshaverne får et eierforhold til den ferdige driftsplanen.

Innlandsfiske og småviltjakt selges vanligvis gjennom utmarkslagene. Utmarkslaget er her både en økonomisk enhet og en forvaltningsmessig enhet med beslutningsmyndighet på alle områder som blir berørt i driftsplanarbeidet. I andre tilfeller er den forvaltningsmessige enheten et større geografisk område enn den økonomiske enheten. I mange laksevassdrag er det organisert ett elveeierlag for hele den anadrome elvestrekningen. Salg av fiske foregår imidlertid i valdsamarbeid. Elveeierlaget er da en forvaltningsmessig enhet med beslutningsmyndighet på områder som; beskatning, fiskeregler, kultivering, oppsyn, fellestiltak og finansiering av disse. Valdet er den økonomiske enheten.

Tilsvarende gjelder for hjortevilt (elg, villrein og hjort), hvor hjorteviltregionen er en forvaltningsmessig enhet som består av mange vald. Det er viktig at man i driftsplanarbeidet er bevisst på denne strukturen. Under planprosessen må man jobbe opp imot begge de to nivåene.

Størrelse og arrondering av driftsplanområde

Størrelse og arrondering av et driftsplanområde må vurderes ut fra behov og hensiktsmessighet. Områdestørrelse må gjøre det mulig å drive en rasjonell og forsvarlig ressursforvaltning.

Bestandenes leveområder er et naturlig utgangspunkt for avgrensning av driftsplanområdet. Dernest må eiendomsgrenser og grensene til eksisterende lag av rettighetshavere legges til grunn. For anadrome laksefisk og villrein er det naturlig at bestandenes leveområder bestemmer størrelsen på driftsplanområdet (eks lakseførende strekning i vassdrag og villreinområde). For andre vilt- og fiskearter vil bestandenes leveområde være vanskeligere å definere eller områdene vil bli for store. Her må man legge vekt på å finne frem til hensiktsmessige avgrensninger av driftsplanområde ut fra eksisterende lag av rettighetshavere og hva som er naturlig sammenhengende områder for brukerne.

Forholdet til andre planer

Det utarbeides i dag en rekke planer på ulike nivåer både i den offentlige og i den private forvaltningen. Det er viktig å ha kjennskap til hva som skiller de ulike plantypene fra hverandre. Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av ulike plantyper som kommer i berøring med driftsplaner:

- Planer som utarbeides med hjemmel i plan- og bygningsloven:
Eks: arealdel til kommuneplan, kommunedelplan, reguleringsplan, fylkesplan og fylkesdelplan, flerbruksplan for vassdrag.
- Forvaltningsplaner for en eller grupper av arter: For den offentlige miljøforvaltningen er det naturlig å organisere planarbeidet ut fra en fagbiologisk avgrensning. Det er derfor vanlig å utarbeide planer for enkeltarter eller artsgrupper eks: forvaltningsplan for gjess, kultiveringsplaner for vassdrag, kommunale fisketiltaksplaner,
- Biologiske vilt- og fisk planer: Dette er planer som rettighetshaverne eller de som har forvaltningsansvaret for vilt- og fiskeressursene utarbeider for å få en best mulig biologisk forvaltning av ressursene. Planene utarbeides for et vald, utmarkslag eller en overbygning. Eks: avskytningsplaner for hjortevilt, prøvefiskeplan, fiskestellplan.
- Driftsplan for skogbruk: Dette er planer som den enkelte skogeier lager for å få en best mulig biologisk forvaltning av skogen som ressurs. Driftsplanene skal sikre biologisk mangfold og biotoper i skog. Skogloven har egne forskrifter om driftsplaner, og driftsplaner er blant annet viktig for utløsning av offentlige virkemidler.
- Miljø- og ressursplan i landbruket: Omfatter arealforvaltning av innmarka/kulturlandskapet, avfall og næringshusholdning. Planene utarbeides av den enkelte bonde for sin eiendom, og er et viktig verktøy for kvalitetssikring i landbruket.

Lokal vilt- og fiskeforvaltning

Lokal vilt- og fiskeforvaltning omfatter all offentlig myndighetsutøvelse (enkeltvedtak og forskrifter), rettighetshavernes utøvelse av råderett over jakt- og fiske og all praktisk og tiltaksretta virksomhet, som gjelder særskilt for én eller flere vilt- og fiskebestander innenfor et mindre geografisk område.

Hovedaktørene er offentlig forvaltning (kommunen og/ eller fylkesmannen), private og offentlige rettighetshavere av jakt-/fiskerett, og representanter/organisasjoner for jakt- og fiskeinteressene. I tillegg kommer andre aktører som regulanter, turistnæringen, etc.

Lokal vilt- og fiskeforvaltning skjer innenfor de rammer som myndighetene fastsetter gjennom lovverk og internasjonale avtaler (konvensjoner). Myndighetene har videre satt opp 3 hovedmålsettinger for den lokale vilt- og fiskeforvaltningen:

- Miljøpolitiske målsettinger
- Fordelingspolitiske målsettinger
- Næringspolitiske målsettinger

De lokale aktørene skal integrere de overordnede målsettingene i den praktiske vilt- og fiskeforvaltningen.

Driftsplanlegging med driftsplanprosessen som arena og driftsplanen som styrings- og planverktøy er utpekt som det sentrale virkemiddel i en lokal vilt- og fiskeforvaltning. Offentlig forvaltning vil ved lokal vilt- og fiskeforvaltning i større grad drive med mål- og resultatstyring, kvalitetssikring og revisjon/kontroll i forhold til satte mål.

Vedlegg 4 - Spørreskjema

Eksempler på spørreskjema som er brukt i spørreundersøkelsen i 1998 og 1999.

Spørreskjema om lokal forvaltning av viltressursene til miljøvern avdelingen

Tilsvarende spørreskjema er sendt til MVA vilt og fisk og LA i 1998 og 1999

Spørreskjema til kommunene om kalking av vassdrag og om lokal forvaltning av fisk 1998

Et tilsvarende spørreskjema er sendt til rettighetshaverne (utmarkslag, elveeierlag ol.) og JFF i 1998.

Registreringskjema - Driftsplaner for vilt 1999

Skjemaet er sendt til MVA, LA og delprosjektene til rettighetshaverne i 1998 og 1999. Det er laget en egen variant av spørreskjemaet om driftsplaner for fisk.

Registreringskjema - Fagråd for anadrome laksefisk i 1999

Skjemaet er sendt til MVA, LA og delprosjektene til rettighetshaverne i 1998 og 1999. Det er laget en egen variant av spørreskjemaet om fagråd for vilt.

Til fylkesmannens miljøvernnavdeling

Spørreskjema om lokal forvaltning av villressursene

Navn på fylket:

Besvart av (tittel):

Del 1. Ressursbruk på lokal viltforvaltning

1.1 Angi omtrentlig årlig ressursinnsats for fylkesmannens miljøvernnavdeling (FM MVA) på arbeidsoppgaver relatert til lokal viltforvaltning. Det menes her MVAs vegledning av kommuner og frivillige organisasjoner i deres arbeide med lokal viltforvaltning generelt og driftsplanlegging spesielt, samt søknadsbehandling og delegering (viltloven) og tilskuddsmidler (Viltfondet, BU-midler etc.). Her kan samlet ressursinnsats regnes, både vegledning av regionale organisasjoner som skogeierforeninger og fylkeslag av NJFF, og lokallag som JFF og utmarkslag mm. (fyll ut antall ukeverk).

Omtrentlig forventet tidsforbruk (ukeverk) for MVA på lokal viltforvaltning i 1999:

Av dette utgjør driftsplanrelatert arbeid:

1.2 Hvilke tiltak er gjennomført i 1999 for å samordne arbeidsinnsatsen til miljøvern- og landbruksavdelingen på lokal viltforvaltning ovenfor eksterne aktører. Med lokal forvaltning menes her det samme som i spm. 1.1. Med eksterne aktører menes her kommuner, skogeierforeninger og fylkeslag av NJFF (beskriv).

.....

Del 2. Kommunene og lokal viltforvaltning

2.1 Hvilke felles oppfølgingstilbud i viltforvaltning har miljøvern- og landbruksavdelingen som imøtekommer kommunens behov for veiledning og kompetanse (beskriv).

.....

2.2 Hvilke andre oppfølgingstilbud i viltforvaltning har miljøavdelingen arrangert eller deltatt på i 1999, som imøtekommer kommunens behov for veiledning og kompetanse (beskriv).

.....

2.3 Har det skjedd endringer i kommunenes interesse for og prioritering av viltforvaltning fra 1998 til 1999? (oppgi omtrentlig prosentandel av fylkets kommuner fordelt på ulike kategorier).

Prosentandel av kommunene i fylket hvor interesse for og prioritering av viltforvaltningen fra 1998 til 1999 er:

uendret	blitt bedre	blitt dårligere	vet ikke
.....
%	%	%	%

Kommentarer:

.....

2.4 Har omfanget av MVAs kontakt med kommunene om lokal viltforvaltning endret seg fra 1998 til 1999? (oppgi omtrentlig prosentandel av fylkets kommuner fordelt på ulike kategorier).

Prosentandel av kommunene i fylket hvor omfanget av kontakt (henvendelser til og spørsmål fra) fra 1998 til 1999 er:

uendret	økt	redusert	vet ikke
.....
%	%	%	%

Kommentarer:

.....

2.5 Hvilke typer viltforvaltningsoppgaver eller problemstillinger er det MVA oftest får henvendelse fra kommunene om? (beskriv med stikkord).

Viktigste type oppgave(r)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

Del 3. Samarbeid mellom fylkesmannen og regionale frivillige organisasjoner om lokal viltforvaltning (skogeierforeninger og fylkeslag av NJFF, evt. andre "fylkeslag")

3.1 Hvilke felles oppfølgingstilbud i viltforvaltning har miljø- og landbruksavdelingen som imøtekommer regionale organisasjoner/aktørers behov for veiledning og kompetanse (skogeierforeninger og fylkeslag av NJFF) (beskriv).

-
-
-

3.2 Hvilke andre oppfølgingstilbud i viltforvaltning har miljøavdelingen arrangert eller deltatt på i 1999, som imøtekommer regionale organisasjoner/aktørers (skogeierforeninger og fylkeslag av NJFF) behov for veiledning og kompetanse (beskriv).

-
-
-
-

3.3 Har det skjedd endringer i regionale organisasjoner/aktørers innsats i den lokale viltforvaltningen (endring i aktivitet) fra 1998 til 1999? (kryss av).

Regionale organisasjoner/aktørers innsats i viltforvaltningen fra 1998 til 1999 er:

	uendret	økt	redusert	vet ikke
Skogeierforening	☐	☐	☐	☐
Fylkeslag av NJFF	☐	☐	☐	☐
Andre "fylkeslag" (beskriv)	☐	☐	☐	☐

-
- Kommentarer:.....
-
-
-

3.4 Har omfanget av MVAs kontakt med regionale organisasjoner/aktører om lokal viltforvaltning endret seg fra 1998 til 1999? (kryss av).

Omfanget av kontakt (henvendelser til og spørsmål fra organisasjoner/aktører) fra 1998 til 1999 er:

	uendret	økt	redusert	vet ikke
Skogeierforening	☐	☐	☐	☐
Fylkeslag av NJFF	☐	☐	☐	☐
Andre (beskriv)	☐	☐	☐	☐

-
- Kommentarer:.....
-
-
-

3.5 Hvilke typer viltforvaltningsoppgaver eller problemstillinger er det MVA oftest får henvendelse fra regionale organisasjoner/aktører om? (beskriv med stikkord).

Viktigste type oppgave(r)

Skogeierforening

1.
2.
3.
4.

Fylkeslag av NJFF

1.
2.
3.
4.

Andre

1.
2.
3.
4.

Del 4. Driftsplaner og samarbeidsorgan for vilt

4.1 Status for driftsplaner og samarbeidsorgan for vilt? Spørsmål om driftsplaner og samarbeidsorgan for vilt skal besvares på et egne skjema. Vi ønsker imidlertid her å vite hvordan disse er besvart. (kryss av).

	Ingen endringer, skjemaene er derfor ikke reurnert	Skjemene er korrigert av MVA og returneres til ØF	Ikke besvart fordi MVA ikke har oversikt	Informasjon blir gitt av en av de frivillige organisasjonene
Driftsplaner	☐	☐	☐	☐
Samarbeidsorgan for vilt	☐	☐	☐	☐

Del 5. Generelle kommentarer til arbeidet med lokal vilt- og viltforvaltning

Kommentarer:

Her ønskes spesielt kommentarer på om det er noen områder som MVA føler er spesielt konfliktfylte i forhold til den lokale forvaltningen, eller områder som MVA mener DN må følge bedre opp:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Svarfrist: 10. september 1999

Returadresse: Østlandsforskning
 Pb. 1066 Skurva
 2601 Lillehammer

Til miljøvernleder eller evt. annen ansvarlig for fisk og viltforvaltning i kommunen

Spørreskjema om kalking av vassdrag og om lokal forvaltning av fisk- og viltressursene

Kommune: Kom. nr.: Fylke:

Besvart av: Stilling:

Del 1. Kommunens ressursbruk på fisk- og viltforvaltning sammenliknet med andre naturforvaltningsoppgaver

1.1 Hvilke av følgende naturforvaltningsoppgaver har kommunen arbeidet med i løpet av det siste året, og angi med tall hvilke 3 oppgaver som har vært de viktigste i løpet av det siste året? (sett kryss for oppgaver kommunen har arbeidet med og ranger nr. 1, 2 og 3)

	Rangering
Planarbeid knyttet til vilt	☐
Planarbeid knyttet til fisk	☐
Praktiske viltforvaltningsoppgaver	☐
Praktiske fiskeforvaltningsoppgaver	☐
Friluftsliv og rekreasjon	☐
Nærmiljøtiltak	☐
Kulturminnevern	☐
Forvaltning av trua og sårbare arter	☐
Kalking av vassdrag	☐

1.2 Angi årlig ressursinnsats i kommunen på fiskeforvaltning, viltforvaltning og på annen naturforvaltning. (Til viltforvaltning regnes pålagte oppgaver etter Viltloven, planarbeid der viltressursene er hovedtema og praktiske viltforvaltningsoppgaver. Til fiskeforvaltning regnes tilsvarende pålagte oppgaver etter Lov om laksefisk og innlandsfisk, planarbeid der fiskeressursene er hovedtema og praktiske fiskeforvaltningsoppgaver. Med naturforvaltning menes forvaltning av natur og landskap gjennom planlegging, vern, skjøtsel og restaurering av ødelagte lokaliteter og bærekraftig anvendelse av naturressursene)

	Månedsværk						
	< ½	½-1	1-3	3-6	6-12	12-24	>24
Fiskeforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Viltforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annen naturforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1.3 Hvordan fungerer kommunens samarbeid med andre aktører i naturforvaltningsarbeidet? (angi med kryss hvordan samarbeidet fungerer eller kryss av i kolonnen for ikke samarbeid)

	Hvordan fungerer samarbeidet ?					Har ikke samarbeid
	Svært godt	Nokså godt	Nokså dårlig	Svært dårlig	Vet ikke	
Grunneigerlag / utmarksag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Enkelgrunneigere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lokallag av NJFF	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturvernlag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andre frivillige organisasjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reiselvsnæringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesmannens miljøvernavdeling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesmannens landbruksavdeling	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1.4 Hvor hyppig har kommunen kontakt med aktørene de samarbeider med naturforvaltningsarbeidet? (sett kryss på linjene for de aktørene som kommunen har kontakt med og angi med bokstavekode hvilke type kontakt som er viktigst : M = kontakt gjennom møter, B = kontakt per brev, D = direkte kontakt med enkeltpersoner og A = annen form for kontakt)

	Ganger per år					Viktigste type kontakt (M, B, D, A)
	1-2	3-4	5-10	Løpende	Vet ikke	
Grunneigerlag / utmarksag	☐	☐	☐	☐	☐
Enkelgrunneigere	☐	☐	☐	☐	☐
Lokallag av NJFF	☐	☐	☐	☐	☐
Naturvernlag	☐	☐	☐	☐	☐
Andre frivillige organisasjoner	☐	☐	☐	☐	☐
Reiselvsnæringen	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesmannens miljøvernavdeling	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesmannens landbruksavdeling	☐	☐	☐	☐	☐

1.5 Hvilke typer oppgaver er det kommunen samarbeidet med de ulike aktørene om ? (beskriv med stikkord)

Viktigste type oppgave(r) :

- Grunneierlag / utmarkslag
- Enkeltrunneiere
- Lokallag av NJFF
- Naturvernelag
- Andre frivillige organisasjoner
- Reiselivsnæringen
- Fylkesmannens miljøvernadv.
- Fylkesmannens landbruksadv.

1.6 Nedenfor er det satt opp en del påstander knyttet til samarbeid og informasjonsflyt mellom lag/foreninger (rettighetshaberorganisasjoner og frivillige organisasjoner) og hhv. kommunen og fylkesmannens miljøvernnavdeling i det lokale naturforvaltnings-arbeidet. Angi for hver påstand om du er helt enig, ganske enig, ganske uenig eller helt uenig (sett ett kryss per linje).

	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
Kommunen har god tilgang på informasjon om aktivitetene som foregår i regi av lag og foreninger som arbeider med naturforvaltningsoppgaver i kommunen.	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjonen fra lag og foreninger går i stor grad direkte til fylkesmannens miljøvernadv., mens lag og foreninger ikke informerer kommunen tilsvarende.	☐	☐	☐	☐	☐
De etablerte samarbeids- og informasjonskanalene mellom lag og foreninger og fylkesmannens miljøvernnavdeling gjør det vanskelig for kommunen å komme på banen når nye naturforvaltningsoppgaver delegeres	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesmannens miljøvernnavdeling er den viktigste faglig veileder for kommunen i naturforvaltnings-arbeidet.	☐	☐	☐	☐	☐
Problestillingen skal være svært viktig for kommunen (frå det tas kontakt med fylkesmannens miljøvernnavdeling	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesmannens miljøvernnavdeling viser god serviceinnstilling ved henvendelser fra kommunene om ulike spørsmål innenfor naturforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐

Del 2. Kalking av vassdrag

2.1 Er forsuring og kalking av vassdrag aktuell problemstilling i kommunen ? (sett kryss)

Ja Nei

Hvis nei, kan du gå direkte til del 3 på side 6 i spørreskjemaet.

2.2 Utfører kommunen konkrete arbeidsoppgaver i det lokale kalkingsarbeidet per i dag? (sett ett eller flere kryss)

Utfører ikke konkrete arbeidsoppgaver i kalkingsprosjektene som foregår i kommunen

- Gjennomfører kalking av enkeltvann
- Driver overvåking av kalka vann og vassdrag
- Står for drift av doseringsanlegg for etvekalking
- Planlegger nye kalkingsprosjekter
- Involvert i andre kalkingsrelaterte oppgaver (beskriv hvilke på linjen under)

Hvis kommunen ikke er involvert i kalkingsarbeid per i dag, hopp til spørsmål 2.6.

2.3 Hvis kommunen har konkrete arbeidsoppgaver i det lokale kalkingsarbeid, hvor stor er kommunens ressursinnsatsen på dette saksområdet per år ? (oppgi ca. antall ukeverk)

..... ukeverk per år

2.4 Hvem i kommunen er involvert i kalkingsarbeid per i dag ? (sett ett eller flere kryss)

- Miljøvernleder
- Teknisk etat
- Landbruksetat
- Andre (beskriv hvem)

2.5 Hvem samarbeider kommunen med i det lokale kalkingsarbeidet per i dag ? (sett ett eller flere kryss og angi med tall hvem som er viktigste samarbeidspart 1 = viktigst, 2 = nest viktigst osv.)

Rangering

- Grunneierlag
- Enkeltrunneiere
- Lokale jeger og fiskerforeninger
- Fylkesmannens miljøvernnavdeling
- Andre (beskriv hvem)

2.6 Synspunkter på mulig delegering av kalkingsoppgaver fra fylkesmannens miljøvernavdeling *(sett ett kryss per linje)*

Fylkesmannens miljøvernavdeling (FM-MVA) gjennomfører i dag en rekke forvaltningsoppgaver innenfor kalking av vassdrag. I likhet med en rekke andre naturforvaltningsoppgaver som allerede er delegert til kommunen, er det aktuelt å delegerer oppgaver innenfor kalking av vassdrag til kommunene. En modell for dette kan være å la kommunene forvalte et rammetilskudd fastsatt etter kriterier knyttet til kalkingsbehovet i den enkelte kommunen. Listen nedenfor inneholder de viktigste oppgavene knyttet til kalking som per i dag forvaltes av fylkesmannens miljøvernavdeling. Vi vil gjerne ha synspunkter fra kommunen på hvilke av disse oppgavene kommunen er positiv til å overta og som etter kommunens oppfatning bør delegeres.

	Bør delegeres	Bør ikke delegeres
A. Behandling av søknader om nye kalkingsprosjekter (Søknader om kalkingsprosjekter utformes som regel av rettighetshaver / rettighetshaverorganisasjon og sendes FM-MVA for behandling. I søknadsfasen framskaffer FM-MVA fysiske prosjektdata, foretar befaringer, behandler søknadene fra hele fylket og skriver tilsagnsbrev/avslagsbrev til søkerne)	☐	☐
B. Behandling av søknader om tilskudd til eksisterende kalkingsprosjekter Det må årlig søkes kalkingstilskudd til løpende kalkingsprosjekter. FM-MVA behandler søknader på løpende prosjekter, skriver svarbrev til søker og godkjenner regnskap for prosjektet etter at kalkingen er gjennomført)	☐	☐
C. Arbeid med utarbeidelse av anbudgrunnlag og anbudsinnhenting på kalk og gjennomføring av kalkingsarbeid (Innkjøp av kalk og gjennomføring av selve spredningen av kalken koordineres ofte gjennom anbud for større områder samlet. I forkant av anbudsinnbydelsen utarbeider FM-MVA anbudgrunnlag som viser nødvendige kalkmengder, hvilke lokaliteter som skal kalkes og adkomst til lokalitetene)	☐	☐
D. Legge inn data i DN's database for kalkingsdata (LIMNOBASE) (FM-MVA har en egen database der opplysninger om lokalitetene som kalkes, kalkmengder og resultater av vannkvalitetsanalyser legges inn)	☐	☐
E. Utsending av rapporteringsskjema til søkere og rapportering til DN (Etter endt kalking skal de som er tildelt kalkingsmidler redegjøre for bruken av midlene gjennom egne rapporteringsskjema som sendes ut av FM-MVA. Skjemaene samles inn og rapporteres samlet fra FM-MVA til DN)	☐	☐
F. Vannkvalitetsovervåking i kalka vann (Etter gjennomført kalking følges lokalitetene opp med vannprøvetaking for å kontrollere at kalkingen har den tilskudte effekten og for å kunne vurdere når det er behov for ny kalking)	☐	☐
G. Fiskekultiverings tiltak i kalka vann (FM-MVA godkjenner utsetninger av fisk mht. valg av stamme, mengde fiske som skal settes ut med mer.)	☐	☐
H. Veiledningsarbeid om kalking av vassdrag (FM-MVA driver veiledningsarbeid i forhold til lokale foreninger og lag. Veiledningen består av fagsamlinger, foredrag og distribusjon av div. veiledningsmateriel)	☐	☐
I. Drift av doseringsanlegg (Doseringsanlegg for kalk krever regelmessig tilsyn og påfylling av kalk. FM-MVA har administrativt ansvar for doseringsanlegg og utfører også en del av den tekniske driften av anleggene)	☐	☐

2.7 Nedenfor er det satt opp en del påstander knyttet til behov som kan oppstå i kommunen ved delegering av arbeidsoppgaver innenfor kalking. Angi for hver påstand om du er helt enig, ganske enig, ganske uenig eller helt uenig *(sett ett kryss per linje)*.

	Helt enig	Ganske enig	Ganske uenig	Helt uenig	Vet ikke
Opgavene som bør delegeres vil kreve opplæring / kursing i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Opgavene som bør delegeres vil kunne løses med eksisterende bemanning i kommunen og vil ikke kreve ytterligere ressursutgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Opgavene som bør delegeres vil kreve at en andel av kalkingstilskuddet til kommunen kan brukes til administrasjon	☐	☐	☐	☐	☐

2.8 Hva er etter din oppfatning viktigste grunnen til at kommunene bør delegeres forvaltningsansvar innenfor kalking av vassdrag? *(beskriv)*

.....

.....

.....

.....

2.9 Hva er etter din oppfatning viktigste grunnen til at kommunene ikke bør delegeres forvaltningsansvar innenfor kalking av vassdrag? *(beskriv)*

.....

.....

.....

Del 3. Lokal fisk- og viltforvaltning

3.1 Hvordan er kommunen / har kommunen vært involvert i driftsplanarbeid på hhv. anadrom fisk, innlandsfisk, hjortevilt og småvilt? *(sett ett eller flere kryss per linje)*

Med driftsplanarbeid menes her arbeid med å lage flerårige planer med målsetninger og retningslinjer for forvaltningen av en eller flere viltarter eller en eller flere fiskearter innenfor et avgrenset område.

	Anadrom laksefisk	Innlandsfisk	Hjortevilt	Småvilt
Ikke involvert i driftsplanarbeid	☐	☐	☐	☐
I styringsgruppe for driftsplan	☐	☐	☐	☐
I veiledning knyttet til driftsplanarbeidet	☐	☐	☐	☐

Som ansvarlig for konkrete driftsplaner

Som pådriver i organisering av driftsplanenheter

3.2 Hvor mange driftsplaner kjenner du til at det er laget i kommunen siden 1.1.1993 ?

	Antall	Navn på planen(e)
Anadrom laksefisk
	
	
Innlandsfisk
	
	
Hjortevilt
	
	
	
Småvilt
	
	

3.3 Har rettighetshavernes driftsplanarbeid avlastet andre forvaltningsoppgaver på fisk og vilt for kommunen ? (sett ett kryss per linje)

	Ja	Nei	Vet ikke
Arbeidet med kvotefastsetting og kvotetildeling på hjortedyr	☐	☐	☐
Arbeid med habitatforbedringstiltak for fisk	☐	☐	☐
Arbeid med fiskeutsetninger	☐	☐	☐
Arbeid med raikingsøknader	☐	☐	☐
Arbeid med hensynet til vilt- og fisk i kommunal arealplanlegging	☐	☐	☐
Andre oppgaver (beskriv).....	☐	☐	☐

3.4 Er kommunen med i samarbeidsorganer på fisk- eller viltforvaltning? (sett kryss og angi type samarbeidsorgan)

	Samarbeidsorganets viktigste oppgave	Antall møter per år
Fagråd på vilt ☐
Fagråd på fisk ☐
Andre samarbeidsorganer ☐

Svarfrist: 14. september 1998

Returadresse: Østlandsforskning
Pb. 1066 Skurva
2601 Lillehammer

Retur: snarest mulig og
innen 10. september 1999

Returadresse: Østlandsforskning
Pb. 1066 Skurva
2605 Lillehammer

REGISTRERINGSSKJEMA - DRIFTSPLANER FOR VILT 1999

Fylke:

Østfold

Skjemaet er besvart av (organisasjon/etat):

1. Under er det gitt en oversikt over kjente driftsplaner for vilt i fylket. Korrigjer eventuelle feil eller mangler, og for opp nye igangsatte eller planlagte driftsplaner.

Navn på planområde	Kontaktperson, tlf.	Fase i arbeidet O=planlagt oppstart S=startfase R=registreringsfase Å=prioriteringsfase G=gjennomføringsfase	Årstall for oppstart av planarbeid	Årstall for avslutning eller forventet avslutning av planarbeid	Type plan E= elg R= rein H= hjort S= småvilt B=Bever
Varteig-Skjeberg	Georg Gjøstein 64 97 41 53	G	1997	1998	E
Vestre Berg Utmarkslag	Kai Lindhaugen	G	1997	1998	E
Søndre Degernes Grunneierlag	Ole Reidar Grimsrud 69 22 76 54	G	1996	1997	S
Opsahl-Korg Ulsby Grunneierlag	Åsmund Krog 69 81 32 35	G	1997	1998	S

Navn på planområde	Kontaktperson, tlf.	Fase i arbeidet O=planlagt oppstart S=startfase R=registreringsfase P=prioriteringsfase G=gjennomføringsfase	Årstall for oppstart av planarbeid	Årstall for avslutning eller forventet avslutning av planarbeid	Type plan E= elg R= rein H= hjort RÅ =rådyr S= småvilt B=Bever
Spydeberg Elgvald	Arne Olsen	G	1996	1997	E
Vestfjella Viltlag	Øystein Toverud 69 81 27 00	G	1995	1996	E
Spydeberg Grunneierlag	Bjane Fjellbråten 69 83 97 55	G	1995	1996	S

2. Oppgi samlet antall driftsplaner for vilt og antall vald/kortområder dere kjenner til eller tror finnes i fylket for følgende arter/grupper:

Art/gruppe	Antall planer	Areal	Eksakt	Anslag	Vet ikke
Antall planer for elg:			☐	☐	☐
Antall planer for hjort:			☐	☐	☐
Antall planer for rein:			☐	☐	☐
Antall planer for rådyr:			☐	☐	☐
Antall kombinasjonsplaner hjortevilt:			☐	☐	☐
Antall planer for småvilt:			☐	☐	☐
Antall planer for bever:			☐	☐	☐
Antall kombinasjonsplaner hjortevilt-småvilt:			☐	☐	☐

3. Oppgi hvor mange hjorteviltvald, tellende areal og kortområder for småvilt det finnes i fylket

Antall hjorteviltvald i fylket:	☐ eksakt	☐ anslag	☐ vet ikke
Tellende areal for hjortevilt i fylket	☐ eksakt	☐ anslag	☐ vet ikke
Antall kortområder for småvilt i fylket:	☐ eksakt	☐ anslag	☐ vet ikke

Retur: snarest mulig og
innen 10. september 1999

Returadresse: Østlandsforskning
Pb. 1066 Skurva
2605 Lillehammer

REGISTRERINGSSKJEMA - Fagråd for anadrome laksefisk

Fylke:

Nord-Trøndelag

1. Oversikt over lokale fagråd for fisk. Fyll ut manglende opplysninger og nye fagråd.

Navn på fagråd	Type A=anadrome laksefisk I=innlandsfisk	Kontaktperson.	Telefon	Type henvendelser og saker fra fagrådet til FM
Stjørdalsvassdraget	A	Hågen Einang	74 80 07 42	
Verdalsvassdraget	A	Ivar Leirfald	74 04 11 91	
Årgårdsvassdraget	A	Arnstein Berg	74 27 83 09	
Namsenvassdraget	A	Gidsken S. Asbjøll	74 28 21 94	
Steinkjerelvene	A	Håvar Wist	74 14 41 71	
Namdal (regionalt)	A	Trygve Ebbinb	74 b28 71 01	

Navn på fagråd	Type A=anadrome laksefisk I=innlandsfisk	Kontaktperson.	Telefon	Type henvendelser og saker fra fagrådet til FM
Regionalt fagråd for Trondheimsfjorden	A	FM/Anton Rikstad	74 16 80 60	

Vedlegg 5 - Engelsk versjon av tabell 1-30 og figurene 1-3 i rapporten

Table 1 Overview of data collected in 1998 in connection with the management plan project. Status as of 1st December 1998. CG = County Governor, EPD = Environmental Protection Department at CG; AD = Agriculture Department at CG; FOA = County Affiliate of the Norwegian Forest Owner's Association; NHFS = County affiliate of the Norwegian Hunting and Fishing Association; HFS = local hunting and fishing associations; LGD = local government district (kommune); n= number of questionnaires sent out and received back.

Data source and type	Number of replies per 01.12.98
Public sector management	
<ul style="list-style-type: none"> Questionnaire (postal) regarding local game and fisheries management to all CG (EPD game/fisheries & AD). (n=3x18). Questionnaire (postal) to all LGDs regarding local game and fisheries management (n=435). 	<ul style="list-style-type: none"> EPD-game: n=1, EPD-fisheries: n=17 and AD: n=17. n= 319.
Rights owners, and users	
<ul style="list-style-type: none"> Questionnaire (postal) regarding local management sent to a selection of countryside societies and associations (ca 200). Questionnaire (postal) regarding local management sent to all HFSs affiliated to NHFS (n= 575). 	<ul style="list-style-type: none"> n= 69. n=182.
Management plans and advisory committees	
<ul style="list-style-type: none"> Questionnaire (postal) regarding management plans and advisory committees to CG (EPD game and fisheries) (n=18x2). Questionnaire (postal) regarding management plans to FOA (n=16) and NHFS (n=19). Management plans and management plan drafts (sent in by associations and societies) 	<ul style="list-style-type: none"> EPD game: n=14 and EPD fisheries: n=17. FOA: n=16 og NHFS: n=5. c. 10 new management plans for game and ten for fisheries compared to 1997.
Economics	
<ul style="list-style-type: none"> Reporting form regarding use of Game and Fisheries Fund sent by CG to the Directorate for Nature Management. Printout from Local Development Fund register on use of LDF funds. 	<ul style="list-style-type: none"> EPD game: n=15 and EPD fisheries: n=15 n= 16 counties.
Planning processes	
Qualitative interviews (telephone and direct) regarding planning processes in connection with management planning.	<ul style="list-style-type: none"> 12 LGDs, 6 countryside associations/subprojects FOA and 5 HFS interviewed.

Table 2 Overview of data collected in 1999 in connection with the management plan project. Status as of 1st December 1999. CG = County Governor, EPD = Environmental Protection Department at CG; AD = Agriculture Department at CG; FOA = County Affiliate of the Norwegian Forest Owner's Association; NHFS = County affiliate of the Norwegian Hunting and Fishing Association; HFS = local hunting and fishing associations; LGD = local government district (kommune); n= number of questionnaires sent out and received back.

Data source and type	Number of replies per 01.12.98
Public sector management	
<ul style="list-style-type: none"> Questionnaire (postal) regarding local game and fisheries management to all CG (EPD game/fisheries & AD). (n=3x18). 	<ul style="list-style-type: none"> EPD-game: n=12, EPD-fisheries: n=17 and AD: n=9.
Rights owners, and users	
<ul style="list-style-type: none"> Questionnaire (postal) regarding local management sent to FOA (n=15). Interview (tel & direct) of NHFS. Group exercises at the county leaders' conference of NHFS, 4th September 1999. 	<ul style="list-style-type: none"> n= 15. n=5. Written summary.
Management plans and advisory committees*	
<ul style="list-style-type: none"> Questionnaire (postal) regarding management plans and advisory committees to CG (EPD game and fisheries) (n=18x2). Questionnaire (postal) regarding management plans to FOA (n=15). Management plans and management plan drafts (sent in by associations and societies). Interview (tel) regarding management plans (check of existing information). 	<ul style="list-style-type: none"> EPD game: n=12 and EPD fisheries: n=17. NSF: n=15. Ca 10 nye driftsplaner for vilt og 30 nye for fisk. 128 management plan secretaries/countryside associations/forest owner's associations
Economics	
<ul style="list-style-type: none"> Reporting forms on use of Game- and Fisheries- fund sent by CGs to Directorate for Nature Management Printout from Local Development Fund register on use of LDF funds. 	<ul style="list-style-type: none"> EPD game: n=15 and EPD fisheries: n=15. n= 16 counties.
Planning processes	
Qualitative interviews (telephone and direct) regarding planning processes in connection with management planning.	<ul style="list-style-type: none"> 4 CGs, 10 LGDs, 5 NHFS and 5 HFS. All the 128 management plan secretaries/countryside associations/forest owner's associations described above are also included here.

* The Norwegian Mountain Management Union has laid at our disposition data from their questionnaire (postal) regarding local Mountain Management Committee missions and activities. These data are from 93 of 94 Mountain Management Committees and are in addition to the collected data described above.

Table 3 Average time (person-weeks' work) employed by EPDs and Ads on local game and fisheries management generally, and management planning specifically, in 1999. n= number of replies from the 18 counties.

	EPD Game		EPD Fisheries		Agriculture (game and fisheries)	
	Total	Management planning	Total	Management planning	Total	Management planning
1998	24 (n=11)	2 (n=11)	26 (n=17)	4 (n=17)	7 (n=14)	2 (n=14)
1999	15 (n=12)	4 (n=12)	17 (n=16)	3 (n=16)	13 (n=9)	8 (n=9)

Table 4 Proportion (%) of Local Government Districts (kommunes) employing a given amount of time (in person-months) each year on game, fisheries, and other nature management in 1998 (n=319).

No. month's work/year	Game management	Fisheries management	Other nature management
< ½	14	52	20
½ - 1	30	27	24
1 - 3	43	14	24
3 - 6	10	3	12
6 - 12	<1	<1	8
12 - 24	<1	<1	4
> 24	0	0	2
No information	3	3	7

Table 5 Proportion (%) of Local Government Districts (kommunes) which have worked with various nature management tasks in 1998, and priority given to tasks by those working on them (n=319)³.

Task	Proportion (%)	Proportion (%) regarding task as the most important*
Planning related to game	52	32
Planning related to fisheries	38	11
Practical game management tasks	72	49
Practical fisheries management tasks	48	11
Outdoor life (friluftslivet) and recreation	64	26
Local environment initiatives	43	22
Cultural Monument conservation	48	12
Management of threatened and vulnerable species	32	16
Liming (deacidification) of river systems	23	14

* Some LGDs crossed off particular task categories.

Table 6 Proportion of Local Government Districts (kommunes) which considered their co-operation with CG as very good, fairly good, fairly poor, or very poor in 1998 (n=319).

Agency	Very good	Fairly good	Fairly poor	Very poor	No co-operative work	Don't know/no answer
EPD	43	52	4	0	0	<1
AD	39	46	4	<1	5	6

Table 7 Proportion of Local Government Districts (kommunes) which considered their co-operation with local actors as very good, fairly good, fairly poor, or very poor in 1998 (n=319).

Actor	Very good	Fairly good	Fairly poor	Very poor	No co-op work	Don't know/no answer
Landowners association/wild land (utmark) association	32	48	4	<1	12	2
Individual landowners	20	66	5	0	7	1
HFSs	24	44	9	<1	18	6
Nature Protection Societies	3	19	6	<1	53	18
Other voluntary organisations	11	44	7	<1	23	14
Tourist industry	10	31	12	3	30	14

³ The table presents a national average and will therefore not reflect all tasks equally well. The data indicates neither the quality nor the extent of work effort.

Table 8 Proportion (%) of LGDs (kommunes) making contact of a given frequency with local actors and official regional management authorities in 1998. Proportion is calculated from those having some level of co-operation. Number of LGDs is given for each type of actor.

Actor	1-2 times/year	3-4 times/year	5-10 times/year	Constant contact	Don't know/ no reply
Landowners association/wild land (utmark) associations (n=280)	13	25	24	35	3
Individual landowners (n=297)	9	12	16	56	6
HFSs (n=261)	22	25	23	22	7
Nature Protection Societies (n=149)	30	19	14	7	30
Other voluntary organisations (n=245)	18	28	19	14	21
Tourist industry (n=222)	20	22	17	16	24
EPD (n=319)	3	6	19	69	5
AD (n= 311)	10	10	14	52	11

Table 9 Proportion (%) of LGDs (kommunes) participating in various forms of contact with local actors or regional management in 1998. Proportion is calculated of those who had some form of contact. No. of LGDs is given for each type of actor.

Actor*	Meetings	Letters	Individuals	Other forms of contact	No reply
Landowners association/wild land (utmark) associations (n=280)	52	41	55	6	14
Individual landowners (n=297)	20	34	73	10	15
HFSs (n=261)	34	33	52	8	17
Nature Protection Societies (n=149)	24	34	32	9	35
Other voluntary organisations (n=245)	35	35	37	6	26
Tourist industry (n=222)	32	28	37	9	28
EPD (n=319)	43	59	55	12	15
AD (n= 311)	35	52	46	12	21

*Sum of percentages can be over 100% because there can be several types of contact

Table 10 Effort and interest of LGDs (kommunes) regarding game and fisheries management, as estimated by relevant CG departments. Proportion is given as an average of all counties which answered the questionnaire. Number of counties which responded is given in the final column.

Actor	Very good	Fairly good	Fairly poor	Poor	Don't know	No. replies
EPD game	19	36	29	8	8	17
EPD fisheries	12	25	39	18	6	14
AD	11	34	14	3	38	10

Table 11 Proportion (%) of LGDs (kommunes) where effort and interest in game and fisheries management has remained unchanged, increased, or reduced. Estimates by CG departments. Percentage is given as an average of all counties which replied to the questionnaire. Number of replies to the right.

Actor	Unchanged	Increased	Reduced	Don't know	No. replies
EPD-fisheries	75	14	4	7	14
EPD-game	55	9	2	33	12
AD	45	5	0	50	4

Table 12 Rights owners' effort in management of wild resources in 1998 (n=69), by percentage (%).

Number of person-months/year	Game management	Fisheries management	Other nature management
< ½	39	38	29
½ - 1	13	20	4
1 - 3	10	10	0
3 - 6	1	1	0
6 - 12	0	0	0
12 - 24	0	0	0
> 24	0	0	0
Not given	36	30	67

Table 13 Proportion (%) of rights owners who have worked in various nature management areas in 1998, and the priority of these areas among those working in them (n=69).

Area	Proportion (%)	Proportion (%) ranking the task as the most important
Participation in LGD planning work related to game (n=20)	29	35
Participation in LGD planning work related to fisheries (n=13)	19	15
Own planning: game (n=24)	35	33
Own planning: fisheries (n=28)	41	39
Practical game management (n=27)	39	44
Practical fisheries management (n=32)	46	22
Outdoor life (friluftsliv) and recreation (n=18)	26	22
Local environment initiatives (n=7)	10	14
Cultural monuments (n=9)	13	33
Mapping and protection of threatened and vulnerable species (n=2)	3	50
Liming (deacidification) of watercourses (n=18)	26	50

* Individual rights owners have crossed out some areas.

Table 14 Rights owners estimates of the quality of co-operation with public sector management, by percentage (%), in 1998 (n=69).

Actor	Very good	Fairly good	Fairly poor	Poor	No co-operation	Don't know/no reply
EPD	22	30	10	6	25	7
AD	15	15	10	0	46	15
LGD (kommune)	33	41	10	0	12	4

Table 15 Rights owners estimates of the quality of co-operation with various local actors, by percentage (%), in 1998 (n=69).

Actor	Very good	Fairly good	Fairly poor	Poor	No co-operation	Don't know/no reply
Individual landowners	28	36	1	0	25	10
HFS	7	23	4	3	52	10
Nature Protection Society	0	4	1	0	81	13
Other voluntary organisations	10	19	6	0	51	15
Tourist organisations	7	10	6	1	61	15

Table 16 Proportion (%) of rights owners participating in contact with local actors or regional management authorities in 1998. at a given frequency. Proportion is calculated of those who had some form of contact. No. of rights owners is given for each type of actor.

Actor	1-2 times/year	3-4 times/year	5-10 times/year	Constant contact	Don't know/ no reply
Other rights owners (n=52)	29	29	12	23	8
HFS (n=33)	39	21	0	9	30
Nature protection societies (n=13)	31	0	0	0	69
Other voluntary organisations (n=34)	29	21	6	9	35
Tourist industry (n=27)	33	7	11	11	37
LGD (kommune) (n=61)	30	31	13	16	10
EPD (n= 52)	25	33	21	8	13
AD (n=37)	24	16	5	14	41

Table 17 Proportion (%) of rights owners participating in various forms of contact with local actors or regional management authorities in 1998. Proportion is calculated of those who had some form of contact. No. of rights owners is given for each type of actor.

Actor*	Meetings	Letters	Individuals	Other forms	No reply
Other rights owners (n=52)	46	23	65	2	6
HFS (n=33)	24	12	36	12	39
Nature protection societies (n=13)	0	8	8	0	85
Other voluntary organisations (n=34)	35	21	24	12	38
Tourist industry (n=27)	26	15	22	4	44
LGD (kommune) (n=61)	43	36	43	10	18
EPD (n= 52)	21	65	29	13	13
AD (n=37)	16	41	27	5	46

*Sum of percentages can be over 100% because there can be several types of contact

Table 18 HFS effort in management of game and fisheries in 1998 (n=69), by percentage (%) (n=182).

Number of person- months/year	Game manage- ment	Fisheries mana- gement
< ½	42	24
½ - 1	16	20
1 - 3	7	26
3 - 6	4	12
6 - 12	2	4
12 - 24	< 1	3
> 24	0	2
Not given	28	9

Table 19 Proportion (%) of HFSs which have worked in various nature management areas in 1998, and the priority of these areas among those working in them (n=182).

Oppgave	Proportion* (%)	Proportion (%) ranking the task as the most important
Participation in LGD planning in relation to game (n=36)	20	28
Participation in LGD planning in relation to fisheries(n=55)	30	24
Participation in rights owners' planning in relation to game (n=25)	14	20
Participation in rights owners' planning in relation to fisheries (n=63)	35	25
Own planning for game (n=44)	24	**
Own planning for fisheries (n=95)	52	**
Practical game initiatives (n=53)	29	17
Practical fisheries initiatives (n=125)	69	47
Rental and organisation of game rights (n=78)	43	**
Rental and organisation of fishing rights (n=122)	67	**
Mapping of threatened and vulnerable species (n=15)	8	0
Liming (deacidification) of watercourses (n=66)	36	53

*Some HFSs have crossed off some areas, so that the sum can exceed 100%

**HFSs were not asked to rank these areas

Table 20 HFS estimates of the quality of co-operation with public sector management, by percentage (%), in 1998 (n=182).

Actor	Very good	Fairly good	Fairly poor	Poor	No co-operation	Don't know/no reply
EPD	32	36	10	2	14	32
AD	1	12	3	4	59	1
LGD (kommune)	25	44	14	2	10	25

Table 21 HFS estimates of the quality of co-operation with various local actors, by percentage (%), in 1998 (n=182).

Actor	Very good	Fairly good	Fairly poor	Poor	No co-operation	Don't know/no reply
Landowners/countryside associations	21	34	8	4	25	8
Individual landowners	32	31	7	3	18	9
Other voluntary organisations	12	37	8	2	31	12
Tourist industry	4	15	4	7	56	14

Table 22 Proportion (%) of HFSs participating in contact with local actors or regional management authorities in 1998, at a given frequency. Proportion is calculated of those who had some form of contact. No. of rights owners is given for each type of actor.

Actor	1-2 times/year	3-4 times/year	5-10 times/year	Constant contact	Don't know/no reply
Landowners/countryside associations (n=136)	33	18	13	18	18
Individual landowners (n=149)	31	18	13	22	16
Other voluntary organisations (n=126)	36	23	6	12	24
Tourist industry (n=80)	25	11	5	6	53
LGD (kommune) (n=163)	25	21	18	26	10
EPD. (n=157)	32	25	18	11	12
AD (n=75)	28	3	1	0	68

Table 23 Proportion (%) of HFSs participating in various forms of contact with local actors or regional management authorities in 1998. Proportion is calculated of those who had some form of contact. No. of rights owners is given for each type of actor.

Actor*	Meetings	Letters	Individuals	Other forms of contact	No reply
Landowners/countryside associations (n=136)	32	28	26	5	26
Individual landowners (n=149)	18	17	57	5	25
Other voluntary organisations (n=126)	29	28	29	5	36
Tourist industry (n=80)	10	19	20	11	58
LGD (kommune) (n=163)	38	42	42	7	17
EPD. (n=157)	17	56	29	11	21
AD (n=75)	4	27	4	1	68

*Sum of percentages can be over 100% because there can be several types of contact

Table 24 Regional advisory committees for game in 1999. "-" = unknown or no reply

County	Regional advisory committee 1998	Comments
Østfold	-	-
Oslo og Akershus	3	1 predatory animal advisory committee (PAAC) and 2 red deer committees
Hedmark	1	PAC
Oppland	2	Collaborative advisory committee for game and fisheries, PAAC
Buskerud	1	Deer committee for whole county
Vestfold	1	Regional countryside (utmark) advisory committee
Telemark	2	1 PAAC and 1 collaborative advisory committee for game and fisheries
Aust-Agder	-	-
Vest-Agder	4	1 Moose region, 1 PAAC, 1 deer advisory committee and 1 management plan advisory committee
Rogaland	1	1 deer committee
Hordaland	-	-
Sogn og Fjordane	-	-
Møre og Romsdal	-	-
Sør-Trøndelag	2	PAAC
Nord-Trøndelag	-	-
Nordland	1	PAAC
Troms	3	3 deer committees
Finnmark	3	1 PAAC, 1 wolverine committee and 1 contact committee for Passvik
Sum	24	

Table 25 Proportion (%) of LGDs (kommunes) with advisory committees for game, fisheries and other, and number of meetings on average per year for these committees (n=319).

	% with advisory committee	No. meetings/year
Game	28,5	3,5
Fisheries	21,0	3,0
Other co-operative advisory groups	23,3	3,8

Table 26 Number of advisory committees for anadromous salmonids in 1999, by County

County	Local	Regional
Østfold	1	1*
Oslo og Akershus	2	2*
Buskerud	2	1*
Vestfold	1	1*
Telemark	0	1*
Aust-Agder	1	1*
Vest-Agder	4	2*
Rogaland	1	1
Hordaland	11	1
Sogn og Fjordane	2	1
Møre og Romsdal	2	1
Sør-Trøndelag	5	1**
Nord-Trøndelag	5	2**
Nordland	4	1
Troms	2	0
Finnmark	0	0
Sum	42	9

*Advisory committee for the Skagerrak coast is joint for all coastal counties from Ostfold to Vest-Agder inclusive.

**The regional advisory committee for trondheimsfjord is joint for er felles for Sør- and Nord-Trøndelag.

Table 27 Number of "biological" and "comprehensive" management plans for game as of October 1999, by County (see definition p. XX). For counties marked "*" it is possible to give only an estimated number.

County	Moose	Red deer	Roe deer	Reindeer	Beaver	Small game	Sum
Østfold	35	0	5		3	8	51
Oslo og Akershus*	6	0	7		1	4	18
Hedmark	28			3	2	2	35
Oppland	30	4		8		10	52
Buskerud	20					2	22
Vestfold	19		1		1		21
Telemark*	100	3	3		4	5	115
Aust-Agder*	60	2	1		2		65
Vest-Agder	18		1	1		2	22
Rogaland	60	12		2			74
Hordaland		9					9
Sogn og Fjordane		5		6			11
Møre og Romsdal	3	21	1				25
Sør-Trøndelag*	60					1	61
Nord-Trøndelag*	100		1			1	102
Nordland							0
Troms	10					1	11
Finnmark	3						3
Sum	552	56	20	20	13	36	648

Table 28 Number of in preparation or complete "comprehensive" management plans (see definition pXX) by County as of October 1997, and new plans in 1998 and 1999. Management plans are divided into those for anadromous salmonids (A), combinations of anadromous salmonids and nonanadromous freshwater fish (A/F), and nonanadromous freshwater fish (F).

County	1997			1998			1999			Sum
	A	A/F	F	A	A/F	F	A	A/F	F	
Østfold	0	0	5	0	1	1	0	0	8	15
Oslo og Akershus	3	0	7	0	0	3	0	1	5	19
Hedmark			7			4			6	17
Oppland			15			8			3	26
Buskerud	4	0	8	0	0	1	0	0	2	15
Vestfold	3	0	0	0	0	1	0	0	3	7
Telemark	0	1	3	0	0	4	0	0	1	9
Aust-Agder	1	0	7	1	0	2	0	0	0	11
Vest-Agder	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Rogaland	7	0	0	1	0	0	0	0	0	8
Hordaland	12	1	2	7	1	4	0	0	0	27
Sogn og Fjordane	7	3	3	3	2	0	0	0	1	19
Møre og Romsdal	5	0	1	4	0	0	3	0	2	15
Sør-Trøndelag	9	0	2	0	1	0	1	0	0	13
Nord-Trøndelag	5	2	9	10	0	0	0	0	0	26
Nordland	8	9	0	3	14	1	1	0	3	39
Troms	2	0	8	1	0	0	2	1	0	14
Finnmark	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Sum	72	17	77	30	19	29	7	2	34	287
Sum of sums			166			244			287	

Table 29 Grants from the Government Fisheries Fund, Government Game Fund, and Local Development Fund to local game and fisheries initiatives in 1998 and 1999 for management plan based applications and all applications. A county breakdown is given as an appendix.

Type of grant	No. counties	Management plan based applications				All applications			
		Applications		Grants		Applications		Grants	
		number	amount	number	amount	number	amount	number	amount
Grants for fisheries purposes-1998 (1425 item 70)	18	98	3,764,860	62	1,231,350	509	18,135,176	269	4,280,999
Grants for fisheries purposes -1999 (1425 item 70)	18*	65	1 992 340	38	571 000	389	11 936 486	169	2 187 000
LGD fisheries initiative resources -1998 (Ch. 1425 item 60)	16**	30	991,000	25	619,999	170	6,670,250	142	4,046,000
LGD fisheries initiative resources - 1999 (Ch. 1425 item 60)	18	-	-	-	-	182	6 717 000	156	3 537 600
Game fund resources - 1998 (Ch. 1425 item 71,1 and 71,3)	16	70	2,507,013	43	862,200	663	16,389,428	300	4,281,450
Game fund resources - 1999 (Ch. 1425 item 71,1 and 71,3)	18	39	1 011 725	32	442 100	661	16 623 832	358	5 108 435
Local development fund resources to game and fisheries projects in 1998	18	18	4 592 500	15	2 730 500	84	12 097 372	74	8 396 535
Local development fund resources to game and fisheries projects in 1999.	18	18	2 935 700	17	2 678 700	78	12 540 100	67	8 648 700

* Information on the number and amount of granted applications was not available for two counties.

**For the two counties lacking an estimate of fisheries initiatives under item 60 are combined with item 70

Table 30 Proportion (%) of applications (number and application amount) which were approved by the Government Fisheries Fund, Government Game Fund, and Local Development Fund to local game and fisheries initiatives in 1998 and 1999. On the right of the table is presented the average amount (in Norwegian kroner) which was approved and the proportion (%) of management plan based applications of all applications.

Type of grant	Proportion (%) of management plan based applications approved		Proportion (%) of all applications approved		Average size of grant (kr)	Proportion of management plan based applications out of all applications	
	No. applications	Application amount	No. applications	Application amount		Applied for	Approved
Grants for fisheries purposes- 1998 (1425 item 70)	63	32	52	23	15 914	19	23
Grants for fisheries purposes - 1999 (1425 item 70)	58	29	43	18	12 940	17	22
LGD fisheries initiative resources -1998 (Ch. 1425 item 60)	83	63	84	61	28 492	18	18
LGD fisheries initiative resources - 1999 (Ch. 1425 item 60)	-	-	86	53	22 676	-	-
Game fund resources - 1998 (Ch. 1425 item 71,1 and 71,3)	61	34	45	26	14 272	11	14
Game fund resources - 1999 (Ch. 1425 item 71,1 and 71,3)	82	44	54	31	14 269	6	9
Local development fund resources to game and fisheries projects in 1998	94	60	88	69	113 467	21	20
Local development fund resources to game and fisheries projects in 1999.	94	91	86	69	129 085	23	25

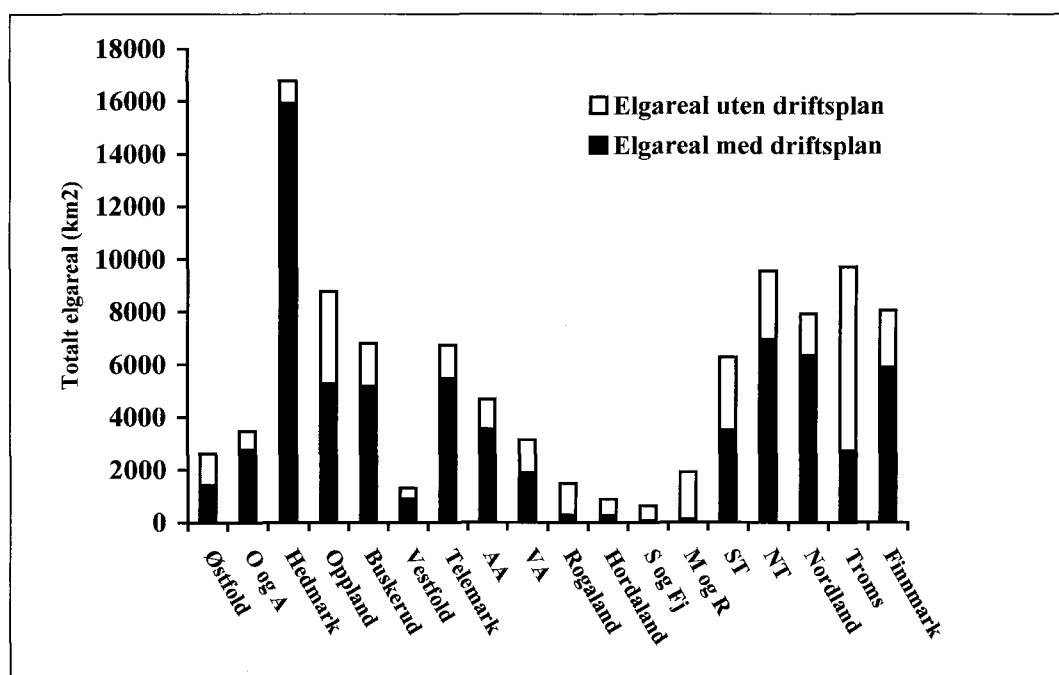

Figure 1 Proportion of qualifying area for moose hunting with and without "biological" and "comprehensive" management plans (see definition p.XX) in 1998.

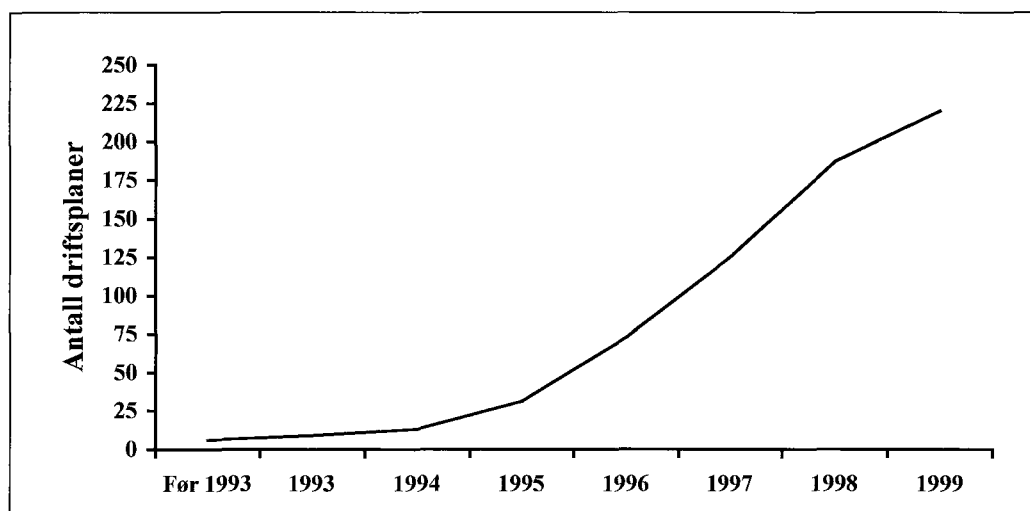

Figure 2 Cumulative proportions of "comprehensive" management plans for watersheds with anadromous salmonid, and non-anadromous freshwater fish, in the period 1993-1999 given by year of commencement of planning work. Number of watersheds contributing to overview: 220.

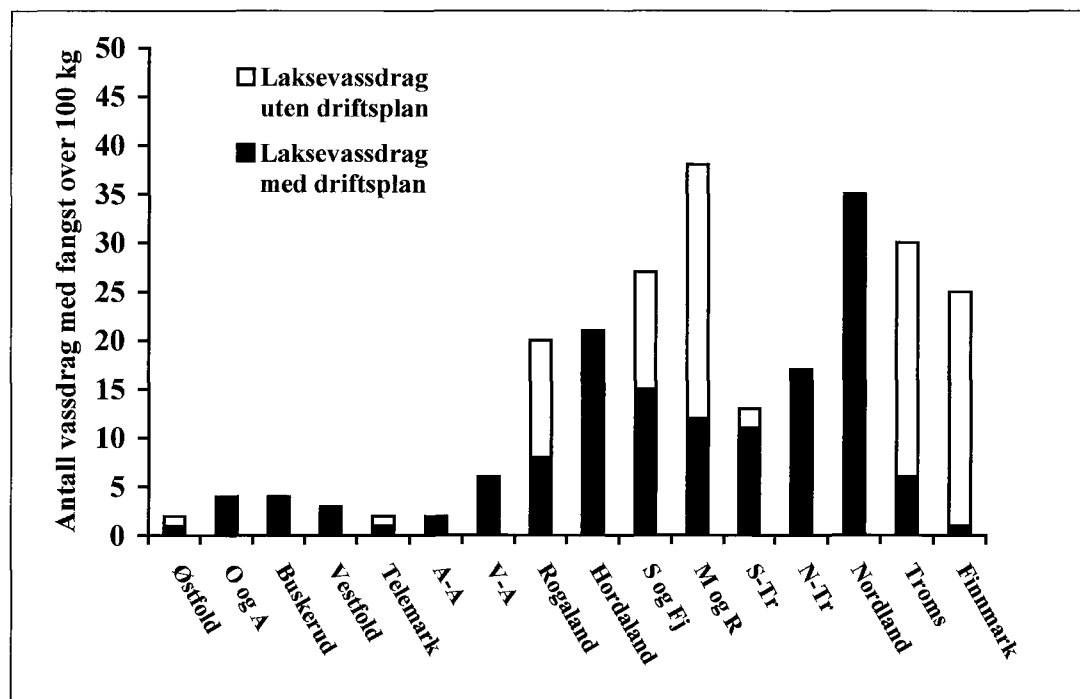

Figure 3 Proportion of watersheds with (black) and without (white) comprehensive management plans, with catch of salmon over 100kg / year, by County, as of October 1999. Figures for yield taken from NOS (1999).

ISSN 0802-4103
ISBN 82-426-1149-1

657

**NINA
OPPDRAGS-
MELDING**

NINA Hovedkontor
Tungasletta 2
7485 TRONDHEIM
Telefon: 73 80 14 00
Telefax: 73 80 14 01

**NINA
Norsk institutt
for naturforskning**